

ÖZGÜR, DEMOKRATİK VE GÜVENLİ SEÇİM

**KASIM ESEN
ÖZDEMİR AKBAL**

**İSTANBUL
2011**

BİLGE ADAMLAR STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Mecidiyeköy Yolu Caddesi (Trump Towers Yanı)
No:10 Celil Ağa İş Merkezi Kat:9 Daire:36-38
Mecidiyeköy / İstanbul / Türkiye
Tel: +90 212 217 65 91 Faks: +90 212 217 65 93

Atatürk Bulvarı Havuzlu Sok. No:4/6
A.Ayrancı / Çankaya / Ankara / Türkiye
Tel : +90 312 425 32 90 Faks: +90 312 425 32 90

www.bilgesam.org
bilgesam@bilgesam.org

© 2011

Bu yayının tüm hakları saklıdır.
Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin
izni olmadan elektronik veya mekanik yollarla çoğaltılamaz.

ISBN: 978-605-89672-2-9

Baskı: Ecem Basın Yayın Reklamcılık
Hadımköy Yolu Mahallesi San. 1 Bulvarı 169. Sokak No: 8/2B Kiraç Esenyurt-İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
1. TOPLUMSAL OLAYLARIN KURAMSAL AÇIKLAMALARI	3
1.1. Göreceli Yoksunluk Teorisi.....	3
1.2. Kaynak Seferberliği Teorisi.....	3
1.3. Terör Hareketlerinin Halk Desteğini Sağlama Yolları.....	4
1.4. Halk Destekli Terörist Hareketlerinin Doğası.....	5
1.5. Terör Hareketlerinin Meşruiyet İhtiyacı.....	5
1.6. Halk Desteğinin Çeşitleri.....	8
1.7. Sivillere Yönlendirilen Siyasi Şiddet.....	10
1.8. Terörist Eylemcilerin Temsil Ettikleri Toplumlara Karşı Şiddet Uygulaması.....	12
1.9. Hükümet Taraftarı Halklara Uygulanan Siyasal Şiddet.....	12
2. SEÇİMLER VE ŞİDDET	15
2.1. Terörist ve Başkaldırı Hareketlerinin Seçim Algısı.....	15
2.2. Seçimlerde Uygulanan Şiddetin Kavramsal Çerçevesi.....	16
2.3. Seçim Şiddetinin Zamanlaması.....	18
2.4. Seçim Dönemi.....	19
3. 2011 GENEL SEÇİMLERİNİN ÖNEMİ	21
3.1. Türkiye Açısından Seçimlerin Önemi.....	21
3.1.1. Türkiye'nin Kalkınması Açısından Seçimlerin Önemi.....	21
3.1.2. Türkiye'nin Genel Güvenliği Açısından Seçimlerin Önemi.....	22
3.1.3. Bölge İstikrarı Açısından 2011 Genel Seçimlerinin Önemi.....	22
3.1.4. Türkiye'nin Müttetikleri Açısından 2011 Genel Seçimlerinin Önemi.....	23
3.1.5. Türkiye'yi Tehdit Eden Yapılanmalar Açısından Seçimlerin Önemi.....	24

3.2. 2011 Genel Seçimlerini Güvenlik Açısından Etkileyebilecek Aktörler.....	24
3.2.1. Etnik Siyaset Yapılanması.....	25
3.2.1.1. PKK'nın Yeniden Yapılanması: KCK (PKK).....	25
3.2.1.2. KCK'nın (PKK)Genel Siyasete Dâhil Olması.....	27
3.2.1.3. Etnik Sivil İtaatsizlik.....	30
3.2.2. 1991'den Bugüne Yapılan Genel Seçimler Ölçeğinden Ortaya Çıkan Durum.....	33
3.2.2.1. 1991 Genel Seçimleri.....	33
3.2.2.2. 1995 Genel Seçimleri.....	34
3.2.2.3. 1999 Genel Seçimleri.....	36
3.2.2.4. 2002 Genel Seçimleri.....	38
3.2.2.5. 2007 Genel Seçimleri.....	38
3.2.3. 1999 ve 2007 Seçimleri Ölçeğinde Terörist Saldırıların İncelenmesi.....	39
3.2.4. 2011 Seçimlerini Etkileyebilecek Güvenlik Olayları.....	52
3.2.5. Yasadışı Sol Örgütlerin Seçimlere Olası Etkileri.....	56
3.2.5.1. Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi (DHKPC).....	56
3.2.5.2. Türkiye Komünist Partisi (TKP).....	56
3.2.5.3. Maoist Komünist Parti (MKP).....	57
3.2.6. Yasadışı Sağ Örgütlerin Seçimlere Olası Etkileri.....	57
3.2.7.1. İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA-C).....	57
3.2.7.2. Kürdistan İslami Devrim Hareketi.....	57
4. SEÇİM SÜRECİNDEKİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	59
4.1. Seçim Sürecinde Psikoloji.....	59
4.1.1. Halk Kitlelerinin Seçim Süreçlerinde Beklenen Davranış Biçimleri.....	59
4.1.1.1. Seçmenlerden Kaynaklanan Davranış Şekilleri ve Problemler.....	60
4.1.1.2. Siyasi Partiler ve Adayların Davranış Biçimleri ve Karşılanabilecek Konular.....	61
4.1.1.3. Kamu Yönetimi ve Kolluk Kuvvetleriyle İlgili Sorunlar.....	62

4.2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	64
4.2.1. Seçim İrtibat Büroları İle İlgili Sorunlar.....	66
4.2.2. Seçim İrtibat Büroları İle İlgili Çözüm Önerileri.....	67
4.2.3. Sandık Kurulları İle İlgili Sorunlar.....	68
4.2.4. Sandık Kurulları İle İlgili Çözüm Önerileri.....	69
4.2.5. Afiş ve Pankartların Asılması İle İlgili Sorunlar.....	70
4.2.6. Afiş Ve Pankartların Asılması İle İlgili Çözüm Önerileri.....	71
4.2.7. İl ve İlçe Seçim Kurulları İle İlgili Sorunlar.....	71
4.2.8. İl Ve İlçe Seçim Kurulları İle İlgili Çözüm Önerileri.....	72
4.3. Propaganda Döneminde Yaşanan Sorunlar.....	73
4.3.1. Mitingler İle İlgili Sorunlar.....	73
4.3.2. Mitingler İle İlgili Çözüm Önerileri.....	74
4.3.4. Kapalı Yer Toplantıları İçin Çözüm Önerileri.....	76
4.4. Seçim Günü ile Yaşanabilecek Sıkıntılar.....	76
4.4.1. Sandık Alanlarında Alınan Güvenlik Tedbirleri İle İlgili Sorunlar.....	76
4.4.2. Sandık Alanlarında Alınan Güvenlik Tedbirleri İle İlgili Öneriler.....	77
4.4.4. Sandık Kurulu Üyeleri İle İlgili Çözüm Önerileri.....	80
4.4.7. Parti Müşahitleri İle İlgili Sorunlar.....	81
4.4.8. Parti müşahitleri ile ilgili Çözüm Önerileri.....	82
4.5. Seçim Sonrası Yaşanan Sorunlar.....	83
4.5.1. Oyların Tasnifi Ve Sonrasında Yaşanan Sorunlar.....	83
4.5.2. Oyların Tasnifi Ve Sonrasında Yaşanan Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri.....	84
4.5.3. Sandıkların Emniyetle İntikali İle İlgili Sorunlar.....	85
4.5.4. Sandıkların Güvenle İntikali İle İlgili Çözüm Önerileri.....	85
4.5.5. Seçim Sandıklarının Toplanma Merkezleri Ve Civarları İle İlgili Sorunlar.....	86
4.5.6. Seçim Sandıklarının Toplanma Merkezleri Ve Civarları İle İlgili Çözüm Önerileri.....	87
4.5.7. Parti ve Aday Destekçilerinin Olası Gösterileri İle İlgili Sorunlar.....	87

4.5.8. Parti ve Aday Destekçilerinin Olası Gösterileri İle İlgili Çözüm Önerileri.....	88
--	----

SONUÇ.....	89
-------------------	-----------

KAYNAKÇA.....	93
----------------------	-----------

EKLER.....	95
-------------------	-----------

SEÇİM SÜRECİYLE ALAKALI BAZI ÖRNEK TEDBİRLER.....	97
--	-----------

1. DENİZLİ VALİLİĞİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLER.....	97
---	----

2. RİZE VALİLİĞİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLER.....	115
--	-----

3. DİYARBAKIR VALİLİĞİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLER.....	151
--	-----

4. SEÇİM SÜRECİNDEKİ ÖNEMLİ BAZI TOPLUMSAL OLAYLARIN VE MUHTEMEL ANMA GÜNLERİNİN TAKVİMİ (MİLLİ BAYRAMLAR TÖRENLER FESTİVALER GİBİ ÖNEMLİ GÜNLER).....	155
--	-----

5. SEÇİMLE İLGİLİ BAZI MEVZUAT HÜKÜMLERİ.....	159
---	-----

SUNUŞ

Dünya'daki ve yurt içindeki gelişmeleri takip ederek geleceğe yönelik öngörülerde bulunmak; Türkiye'nin ikili ve çok taraflı uluslararası ilişkilerine ve güvenlik stratejilerine, yurt içindeki siyasi, ekonomik, teknolojik, çevresel ve sosyo-kültürel problemlerine yönelik bilimsel araştırmalar yapmak; karar alıcılara milli menfaatler doğrultusunda gerçekçi, dinamik çözüm önerileri, karar seçenekleri ve politikalar sunmak Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi (BİLGESAM)'nin kuruluş amaçları arasında yer almaktadır. BİLGESAM, Bilge Adamlar Kurulu'nun ilk toplantısında alınan kararlar doğrultusunda, yukarıda aktarılan amaçları gerçekleştirmek üzere, çeşitli konularda raporlar hazırlamaktadır.

Türkiye'de seçim dönemleri güvenlik algısı ile birlikte demokratik iradenin sandığa yansıma kaygısını birlikte taşıyan zamanlar olarak ortaya çıkmaktadır. Güvenlik ve özgürlük demokrasinin önemli iki kavramıdır. Ancak bu kavramlarla, demokrasinin tam anlamıyla uygulanmasından bahsedilebilir. Demokrasinin vücut bulduğu en önemli ortamlardan biri de seçim dönemleridir. Seçim güvenliğinin sağlanması ile birlikte özgür, demokratik ve güvenli ortamın oluşturulması, millet iradesinin sandığa yansması sonucunu doğuracaktır.

Bu çalışmada bilimsel araştırmalar ve fiili tecrübelerle elde edilen veriler değerlendirilmeye çalışılmıştır. Yapılan bu değerlendirmeler akabinde uygulamaya yönelik yapıcı öneriler sunulmaktadır. Rapor seçim dönemlerindeki toplumun ruh halini tespit etmeye çalışarak, bu doğrultuda hem Türkiye genelinde hem de terörün yoğun olarak yaşandığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ortaya çıkan sorunlar için çözüm önerileri getirmeye çalışmaktadır. Ayrıca seçim süreçleriyle ilgili örnek uygulamalar da ek olarak sunulmaktadır somut örnekler ortaya konulmuştur.

Raporu, Türkiye'deki seçim süreçlerinin karar alıcılar tarafından iyi tahlil edilmesine ve milli menfaatler doğrultusunda isabetli kararlar alınmasına hizmet edeceği ümidiyle dikkatlerinize sunar, raporu hazırlayan Kasım ESEN ve Özdemir AKBAL'a ve yayına hazırlık sürecinde katkı sağlayan BİLGESAM personeline teşekkür ederim.

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI
BİLGESAM Başkanı

GİRİŞ

İktidar ve devlet yönetiminde söz sahibi olmak her yönetim biçiminde siyasi aktörler için temel hedeftir. Ancak seçim yarışı demokratik yönetimlere has bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin seçim tarihine bakıldığında; 1946 yılından günümüze kadar seçimlerin çok partili olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Yarım yüzyıldan daha uzun demokrasi tecrübesine sahip olan ülkemiz çeşitli dönemlerde demokrasi kesintileri yaşasa da seçimleri düzenli bir şekilde yapabirmiştir. Askeri müdahale yaşandığı dönemlerde bile durum olağanlaştıktan sonra seçimlere gidilmiş ve vatandaşın demokratik tercihleri doğrultusunda iktidarlar yönetime gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'nin demokrasi tecrübesinin olduğunu söylemek mümkündür.

Seçimlerin adilâne bir şekilde yapılması ve millet iradesinin tam anlamıyla ortaya konması, olmazsa olmaz koşullardan biridir. Bu koşul seçimlerin tarafsızlığını da sağlar. Demokratik dünyada uluslararası gözlemcilerle göre tarafsız seçim kriterlerinin başında seçmenin hür iradesini ifade kabiliyeti yer almaktadır. Bu durumun gerçekleştirilmesi de seçmenin kendisini sandık başında ve genel olarak güvende hissetmesiyle ilgilidir. Tam da bu noktada devreye seçim güvenliği kavramı girmektedir. Pek çok araştırmacı seçim sonuçları ve seçmen davranışı gibi konulara yönelmiştir. Oysaki seçim güvenliğinin mevcut olmadığı ortamlarda, tarafsız seçimlerin yapılamayacağı ve millet iradesinin sandığa doğru yansımayacağı su götürmez bir gerçektir. Araştırmacıların, seçim ortamının huzur ve güveninden ziyade sonuçlarına yönelmiş olması seçim güvenliği alanındaki araştırmaların da nicelik ve nitelik olarak yetersiz olmasına sebep olmaktadır. Bu çalışma 2011 genel seçimleri öncesinde seçim güvenliği konusunu ele almayı hedeflemektedir. Çalışmanın başlangıcında güvenlik olaylarını etkileyen toplumsal olayların kuramsal açıklamaları, seçim-şiddet ilişkisi ve 2011 genel seçimlerinin önemi incelenecektir. Daha sonraki bölümlerde 2011 genel seçimlerini güvenlik

açısından etkileyecek aktörler ve KCK'nın (PKK) seçime dâhil olması ardından da seçimler sırasında yaşanabilecek sorunlar ve çözüm önerileri irdelenecektir.

Genel kabul gören sosyal araştırmalar göstermektedir ki, kaynak seferberliği teorisi ve göreceli yoksunluk teorisi toplumsal olayların incelenmesinde temel olarak alınmaktadır. Söz konusu bu iki teori toplumsal olayların yanında, seçimlerde gerçekleşen toplumsal şiddet ve tehdit olaylarının açıklanmasına da önemli katkılar sağlayacaktır. Genelde terörizm özelde KCK'nın (PKK) faaliyetleri toplumsal şiddet içermektedir. Öncelikle toplumsal şiddetin ve terörizme bu olgunun dâhil olmasının anlaşılması için anılan iki teoriye değinmekte fayda görölmektedir.

1. TOPLUMSAL OLAYLARIN KURAMSAL AÇIKLAMALARI

1.1. Göreceli Yoksunluk Teorisi

Teori, birey veya grupların beklentilerinin konusu olan şeylerin mutlak yoksunluğundan ziyade, diğerlerine göre, göreceli mahrumiyet algısını ifade eder. Bireysel ve kolektif düzeyde iki ayrı model mevcuttur. Kolektif göreceli yoksunluk; bir grubun üyelerinin grubun mevcut durumu ile hak ettiğine inandıkları durum arasında bir çelişki algılamaları halinde yaşanmaktadır. Bu yaklaşıma göre grubun diğer gruplara göre gerçek durumunun ne olduğu önemli değildir. Grup üyelerinin kişisel durumu da önemli değildir. Çoğu kez başkaldırı hareketlerine önderlik edenlerin kişisel olarak yüksek statü ve başarı seviyesine sahip olabildiği de görülmektedir.¹ Dikkatli gözlerle incelendiğinde Ernesto Che Guevera'nın zengin bir aileye mensup tıp doktoru olması, ETA'nın kurucularından Julen de Madariaga'nın bir avukat olması, Türkiye'de bölücü Kürt ayaklanmalarına öncülük eden daha sonradan KCK (PKK) ve siyasi uzantılarına dâhil olan pek çok ismin de gruba oldukları yaşam sürdürdükleri gözlemlenebilir.

Bireysel göreceli yoksunluk ise; aynı kavramların bireysel boyutta gerçekleşmesi anlamına gelmektedir ki incelememizle ilgisi olmadığı için ayrıntılı bir şekilde ele alınmayacaktır.

1.2. Kaynak Seferberliği Teorisi

Bu teori; ortaya çıkan sosyal hareketin geliştirilebilmesi ve sürdürülebilmesi için kaynak aktarılması gerekliliğini öne sürer. Söz konusu kaynaklar; yer sağlama, maddi katkıda bulunma, terör faaliyetlerini

¹ Richard T. Schaefer, **Racial and Ethnic Groups**, 11th Ed., Pearson Education, 2008, s:69

yürütmek için insan kaynağı sağlama gibi aynı veya nakdi temelde olabilmektedir. Kaynak seferberliği teorisine göre, sosyal hareket organizasyonları ve kaynak sağlama organizasyonu olmadan bir hareketin toplumsal bir niteliği haiz olması mümkün değildir. Bununla birlikte tüm sosyal organizasyonlar, kanuni veyahut gayri kanuni olsun, kaynak elde edebilmek için bir mücadele halindedirler. Bu mücadele gayri kanuni (illegal) organizasyonlar arasında birbirlerine şiddet uygulamaya dönüşebilir. Türkiye ölçeğinde düşünüldüğünde aynı alan ve iddia üzerine faaliyet gösteren KCK (PKK) terör örgütü ile Türkiye Hizbullah'ı arasında yaşanan çatışmanın bu temel üzerine kurgulandığı iddia edilebilir.²

1.3. Terör Hareketlerinin Halk Desteğini Sağlama Yolları

Terör hareketleri varlığını sürdürebilmek için bir halk desteği ve bu yolla sağlanan lojistik desteğe ihtiyaç duymaktadır. Halka dayanan lojistik destek, lojistik ihtiyaçlar, başkaldırı, terörün doğası ve meşruiyet kavramları ile incelenebilir. Bir başkaldırı hareketinin ya da grubunun siyasi amaçlarına ulaşması için önemli etkenlerden biri lojistik destek ihtiyacıdır. Lojistik desteklere, grubun ya da kişilerin hareket edebileceği alanlar, insan kaynağı (eylem yapabilecek personel), yiyecek, maddi yardımlar gibi araçlar dâhil edilebilir. Bu tür lojistik bileşenler bir başkaldırı hareketinin ya da grubunun hareket sahasını geliştirmekte ve operatif faaliyetlerini kolayca sürdürmesini sağlamaktadır.³ Öte yandan, başkaldırı ve terör hareketlerinin yapıldığı sahalarda bulunan yerel halkın sağladığı lojistik desteği çekmesi; asilerin halk desteğini kaybetmesini ifade etmektedir. Buna ek olarak, bu durum devletlerin asilere ve teröristlere karşı mücadelesindeki başarı için önemli bir dayanak noktasına

² John D. McCarthy and Mayer N. Zald, "The Enduring Vitality of the Resource Mobilization Theory of Social Movements" in Jonathan H. Turner (ed.), **Handbook of Sociological Theory**, 2001, s:533-565.

³ Nadir Gergin, **The Nexus Between The Ballot And Bullet: Popular Support For The PKK And Post-Election Violence In Turkey**, Virginia Commonwealth University Richmond, Virginia, May, 2010, s: 29-30,.

dönüşmektedir. Devlet güçleri bu durumda teröristlere ve isyancılara karşı mücadelesinin etkinliğini artırabilir. Dahası lojistik destek yollarının kesilmesi başkaldırı hareketinin ve şiddet uygulamasının eylemci gruplar tarafından sona erdirilmesine yol açabilir.⁴ Terörist kaynaklı şiddet, devletin güçlerinin hukuk dışına çıkması ve meşruiyetlerini kaybetmesi amacını da güder.

1.4. Halk Destekli Terörist Hareketlerinin Doğası

Asiler silahlanmış siviller (milis) olarak tanımlanmaktadır. Bu tür faaliyetler yürüten kişi ve gruplar toplumsal desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Toplumsal desteğe sahip olmayan hareketler gerilla ya da asi nitelendirmesinden ziyade haydut olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda bu tür hareketlerle devlet güçlerinin mücadele edebilmesi için toplumsal desteği ortadan kaldırması gerektiği söylenebilir. Eğer devlet organizasyonu yeterli desteğe sahip olursa zaten karşısında bir başkaldırı hareketi görülmeyecektir.⁵ Bu kavram ölçeğinde bakıldığında Türkiye'deki KCK (PKK) hareketinin toplumsal desteği kendi bünyesinde bulundurabilmek için politik arenada manevralar yapma ihtiyacı hissettiği değerlendirilmektedir. Halk tarafından benimsenen yaygın şiddet hareketleri ile mücadele edecek irade ve kurumsal yapının halk desteğini arkasına alması gerekir. Seçimler, söz konusu desteğin adeta mihenk taşı olmaktadır.

1.5. Terör Hareketlerinin Meşruiyet İhtiyacı

Toplumsal desteği arkasına alan hareketler politik amaçları gerçekleştirme doğrultusunda meşruiyete sahip oldukları düşüncesini geliştirmektedir. Meşruiyet kavramı örgütlerin politik amaçlarını geliştirmelerinin önemli bir dayanağıdır. IRA'nın politik uzantısı olan Sinn Fein 1918 yılında yapılan İngiliz parlamento seçimlerini kazandığında

⁴ a.g.e s:30.

⁵ a.g.e s:31.

İrlanda Bağımsızlık Savaşıyla birlikte (1919-1921), IRA şiddetinde artışlar gözlemlenmiştir. Bu da kanuni meşruiyetin belli durumlarda başkaldırı hareketlerini eylem yapma yolunda desteklemesi olarak yorumlanabilmektedir.

Bir başka açıdan ele alındığında, belli bölge ve alanlarda halk desteğini arkasına alan ve ikinci bir otorite oluşturan terör ve başkaldırı hareketleri, uluslararası toplumun ilgisini de çekmektedir. Özellikle diaspora olarak nitelenen grupların terk ettikleri ülkelerde yaşananları anlatarak mücadeleye destek vermeleri ihtimal dâhilinde görülmektedir. Ancak diaspora kavramının tanımlanması başkaldırı hareketleri için geliştirilen uluslararası yardımların ve desteklerin niteliğini analiz edebilme açısından önemli addedilmektedir. Diaspora kavramı, üzerinde uzlaşmış bir tanıma sahip değildir. Ancak etimolojik olarak bakıldığında kelimenin “kopuntu” olarak Türkçeye uyarlanabileceği değerlendirilmektedir. Söylem analizi bağlamında incelendiğinde de kelime romantik bir içeriğe sahip olmakla birlikte; çıkar gruplarının hareketi olarak yorumlanabilmektedir. Bununla birlikte diaspora olarak nitelendirilen toplulukların “diaspora” adı altında bir dernek, kurum, kuruluş ya da en azından internet sitesi sahibi olmamaları da kendilerini diaspora olarak tanımlayan gruplar için bile diaspora kavramının yetersizliğini ve karmaşıklığını açıklamaktadır. Bundan dolayı incelemenin geri kalan kısmında diaspora yerine topluluk ya da toplum kavramları kullanılacaktır.

Konu KCK (PKK) ve Kürt hareketi özeline indirildiğinde, yurt dışında yaşayan belli bazı Kürt gruplarının da uluslararası alanda destek toplamak için, girişimlerde bulunduğu gözlenmektedir. Bu girişimler politik meşruiyet temelinde zorunlu kalınarak bir silahlı mücadele yürütüldüğü şeklinde kurgulanmıştır. Burada asıl vurgulanmak istenen konu; aslında Kürtlerin politik haklarının tanınmaması dolayısıyla silahlı mücadeleye tevessül ettikleri noktasıdır. Ancak bu iddianın gerçekliği Göreceli Yoksunluk Teorisi bağlamında düşünüldüğünde tartışmalı bir hale gelmektedir. KCK (PKK), ABD, Almanya ve İsveç'ten bu ülkelerde ve

Batı Avrupa’da yaşayan Kürt toplulukları vasıtasıyla hatırı sayılır bir yardım görmüştür. Ayrıca KCK (PKK) S.S.C.B (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği)’den Marksist-Leninist ideolojisi ve bazı komşu devletlerin komşularıyla çözülemeyen meseleleri yüzünden büyük destek görmüştür.⁶ Tarihi perspektiften bakıldığında, anılan ülkelerin farklı isimlere sahip olsalar da S.S.C.B yerine Rus Çarlığı gibi, Kürt hareketlerine büyük destekler verdikleri açıktır.⁷ Bu anlamda bir değerlendirme yapıldığında meşruiyet tanımı hâkim güçler tarafından her dönem ortaya konabilecek bir kavram olduğu gibi, bu kavrama atıfta bulunacak yerel güçlerin bulunması ya da oluşturulması da olası bir durumdur.

2011 genel seçim sürecinde yapılacak yanlış uygulamalarla, devlet otoritesinin ve yönetiminin terörün yoğun olarak yaşandığı bölgelerde gayri meşru olduğu düşüncesi de bölücü hareketi destekleyenler arasında yaygınlaştırılabilir. Böyle bir durumda başkaldıran grup politik arenada güç kazanabileceği gibi hükümet güçleri askeri operasyonlarda başarı kazansa bile siyasi alanda meşruiyete dayanmadığı için mücadeleyi kaybetme olasılığı taşımaktadır. Yerel yahut genel seçimlerde başarı elde etmiş ve kendi topluluğunu temsil iddiasında olan bir başkaldırı hareketinin halk desteğini sandık dışı alanlarda araması gerekliliği ortadan kalkmakta ve resmen siyasi alanın meşru bir unsuru haline dönüşmektedir. Terör örgütü ve sözcülerinin; “Kürdistan” kavramını öne çıkarmalarına bu açıdan da bakmak gerekir.

⁶ a.g.e s:32.

⁷ Özdemir Akbal, **Misak-ı Milli Sınırları İçerisindeki Musul Ve Kerkük İllerinde Yürütülen Psikolojik Harekât: Albay Özdemir Projesi**, s:2, Konya, 2008 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.)

1.6. Halk Desteğinin Çeşitleri

Bir başkaldırı hareketinin ortaya çıkabilmesi ve sürdürülebilirliği için halk desteği hayati önemi haizdir. Bilinen kaynaklar halk desteği kavramını, etkin ve pasif olarak ikiye ayırmaktadır. Etkin halk desteği başkaldırıya doğrudan katılan kişi ya da grupları ifade eder. Söz konusu kişi ya da gruplar lojistik destek, istihbarat, ulaşım ve başkaldırı adına faaliyetlerde bulunarak etkin desteklerini göstermektedirler. Pasif halk desteği ise, başkaldırı hareketini hoş gören ya da çeşitli baskı ve sindirme politikaları dolayısıyla harekete boyun eğmek zorunda kalan kişi ya da grupların sağladığı desteği anlatmaktadır. Bu grup ya da kişiler yukarıda anılan destekleri gönülsüz olsa da sağlar ve başkaldıran grupların operatif faaliyetlerine göz yumarlar. Halkın katılımı olmadan ya da zorla destek alınarak sürdürülen başkaldırı hareketleri kaybetmeye mahkûmdur.⁸ Bundan dolayı başkaldırı hareketlerinin uzun süre sürdürülebilmesi açısından halk desteğinin sağlanması önemlidir. Bir başka açıdan bakıldığında devlet güçlerinin mücadeleyi kazabilmesi için halk desteğini kendi taraflarına çekebilmesi de önem arz etmektedir.

Başkaldırı hareketinin etrafında belli başlı gruplar oluşmaktadır. Bu gruplar; başkaldırı hareketinin kurucuları (etkin destekçiler), hareketin taraftarları (pasif destekçiler), izleyiciler (olaylarla ilgisi olmayan halkın çoğunluğunu ifade eder) ve başkaldırı hareketini bertaraf etmek isteyenler olarak tanımlanabilir. Kaynak Seferberliği Teorisi, etkin ve pasif destekçilerin uygulanan eylemlerin sonuçlarından ne kadar faydalandıklarıyla da ilgilenir. Çünkü faydalanma oranı ile destekleme oranı arasında bir doğru orantı bulunmaktadır.⁹

Bu şartlar altında gidişatı lehine döndürmek isteyen hükümet tarafı ya da başkaldırı grubu, tanımlanan bu topluluklara karşı etkin bir strateji geliştirmek durumundadır. Her ne kadar kaynaklarda ve yapılan

⁸ Gergin, a.g.e s:8

⁹ a.g.e., s: 35.

araştırmalarda bu stratejinin ne olduğu ve nasıl uygulanması gerektiği konusunda bir mutabakata varılmasa da, genel kanı “izleyiciler” gurubunun ana hedefi teşkil ettiği yönündedir. Ayrıca “isyancıların kazanmasını dileyen” grup da hükümet tarafından doğru stratejiler izlenerek kendi tarafına çekildiği takdirde, başkaldıranların kazanma ihtimalinin ortadan kalkabileceği değerlendirilmektedir. Başkaldıranlar açısından bakıldığında asıl hedefin pasif destekçiler olduğu değerlendirilmektedir.¹⁰ Çünkü başkaldıranlar hükümetin aksine ülke nüfusunun genelini değil kendi bölge nüfuslarını hedef olarak seçmektedir. Her iki taraf için de desteğin kendi taraflarına çekilmesi ve meşruiyetin kazanılması amacıyla etkili psikolojik harekât yürütmek elzem hale gelmektedir. Özellikle “izleyiciler” ve “pasif destekçilerin” kazanılması açısından propaganda hayati önemi haizdir. Seçimlerin bu açıdan önemli fırsatlar sunduğu değerlendirilmektedir.

ETA (Euskadi Ta Askatasuna-Bask Yurdu ve Özgürlük) eylemlerini artırdığı dönemde, Gesto Por Paz (Barış İşareti) ve Elkarri (Sizden Biri) hareketleri oluşturulmuştur. Bu baskı grupları ETA'nın etkin ve pasif destekçilerine karşı şiddet eylemlerini kınamayı amaçlamaktadır. Bu baskı grupları tarafsız bir şekilde hem ETA'nın hem de hükümetin uyguladığı şiddet eylemlerine karşı gelmişlerdir. Eylemlerini, birisi terörist eylemin kurbanı olduğunda ister hükümet görevlisi, ister sivil olsun bu gruplar eylemin ertesi günü 15 dakika sessizlik eylemi yaparak sürdürmüşlerdir. Birisi kaçırıldığı takdirde kaçırıldığı yerde ve saatte olayın olduğu günün akabinde toplanmaktaydılar. Bu şekilde sürdürülen eylemlerle, ETA şiddeti öncelikli olarak meşruiyetini kaybetmiş ardından da destekçilerinin bir kısmı şiddetten azade kılınmıştır. İkinci aşamada bu tür eylemler, toplumun rıza göstermekten vazgeçmesine sebep olmuştur. Son olarak da toplumda siyasi etkinlik alanında yeni bir anlaşma zemini hazırlamıştır.¹¹

Siyasi eylem yapma açısından bakıldığında Türkiye’de de benzeri oluşumların zaman zaman ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Bazındaki bu

¹⁰ a.g.e., s:36.

¹¹ a.g.e., s:38-39.

oluşumlar her ne kadar “demokrasi”, “barış”, “kardeşlik” ve “birlikte yaşama azmi” olgularını tekrarlasa da ilintili oldukları terör örgütlerinden talimatlı oldukları görüşü, toplumun vicdanında yer etmiştir. Bu nedenle bu tür grupların faaliyetleri Türkiye’de taraftar kazanamamaktadır. Bilâkis bu faaliyetler terör örgütlerinin siyasi propagandası zannedilmekte ve toplum tarafından reddedilmektedir. Terör örgütü KCK (PKK), seçim sürecinde kullanacağı propaganda malzemeleriyle; kendisinin terör örgütü olmadığı, halkın siyasi temsilcisi olduğu ancak, demokratik yoldan taleplere cevap verilmediği için mecburen şiddete başvurduğu temasını işlemektedir. Demokratik açılım bu sebeplerle örgüt tarafından aslında reddedilmektedir. Halkın, örgütün işaret ettiği adayları demokratik çoğunlukla desteklemesi genel seçimlerde örgütün meşruiyetinin tescili olarak değerlendirilecektir. Seçimlerde KCK’nın (PKK) stratejisi, uluslararası kamuoyunda ve bölgede kendilerini terör örgütü statüsünden siyasi taraf statüsüne taşıma amacı gütmektedir.

1.7. Sivillere Yönlendirilen Siyasi Şiddet

Başkaldırı gruplarının hangi şartlar altında halk desteğini ya da tam olarak belirlenemeyen karmaşık bir konudur. Politik şiddetin artış ve azalışı birbirine benzeyen iki kategori ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Bunlardan ilki muharipler yani asker ve polisler; diğeri ise muharip olmayanlar yani siviller ve görevde bulunmayan askerler ve güvenlik güçleridir. Diğeri kategoride ise seçici ve seçici olmayan terörist eylemler yer almaktadır.

	Rastgele Hedeflere Saldırı	Seçilen Hedeflere Saldırı
Muharipler	Topyekûn Savaş	Çatışma Ortamı
Muharip Olmayanlar	Sınırsız Terörizm	Sınırlı Terörizm

Yukarıda bulunan matriste de yer aldığı gibi silahlı gücün muharip güçlere karşı uygulanması halinde ortaya çıkan duruma savaş ortamı denilmektedir. Ancak silahlı saldırı, bombalı saldırı mayın gibi eylemlerin sivillere uygulanması hali terörizmi ifade eder.¹² Eğer terörist eylemler hedef seçilmeden uygulanmaya başlarsa, bir süre sonra terörist ve başkaldırı hareketi destekçileri bu harekete vermiş oldukları desteği sorgulamaya başlayacaklardır. Böyle bir durumda terörist eylemciler politik zeminlerini kaybedeceği gibi, kendi halk destekçilerini ve uluslararası destekleri kaybetme ihtimaliyle de karşı karşıya kalacaktır. Bundan dolayı tüm terörist eylemciler ve gruplar kendilerini bir ihtilâl hareketinin mensubu veya özgürlük savaşçısı olarak tanımlamayı yeğlemektedirler. Bu söylem salt etimolojik açıdan incelendiğinde, oldukça romantik veriler ihtiva etmektedir. Ancak eylemlerin içeriğine bakıldığında çocukların öldürülmesi, masum sivillerin hayatlarını kaybetmesi hatta silahlı olmayan ya da çatışma eğiliminde bulunmayan güvenlik personelinin öldürülmesi, olumsuz tepkiler almaktadır. Bu durumun en önemli örneklerinden biri ETA'nın 1987'de düzenlediği alışveriş merkezi bombalama eylemidir. Zaragoza'da düzenlenen bu eylem neticesinde ETA sivilleri hedef almasından dolayı büyük bir tepkiyle karşılaşmıştır. Aynı şekilde 2004 yılında Madrid'teki tren istasyonu bombalanması neticesinde ETA uzantılı Herri Batasuna Partisi kapatılmıştır.

¹² a.g.e.,s: 40

Bir diğerk örnek ise Çeçen isyancıların 1999 yılında üç apartmanı bombalayarak 229 kişinin ölümüne sebebiyet vermeleridir. Rusya hükümeti bu olayla kendisine uluslararası alanda önemli dayanak noktaları elde ederken, Çeçen isyancılar sempatizanlarından aldıkları desteğı bile kaybetmişlerdir.¹³

1.8. Terörist Eylemcilerin Temsil Ettikleri Toplumlara Karşı Şiddet Uygulaması

Teorik olarak hem kuramcılar hem de uygulayıcılar, başkaldıran grupların kendi halklarına şiddet uygulamasını kabul etmemektedirler. Ancak pek çok başkaldırı hareketinde eğitim, özeleştirici gibi kavramlar kullanılarak başkaldıranlar tarafından kendi halklarına, şiddet uygulandığı görölmektedir. Bunun önemli sebepleri arasında halkın, örgütlerin kendilerini savunduğunu fark edememeleri, gerekli eğitim seviyesine sahip olmadıkları için hareketi anlamamaları ve bu durumdan dolayı harekete gerekli desteğı vermemeleri iddiaları yatmaktadır. Destek her zaman gönüllü olarak verilmemektedir.¹⁴ Gönüllülük esasının ortadan kalktığı anlarda kendi halkına karşı şiddet uygulaması, terörist gruplarda sıkça görölen bir durum olmaktadır. Böyle durumlarda anti-terör birimlerinin devletin halkın yanında olduğu olgusunu ortaya koyması ve yayması önemlidir.

1.9. Hükümet Taraftarı Halklara Uygulanan Siyasal Şiddet

Başkaldıranlar genellikle kendi taraftarlarının desteğini artırmak ve karşıtlarını çekindiren bezdirmek amacıyla hükümet taraftarı topluma karşı şiddet kullanır. Örneğinin ikinci İntifada döneminde Filistinlilerin intihar saldırıları lehine görüş bildirdikleri bilinmektedir.¹⁵ Ancak bu tarz saldırıların kabul görmesi için belirli bazı şartların oluşması gerekmektedir.

¹³ a.g.e.,s:44.

¹⁴ a.g.e., s:46.

¹⁵ a.g.e., s:50.

Bunlardan ilki, sivil kitlelerin devlet karşıtı yapılanmayı oluşturanlar için destek sağlaması, en azından onları hoş görmesidir. İkincisi hükümet taraftarı halkın terörist sempatanları hakkında onların en azından suçla destek olduğu düşüncesini taşımasıdır. Bir diğeri ise; hedef olan topluluk ile terörist destekçilerinin arasında bir sosyal farklılık kavramının mevcut olmasıdır. Bunların sonucu olarak eğer topluma “biz” ve “onlar” kavramı yayılırsa toplum katmanlarının birbirlerine karşı şiddet uygulayabilme olasılığı dikkate alınmalıdır.¹⁶ Seçim süreçleri; biz ve onlar, Türkler ve Kürtler, Türkiye ve Kürdistan gibi kavramların oluşturulmasına yönelik uygun zeminlerdir.

Ek olarak teröristlerin ve taraftarlarının, devlet yanlısı topluma ve kişilere şiddet uygulanmasını hoş gören bir diğerk etken de, kendi topraklarını işgal altında görmeleridir. Böyle bir durumda terörist organizasyonların özgürlük savaşçısı söylemleri meşrulaşacaktır. Bundan dolayı devlet taraftarı topluma uygulanan şiddet de göreceli olarak kabul edilebilir olacaktır. Türkiye’de KCK (PKK) bu açıdan sözde Kürdistan topraklarının Türk Silahlı Kuvvetleri ve devletin diğerk öğeleri tarafından işgal edildiği söylemini geliştirmeye çalışmaktadır. Ancak Türkiye’deki göç hareketleri dikkate alındığında bu söylemin boşa çıktığı değerlendirilebilir. Bundan dolayı KCK’nın (PKK) ilgili bu stratejisi akim kalmaktadır. Örgüt ortaya çıkan bu ideolojik boşluğu “Demokratik Özerklik” ve “Demokratik Konfederalizm” kavramları ile açıklamaya çalışmaktadır.

¹⁶ a.g.e.,s:51.

2. SEÇİMLER VE ŞİDDET

Seçim dönemlerinde neden şiddet uygulandığı ve uygulanan bu şiddetin ne anlam ifade ettiği önemli bir sorudur. Seçimler yaklaştıkça şiddetin başkaldırı hareketlerinin önemli bir silahı haline dönüştüğü gözlemlenmektedir. Bu davranış biçiminin ne ifade ettiği ve neden uygulandığı sorusu cevaplanabilirse, siyasal şiddetin bu aşaması için önemli bir çözüm üretilebilecektir. Genel kabul olarak şiddet, terörist hareket mensupları için iki taraflı önem taşımaktadır. Bunlardan birincisi, söz konusu grup ya da grupların hükümet otoritesine karşı gösteriler yaparak kendisinin bir güç olduğunu ispat etmesi ve popülerite kazanmasına yardım etmesidir. İkincisi ise, kendi bölgesinde mukim bulunan insanların gönüllü olarak örgüt taraftarı olmadıkları takdirde zorla örgüte dâhil etme düşüncesidir.

Seçimlerin yapıldığı sistemlerde yani demokrasilerde siyasi partilerin yeri ve önemi büyüktür. Siyasi partiler, demokratik sistemlerde önemli ekonomik ve sosyal farklılıkların barışçı yollardan giderilmesinin sağlanması için büyük önem taşımaktadırlar. Bir diğer bakış açısıyla siyasi partiler elde edilen gücün barışçıl şekilde el değiştirmesi için demokrasilerde kullanılan barışçıl silahlardır.¹⁷ Bununla birlikte demokrasilerin meşruiyet kazandırma, birleştirme, sosyalleştirme ve siyasi gücün el değiştirmesi gibi vazifeleri bulunmaktadır. Bu vazifeler de aşırı uçları törpülemek ve sisteme dâhil etmek için önemli etkenler olarak değerlendirilmektedir.

2.1. Terörist ve Başkaldırı Hareketlerinin Seçim Algısı

Terörist ve başkaldırı grupları, seçimleri sadece kendi halklarının ilgisini ve hükümetlerinin dikkatini çekmek için değil, aynı zamanda uluslararası toplumun ilgi ve desteğini kazanmak için de önemserler.

¹⁷ a.g.e.,s:66.

Böylece silahlı mücadelelerini meşru bir temele oturtma girişiminde bulunmak isterler. Ayrıca bir başkaldırı grubu herhangi bir seçim bürosu açmakla kendisine bağlı olduğunu iddia eden topluluk ve grupların destek ve bağlılığını artırma imkânını elde eder. Nihai hedef olarak da seçimden yüksek başarıyla çıkıp içinde buldukları ülkenin siyasi durumunun dengesini bozmak ya da özerklik kazanma amacı taşırlar.¹⁸

Başkaldıran gruplar için seçimlere katılmanın şu avantajlarının olduğu ifade edilebilir; (1) terörist grubun askeri kanadının desteklenmesi için demokratik uygulamalardan faydalanmak, (2) siyasi kanadından kendilerine personel temin etmek, (3) oluşturduğu sözde güvenlik mekanizmalarını daha işler hale getirmek, (4) para toplama işlerini kanuni hale getirmek için demokratik ortamdan faydalanmak. Terörist grubun seçimlere katılması dolayısıyla, resmi olarak tanınması ve meşruiyetinin ilan edilmesi söz konusu olabilir. Terörist gruplar davalarını anlatma ve daha geniş kitlelere ulaşma imkânına sahip olmak için seçimleri bir araç olarak kullanmaktadır. Bu yolla; ideolojisini ve personel temininin sürekliliğini güvence altına alabilir, hükümetin askeri üstünlüğünü azaltabilir ya da ortadan kaldırabilir, seçim sonuçlarıyla kendisine duyulan ilgiyi ifade edebilir.

2.2. Seçimlerde Uygulanan Şiddetin Kavramsal Çerçevesi

Bu şiddet iki veya daha fazla siyasi partinin katılımıyla yapılan yarışta bu partiler ve onların destekçilerinin çeşitli şekillerde güç kullanarak iktidarı ele geçirme mücadelesi olarak tanımlanabilir. Bu olguya çeşitli aktörler katkıda bulunur ya da hedefi olur. Seçim şiddetinin bileşenleri ve boyutları; seçimde rol oynayan politik aktörler (seçim görevlileri, siyasi partiler, parti destekçileri), seçim şiddetinin kurban ya da hedefleri, seçim şiddetinin şekli, zamanı ve seçim şiddetinin amaç ya da güdüleridir.

¹⁸ a.g.e.,s:67.

Politik aktörlerin seçim şiddetine dâhil olması çeşitli aşamalarda tanımlanabilir. İlki seçmenlerin güdülenmelerindeki çatışmalardır. Bu durum şöyle açıklanabilir; seçmenler değişik sebeplerden dolayı kullandıkları oy pusulalarının kasıtlı olarak sayılmadığı, ya da adil olmayan şartlar altında değerlendirildiği düşüncesine kapılabilirler. Böylesi durumlar çoğu kez komplo teorisi olarak değerlendirilse de aksi durumlar da gözlemlenmiştir. Bundan dolayı seçim şiddeti uygulanabilmektedir.

İkincisi devletten kaynaklanan çatışmalar olarak değerlendirilebilir; böylesi durumlarda devlet ile seçim sonuçlarına itiraz eden seçmenler arasında bir çatışma yaşanabilir. Üçüncü durum, seçimde rekabet edenler arasında gerçekleşebilecek çatışmalardır. Herhangi bir sebepten kaybeden taraf kazanan tarafa şiddet uygulama eğilimine girebilmektedir. Bunun tam tersi bir durumun gerçekleşmesi de mümkündür. Sonuncu durum ise teröristlerin kışkırtmasıyla gerçekleşebilir, böyle durumlarda başkaldırı gruplarının ana hedefi seçimleri sabote etmektir. Seçimleri erteletmek, yapılmasını engellemek ana hedefler arasında yer alır.

Seçim şiddetinden etkilenecek unsurlar mevcuttur. Bu unsurlar seçim dönemlerinin vazgeçilmez hedefleridir. Bunlar siyasi adaylar, parti çalışanları, parti binaları, araçlar, oy sandıkları olabilir. Bu hedeflerin ve kurbanların seçilmesindeki tek amaç seçim döneminin huzur ve güven ortamının bozulması ve seçimlerin adil ve tarafsız bir şekilde yapılmasının engellenmesidir.

Şiddet uygulamaları genellikle fiziki ve psikolojik şekilde ortaya çıkmaktadır. Ayaklanmalar, gösteriler, askeri darbeler, iç savaşlar, adam kaçırmaya vakaları, hedefli ya da hedefsiz cinayetler, seçim mitinglerine düzenlenen terörist saldırılar, şahsi malların ve araçların yakılıp yıkılması ve benzeri durumlar seçim şiddetinin uygulama biçimleridir.

Seçim şiddetinin amaç ve güdülerini seçim öncesi ve sonrası olarak iki döneme ayırabilmek mümkündür. Genel olarak seçim öncesi uygulanan

şiddet seçim sürecine etki etmeyi ve yönlendirmeyi amaçlamaktadır. Seçim sonrası gerçekleşen şiddet ise göreceli yoksunluk teorisiyle açıklanabilecek olan seçim sonuçlarından memnun olmama durumu dolayısıyla ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak eğer seçimin kazanılmasına kesin gözüyle bakılıyorsa ya da seçimin kaybedilmesi ihtimali yüksekse, siyasi tarafların birbirlerine şiddet uygulaması büyük olasılıkla gerçekleşecektir.

2.3. Seçim Şiddetinin Zamanlaması

Seçim dönemi genel olarak üç ana safhaya ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi seçim öncesi dönemdir, ikincisi seçimlerin yapıldığı zaman dilimi ve sonuncusu ise seçim sonrası dönemdir. Ancak konu beş evrede ele alınacaktır.

Seçim öncesi dönem seçimden yaklaşık bir yıl öncesini ifade eden I. evre yani seçime gidiş evresi, seçim kampanyaları dönemi olan II. evre, oy kullanma dönemi olan III. evre, oylama ile seçim sonuçlarının ilanını kapsayan IV. evre ve seçim sonrası sonuçlar ve etkilerini kapsayan V. evre olarak kısımlara ayrılabilir.

Seçim şiddetinin sıklıkla görüldüğü dönemlerden ilki I. evredir. Bu dönemde terör örgütlerinin seçilmiş hedefleri olduğu genel olarak gözlemlenmektedir. Hedefler tarafsız sivillerden ziyade seçim sürecine dâhil olabilecek kişiler ve politik rakipler arasından seçilir. Bu dönemde devlet binaları ve memurları ile adaylığını açıklayan politik parti mensupları da hedef teşkil etmektedir.

II. evre olan oy kullanma döneminde ise politik hedefler arasına diğer partilerin mensupları ve mal varlıkları da girmektedir. Bu süre zarfında amaç seçim kampanyalarını sekteye uğratmak ve seçimin geçerliliğini ortadan kaldırmaktır. Seçim günleri yaklaştıkça şiddet eylemleri artış gösterir. Seçim kampanyalarının son döneminde birbirine rakip olan siyasi gruplar da seçim şiddetine başvurabilirler.

III. evrede yani oylama ile seçim sonuçlarının ilânı arasındaki sürede gözlemlenen şiddet, genel olarak oy kullanma işlemlerinin sona erdirilmesi ya da sekteye uğratılması şeklinde gerçekleşmektedir. Buna ek olarak seçimlere katılımın engellenmesi ya da kısıtlanması da bir başka şiddet uygulama sebebi olarak görülmektedir. En temel hedefler güvenlik güçleri, gözlemciler, seçim yönetici ve memurları ile oy sandıklarıdır.

IV. evrede seçim sonuçlarının açıklanması beklendiği için genel olarak sessizlik hâkim olmaktadır. Seçim sonrasında ifade eden V. evre ise önemi dolayısıyla ayrıca ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

2.4. Seçim Dönemi

Seçim günlerinde ortaya çıkan şiddet faaliyetlerinin amacını dört başlık altında toplamak mümkün görünmektedir. Bunların ilki seçimleri erteletmek ya da gerçekleşmesini engellemek, seçmenlerin katılımına tesir etmek, adayları seçim sürecinden ayrılmaya zorlamak, seçmenlerin tercihlerini etkilemektir.

Bu şiddet eylemlerinin amacı teröristlerin kendilerine bölge olarak tayin ettikleri alanlarda kendilerinin haricinde herhangi bir gücün bulunamayacağını ifade etme isteğidir. Ancak bu durum ülkeden ülkeye değişkenlik arz edebilmektedir.¹⁹ Bundan dolayı Türkiye’de gerçekleşmiş seçim olaylarının ve terör örgütlerinin yapısının incelenmesinde fayda görülmektedir.

¹⁹ Farklılığın nedenleri olarak; ülkelerin sosyolojik yapıları, terör olaylarının geçmişi, bağımsızlık hareketi ile terörist arasındaki farkın ortaya çıkmayışı gibi unsurlar dikkate alınmalıdır.

3. 2011 GENEL SEÇİMLERİNİN ÖNEMİ

3.1. Türkiye Açısından Seçimlerin Önemi

Türkiye bulunduğu bölge açısından, ekonomik verileri açısından son on yıl içinde büyük değişim ve gelişme içine girmiştir. İçinde bulunulan dönem itibariyle de gerek dış gerekse iç siyaset açısından kritik bir dönemdedir. Türkiye bu dönemde 2011 yılı Haziran ayında genel seçimlerini yapacak ve önümüzdeki sorunları çözecek olan iktidarını belirleyecektir.

3.1.1. Türkiye'nin Kalkınması Açısından Seçimlerin Önemi

Ülkemiz, 2001 mali krizi ardından uygulamaya konulan ekonomik programla bir yükseliş eğilimi içine girmiştir. Tüm Dünya ekonomilerini etkileyen 2008 yılı küresel krizi de en az zararla atlatılmış görülmektedir. IMF (International Monetary Found) verilerine göre Türkiye 2010 yılı içinde Dünya'nın en büyük Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (GSYH) açısından 729,1 milyar Dolarla 17. sırada yer almaktadır.²⁰ Yine aynı verilerin öngörüsüne göre Türkiye 2015 yılına kadar ilk yirmi ekonomi içinde kendisine yer bulacaktır. Haziran ayı genel seçimlerinden sonra gelecek olan iktidarın, normal şartlar altında, 2011-2015 yılları arasında görev yapacağı dikkate alınırsa bu sürede dünyanın en büyük 20 ekonomisinden birini yöneteceğini ifade etmek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte Türkiye'nin dış ve iç borç ödemeleri de devam etmektedir. Türkiye Hazine Müsteşarlığı verilerine göre Aralık 2010 itibariyle 282,3 milyar Dolar dış borç stokuna sahiptir. Ekonomik veriler ölçeğinde bakıldığında Türkiye gelecek dönem yabancı yatırımları çekebilme açısından önemli bir avantaja sahiptir. Avrupa'da devlet kâğıtlarına 2010 yılından itibaren masraf ödenmesi isteği, ABD kongresinde Demokratlar ve Cumhuriyetçiler

²⁰ <http://www.timeturk.com/tr/2010/10/08/2011-de-dunyanin-16-buyuk-ekonomisi-olacgiz.html>, (erişim tarihi 15.02.2011).

arasındaki çekişmeden dolayı karar alınamaması yatırımların Türkiye'ye gelme ihtimalini artırmaktadır. Gelecek olan hükümetin istikrar vurgusu Türkiye'nin kalkınmasını hızlandıracak bir olguya sahiptir.

3.1.2. Türkiye'nin Genel Güvenliği Açısından Seçimlerin Önemi

Türk Devleti 1984 Şemdinli ve Eruh baskınlarından beri bölücü terör örgütünün silahlı eylemleriyle karşı karşıyadır. Terörle mücadelede harcanan paranın çeşitli kaynaklara göre değişiklik arz etmekle birlikte, 100 ile 300 milyar dolar arasında olduğu ifade edilmektedir. Harcanan maddi kaynağın dışında çeşitli kaynaklara göre 30 bini aşkın vatandaşın da hayatını kaybetmesi terörün verdiği zararın telafi edilemez boyutudur. Terör iç güvenlik boyutuyla böyle ele alınırken bir dış güvenlik bağlamı boyutunun da olduğu kabul edilmektedir.

Terörün uluslararası ilişkiler bağlamında Türkiye için bir sorun olması, gelecek için kurgulanan istikrar ve gelişim senaryolarında olumsuz bir faktör olarak yerini korumaya devam edecektir. Türkiye'nin iç istikrarı şüphesiz iç dinamiklere bağlıdır ancak uluslararası konjonktürün özellikle de sınır komşularının durumu da önemli olabilmektedir.

Türkiye son yıllarda geliştirdiği projelerle çeşitli açılımlar sağlamıştır. Bu açıdan bakıldığında terörün sona erdirilmesi, terörle mücadele kaynaklı harcamaların ekonomiye kazandırılması ve istikrarın sağlanması için bu projelerin devam etmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu projelerin devam ettirilebilmesi seçimlerden güçlü bir iktidarın çıkmasıyla gerçekleşebilir.

3.1.3. Bölge İstikrarı Açısından 2011 Genel Seçimlerinin Önemi

Türkiye'nin bulunduğu coğrafi alan dünyanın en sorunlu bölgelerinden biri olarak değerlendirilebilir. Irak'ın işgaliyle başlayan ve Kuzey Afrika'daki ülkelerin iç karışıklıklarıyla devam eden bir durum

süregelmektedir. Bununla birlikte İran'ın uluslararası alandaki durumunun belirsizliği bölgenin zaten çok olan sorunlarına birini daha eklemektedir.

Türkiye son dönemde komşularıyla geliştirdiği ilişkilerle sorunsuz bir dış politika yürütme amacına sahip olmuştur. İkili ilişkilerde yaşanan küçük sıkıntılar haricinde bu amacına da ulaşmış görünmektedir. 2011 genel seçimleri sonucunda TBMM'de çoğunluğu sağlamış ve meşruiyeti kabul edilmiş bir hükümet bölge ülkeleri açısından da önem taşımaktadır. Çünkü hali hazırda pek çok bölge ülkesi Türkiye'nin liderliğini, en azından sorunlarda koordinasyon sağlayan rolünü kabul etmektedir. Bu durumun sürmesi bölgenin genel istikrarı açısından da önem taşımaktadır.

3.1.4. Türkiye'nin Müttefikleri Açısından 2011 Genel Seçimlerinin Önemi

Türkiye Cumhuriyeti Devleti yaklaşık elli yıldır NATO üyesidir ve AB ile tam üyelik müzakerelerini yürütmektedir. Bu özellikler açısından Türkiye'de gelişen her durum Ankara yönetiminin müttefiklerini de ilgilendirmektedir.

Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, İngiltere, Fransa, Almanya gibi ülkeler Türkiye'nin siyasi gelişmelerine kayıtsız kalamazlar. Anılan ülkelerin bir kısmının Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesi olduğu dikkate alınacak olursa, Türkiye ile söz konusu ülkelerin ilişkilerinin öneminin daha da fazla olduğu söylenebilir.

ABD'nin Irak'tan muharip güçlerini çekme kararı, Fransa'nın Suriye ile ilgili süreçlere müdahil olma isteği, Almanya'nın İran ile ilişkileri, İngiltere'nin ABD ile birlikte Irak üzerindeki çıkarları coğrafi olarak bölgemizden uzak ülkeleri bir anda politikalarımızın birer aktörü olarak görmemize sebep olmaktadır.

Bütün bu ülkelerle Türkiye'nin yıllardan beri devam etmekte olan bir çıkar birlikteliği de söz konusudur. Hal böyleyken Türkiye'de yapılacak olan ve hükümetin belirlenmesi anlamına gelen 2011 genel seçimleri bu ülkeler tarafından da izlenecektir.

3.1.5. Türkiye'yi Tehdit Eden Yapılanmalar Açısından Seçimlerin Önemi

Türkiye son 30 yıldır bölücü terör örgütü ile uğraşmaktadır. Terör örgütünün bölgede belli bazı gruplar üzerinde baskı politikaları oluşturduğu gerçeği de göz kaçırılmamalıdır. Son dönemde KKK (Koma Komalen Kürdistan) süreci ile terör örgütünün KCK (Kürdistan Halklar Topluluğu-Koma Ciwaken Kürdistan) adı altında yeni bir yapılanma içinde olduğu da bilinmektedir. Bu yeni yapılanma ile terör örgütü şehirlerde organize olabileme imkânı bulmuştur. Bu organizasyon sayesinde KCK siyasi alanda varlık gösterme isteğindedir.

Bunun yanı sıra Hizbullah yapılanması çeşitli fraksiyonlara sahip olmakla birlikte, bölgede son dönemde yeniden etkin olacağı konusunda yorumlar yapılmaktadır. Yine yasa dışı sol örgütler de siyasal alanda etkin olma amacı taşımaktadırlar.

Söz konusu yapılanmalar istikrarsız dönemlerde etkinliğini artırmaktadır. Dolayısıyla seçimler sonucu ortaya çıkması muhtemel güçlü bir hükümet bu örgütlerin alan bulamaması açısından önem arz etmektedir.

3.2. 2011 Genel Seçimlerini Güvenlik Açısından Etkileyebilecek Aktörler

Türkiye'nin son dönemdeki iç siyaset argümanları ele alındığında, kazanılan ivmenin devamı açısından 2011 genel seçimlerinin önemi büyüktür. Özellikle terörün yoğun olarak yaşandığı bölgelerde bu önem daha da artmaktadır. Genel seçimlerin sonucunda ortaya çıkacak hükümet

yapısı, terörle mücadelenin devamı ve demokratik açılım süreci için de önemli bir faktör olacaktır. Özellikle bölgede KCK yapılanmasıyla, siyasi bir tavrın konmaya çalışıldığı aşikârdır. Bununla birlikte Hizbullah ve yasadışı sol örgütlerin de seçmen davranışına etkide bulunmaya çalışacakları değerlendirilmektedir.

3.2.1. Etnik Siyaset Yapılanması

3.2.1.1. PKK'nın Yeniden Yapılanması: KCK (PKK)

PKK (Parti Karkereni Kürdistan-Kürdistan İşçi Partisi) yaklaşık 30 yıllık bir dönemde Türkiye genelinde terör uygulamış ve çok büyük can ve mal kaybına sebep olmuştur. 11 Eylül 2001 saldırıları neticesinde tüm dünyanın teröre bakış açısı değişmiştir. PKK terör örgütü dünya genelinde değişen duruma ayak uydurmaya çalışmaktadır. PKK/KONGRA-GEL'in terör örgütleri listesine alınması örgütün hareket imkânını çok daraltmıştır. Bu durum terör örgütünü yeni arayışlara sevk etmiştir. KCK (Koma Ciwaken Kürdistan-Kürdistan Halklar Topluluğu) bu durum altında yapılandırılmıştır. KCK bölgede kurulması amaçlanan konfederatif devletin ilk aşamasını oluşturmaktadır. Söz konusu yapılanma kendisini Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletlerine de alternatif olarak görmektedir.

KCK yapılanmasının 2011 genel seçimlerinde çeşitli stratejiler geliştirerek bölgedeki seçmen davranışlarını etkilemeye çalışacağı değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmenin iyi tahlil edilebilmesi için KCK yapılanmasının ayrıntılarının doğru tespit edilmesi gerektiği düşünülmektedir. KCK silahlı yapılanmasını sonlandırmamıştır. Aksine KCK kırsal alan silahlı yapılandırmasını korurken, demokratik yapılar adı altında silahlı çözüm yolunu şehirde de sürdürebilmeyi amaçlamaktadır.

KCK, 16-22 Mayıs 2007'de Irak'ın kuzeyindeki kamplarda kabul edilen 47 maddelik bir sözleşmeye dayanarak kurulmuştur. Kuruluşu açısından dikey örgütsel iletişim modeline sahiptir. KCK sözleşmesi örgüte göre bir

anayasanın temelidir. Yasama, yürütme ve yargı kuvvetleri de bulunan oluşum yapısı itibariyle bir devlet yapılanmasını çağrıştırmaktadır. KCK yapılanması başta Türkiye olmak üzere İran, Suriye ve Irak'ta da faal haldedir. KCK'nın Türkiye kolu olarak nitelendirilebilecek birimine "KCK Türkiye Meclisi" ya da "KCK Türkiye Koordinasyonu" adı verilmiştir.

Terör örgütü her ne kadar ad ve yapılanma değiştirirse de silahlı çözüm yolunu hâlâ terk etmemiştir. KCK adı altındaki yapılanmanın silahlı kanadı da HPG (Hêzên Parastina Gel-Halk Savunma Güçleri)dir. Bunun dışında politik alanda faaliyet gösteren beş ana yapı KCK içinde bulunmaktadır. Bunlar;

1. İdeolojik Alan
2. Siyasi Alan
3. Sosyal Alan
4. Halk Savunma Alanı
5. Mali Alandır.

Terör örgütünün, hayatın her alanına etki eden, bu kavramları faaliyet alanı olarak belirlemesinin altında, Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde hâkimiyeti tam anlamıyla kurma isteği vardır. Terör örgütünün söz konusu isteği 29 Temmuz 2009 tarihinde yaptığı kongreyle daha da belirgin bir hale gelmiştir. Kandil'de yapılan sözde kongrede KCK delegeleri 300 kişi olarak hazır bulunmuşlardır. Kongrenin sonuç bildirgesi "özgür önderlik, özgür kimlik, demokratik konfederalizm istekleriyle hareket etme yönünde çıkmıştır. Böylece KCK bölgede bir hâkimiyet kuracağı ön görüşüne sahiptir. Bu hâkimiyet tesis edildiği zaman, örgüt dağdaki silahlı gücünü şehre çekmeyi amaçlamaktadır. Silahlı eylemlerin şehirlerde gerçekleştirilmesi örgüte devletle pazarlık aşamasında önemli bir güç kaynağı kazandıracaktır. Bu aşamadan sonra KCK yapılanması adı altında önce "Demokratik Özerklik" kazanımı elde edilmeye çalışılacak, ardından da Irak, İran, Suriye ve Türkiye topraklarının bir kısmını kapsayan bağımsız bir Kürdistan Devleti kurulması hedeflenmektedir.

KCK'nın sivil kanat yapılanması; kent meclisleri, demokratik siyaset akademisi, demokratik toplum kongresi ve kooperatifçilik kavramları üzerine inşa edilmektedir. Özellikle Demokratik Toplum Kongresi (DTK) yöneticilerinin kapatılan Demokratik Toplum Partisi (DTP)'nin eski yöneticilerinin olması dikkat çekici bir husustur. DTK düzenlediği toplantılarla KCK yapılanmasının adeta siyasal sözcülüğünü yerine getirmektedir.

Bu siyasal oluşumlar ele alındığında KCK terör örgütünün bölgede geniş bir yapılanmaya sahip olduğu gözlemlenebilir. Ayrıca dikkat çekici bir husus, KCK yöneticilerinin PKK terör örgütünün de yöneticileri olmasıdır. Demokratik Toplum Kongresi yöneticilerinin de eski DTP yöneticileri olması bu yapılanmalar arasında bir bağ olduğunu ortaya koymaktadır. Bir diğer ifadeyle karşı karşıya kalınan yapılanma yıllardır devlete ve millete büyük zararlar vermiş olan terörist yapılanmadır.

Bu yapılanmanın geliştirdiği strateji ise kendisini bir demokratik yapılanma gibi tanıtmak, terör odaklarıyla bir bağının olmadığı görüntüsü vermek ve bu argümanlar üzerinden de siyasete dâhil olmaktır. Söz konusu yapılanmanın 2011 genel seçimlerine de müdahil olacağı değerlendirilmektedir.

3.2.1.2. KCK'nın (PKK) Genel Siyasete Dâhil Olması

Diğer terörist ya da başkaldıran gruplar gibi PKK da kurulduğu ilk yıllardan itibaren toplumsal desteğin gerekliliğinin farkındadır. Söz konusu bu farkındalık Osmanlı Devleti döneminde başlayan isyan davranışlarıyla temellendirilmiştir. İsyancılarla temellendirilen bu siyasi davranış biçiminin göz ardı edilmemesi sorunun tahlilinin daha iyi yapılabilmesi için önemli görülmektedir.²¹ Ancak PKK'nın siyasi arenaya örgüt propagandası haricinde girmesi 1990'lı yılların başına tekabül eder. PKK'nın ilk siyasi parti oluşumu HEP (Halkın Emek Partisi)'dir. 7 Haziran 1990'da kurulan

²¹ Akbal, a.g.e, S:19-33.

HEP'in temel amacı PKK'yı siyasi arenaya dâhil ederek örgüte meşruiyet kazandırmaktır. Ancak bir siyasi parti olarak HEP, PKK'nın üstü olma konumunda değildir. HEP, PKK'nın diğer siyasi partilerinde de görüleceği üzere örgütün sadece siyasi amaçlarını yerine getirmek için kullanılmış olan bir araçtır.²² Çünkü PKK o dönemde nihai amaca ulaşmanın yolunu silahlı mücadelede görmektedir. Bugün gelinen noktada KCK (PKK) yapılanmasının silahlı mücadeleden ziyade siyasi mücadeleye ağırlık vermesi ve kurguların da bu noktada gerçekleşmesi ayrıca düşündürücüdür. Zira ne silahlı ne de siyasi mücadele terör ve başkaldırı eylemlerini tek başına sona erdirmeye gücüne sahip değildir. Örgüt idaresinin kamuoyuna zaman zaman tek taraflı mücadele dayatması ve devletin bu konuları tartışır hale gelmesi örgütün zemin kaybettiği alanlarda mevzilerini yeniden kazanma çabası olarak değerlendirilebilir.

HEP, kuruluşunun hemen ardından gerçekleşen 1991 seçimlerine katılma kararı almıştır. Alınan bu kararın ardından devletin yetkili kurumları seçimleri bir hafta öne almayı kararlaştırmıştır. Bu kararın ardında HEP'in kuruluşunu tamamlayamaması ve seçimlere hazırlıksız yakalanması yattığı genel kabul gören bir anlayıştır. HEP, genel seçimlere SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) ile ittifak kurarak girmiştir. HEP adayları PKK'nın "Kürdistan" olarak adlandırdığı Güney Doğu ve Doğu Anadolu bölgelerimizde seçilmiş ve 22 HEP adayı TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi)'ne girmeyi başarmıştır. SHP'nin koalisyon ortağı olmasından dolayı HEP de bir şekilde hükümete ortak olmuştur. Olaylı yemin töreni ve PKK ile bağlantısı dolayısıyla Anayasa Mahkemesi, HEP için kapatma davası açmıştır. Görülen dava sonucunda HEP kapatılmıştır. Bu sırada HEP milletvekilleri yeni kurulan DEP (Demokrasi Partisi)'ne geçmişlerdir.²³ Bu seçimlerde MHP-RP-IDP de ittifak yapmıştır. Seçimlerden önce RP bölgede önemli bir güç halinde bulunmaktaydı. Bölgede Türk milliyetçiliğinin temsilcisi gibi algılanan MHP ile RP'nin ittifak etmesi, kendilerini Türk milliyetçisi olarak görmeyen bölge

²² a.g.e.s:22.

²³ a.g.e. s:23.

seçmenlerinin HADEP'e kaymasına sebep olmuştur. Diğer yandan SHP'nin HEP ile ittifakı, Türkiye'nin batısında ana muhalefetin önemli miktarda oy kaybına ve bölgedeki sol oyların da tamamen bölücü örgütün siyasi temsilcisi partiye kaymasına ve ana muhalefet partisinin bölgeden silinmesine sebep olmuştur. Bu ortamda siyasi istikrarsızlık baş göstermiştir.

1994 yılında DEP'in de benzer nedenlerle kapatılmasının ardından HADEP (Halkın Demokrasi Partisi) kurulmuştur. HADEP kurulmasının ardından 1995 yılında düzenlenen genel seçimlere ve 1999 yılında yapılan yerel seçimlere katılmıştır. HADEP bu seçimlerde 1.171.623 oy ile %4.17 oy oranına ulaşmıştır.²⁴ HADEP'e de terör örgütü ile bağlantısı nedeniyle 29 Şubat 1999'da dava açılmış ve Mart ayında kapatılması kararı alınmıştır. HADEP davası sürerken PKK, Demokratik Halk Partisi'ni (DEHAP) kurmuştur. DEHAP katıldığı 2002 genel seçimlerinde % 6,14 oy oranı ve 1.933.680 oya ulaşarak son dönem PKK siyasi hareketleri içinde en çok oyu almayı başarmıştır.²⁵

DEHAP 2003 yılının Nisan ayında Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmıştır. Kapatılma davasının aleyhlerinde sonuçlanacağını sezen PKK yetkilileri, bu süre zarfında teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın talimatıyla Demokratik Toplum Partisi'ne (DP), DEHAP'ı ilhak ettirmiştir. Bu geçişin önemli sebeplerinden biri olarak da DEHAP'ın 2004 yerel seçimlerinde kendisinden beklenen başarıyı gösteremediği değerlendirilmeleri bulunmaktadır. Hem 2004 yerel seçimlerinde hem de 2007 genel seçimlerinde PKK hatırı sayılır derecede oy kaybına uğramıştır. Ancak PKK'nın beklentileri bunun tam aksi yönünde gerçekleşmiştir. PKK 2004 yerel ve 2007 genel seçimlerine kendi meşruiyetinin bir işareti olarak bakmış ve oy oranlarının önemli bir düzeyde artış göstereceğini ön görmüştür. 2007 seçimlerinden önce Öcalan seçimler için Türkiye genelinde %6.5 oy oranı beklentisi olduğunu açıklamıştır. Ancak genel

²⁴ http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=12, (erişim tarihi 10.03.2011).

²⁵ http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=12, (erişim tarihi 10.03.2011).

seçimler sonrası ortaya çıkan manzarada DTP bağımsız adaylarla sandığa gitmesine rağmen, %3,4 oya sahip olmuştur. Bu seçim sonuçları KCK (PKK) siyasi oluşumlarının oy oranında gerilemesine sebep olması dolayısıyla bir ilk olmuştur. Söz konusu hayal kırıklığı KCK'nın (PKK) tepe yöneticileri tarafından hemen seçim sonrası dile getirilmiştir. KCK (PKK) yöneticileri başta Öcalan olmak üzere seçim sonuçlarından dolayı hem Kürt vatandaşları hem de AK Parti hükümetini suçlamışlardır. KCK'nın (PKK) kurucularından ve üst düzey yöneticilerinden biri olan A.Haydar Kaytan, AK Parti içindeki Kürt kökenli milletvekillerini hainlikle suçlamış ve AK Parti'ye oy veren Kürt vatandaşlarını da haklarını terk etme ve kendilerini şerefsizlikle itham etmiştir.²⁶

Tüm bu açıklama ve olgular dikkate alındığında KCK'nın (PKK) beklentileri ile gerçekleşen durum arasında önemli bir fark olduğu görülmektedir. Beklentiler ile gerçekleşen durum arasında önemli bir fark olması göreceli yoksunluk kavramının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durumun ortaya çıkması da özellikle seçim sonrası şiddet olaylarının artması beklentisini doğurur. Ancak diğer bir taraftan kaynak seferberliği teorisine göre, siyasi arenada güç kaybına uğrayan terörist ya da başkaldırı gruplarının meşruiyet temelinde güç kaybına maruz kaldıkları düşünülmektedir. KCK'nın (PKK) 2004 yerel ve 2007 genel seçimlerinin ardından genel anlamda ve uzun süreli bir seçim şiddetini uygulayamamasının temel sebebi meşru arenada güç kaybına uğramasıdır. PKK'nın kendini silahlardan arındırılmış bir alana çekerek meşruiyet zemini bulma isteğinin KCK yapılanması şeklinde tezahür ettiği değerlendirilmektedir.

3.2.1.3. Etnik Sivil İtaatsizlik

Sivil itaatsizlik kavramı genel olarak liberal terminolojide kabul gören bir kavramdır. Bu kavramı ilk kullanan kişi Henry David Thoreau'dur (1817-1862). Thoreau 19.yy.ın tanınmış şair ve gazetecilerindedir. Sivil

²⁶ Gergin, a.g.e, s:36.

itaatsizlik olarak dilimize çevrilmiş ve genel kabul gören kavramı “Resistance to Civil Government -Devlete Karşı Direnme” olarak tabir edilmiştir.²⁷ Thoreau bir liberal olarak “en iyi devlet en az yöneten”dir anlayışına sahiptir. Liberalizmin göreceli özgürlük anlayışı içinde tutarlı olarak kabul edilebilecek bu kavram, devlet otoritesinin ortadan kalkması ve anarşi ortamının yaratılması için münbit bir arazi hazırlama noktasında elverişli olmaktadır.

Sivil itaatsizlik kavramı söylem bazında sevimli bir içeriğe sahiptir. Zira gerek Thoreau’nun anlayışı gerekse Ghandi’nin anlayışı pasif eylemlerle verilen emirlere boyun eğmeme olarak tanımlanmakta ve barışçıl bir amaca ulaşma yöntemi olarak algılanmaktadır. Thoreau, ABD’nin Meksika’ya karşı yürüttüğü savaşa katkı sağlayacağı iddiasıyla vergi vermemekten dolayı hapse atılmıştır. Thoreau kefaletini ödeyerek kendisini çıkarmak isteyenlere karşı çıkararak sessiz bir şekilde devletin verdiği bu cezaya katlanmayı ve bir çeşit protesto gösterisi yapmayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Ghandi ise Hindistan’ı sömürge haline getiren İngiliz otoritesine karşı sessiz direnişini gerçekleştirmiştir. Sivil itaatsizlik eylemlerinin en klasik örneklerini bu olaylar teşkil etmektedir.

BDP’nin almış olduğu sivil itaatsizlik kararının, yukarıdaki tanıma uyması için her şeyden önce şiddetle bir araya gelmemesi gerektiği savı öne sürülebilir. Çünkü bir eylemin sivil itaatsizlik ya da daha doğru bir şekilde devletin verdiği kararlara direnme olarak tanımlanabilmesi için en önemli etkenin şiddetten uzak olması beklenmektedir. Sivil itaatsizlik uygulamalarının teorisyenlerine bakıldığında bu açık gözlemlenebilen bir olgudur. Ancak KCK’nın BDP üzerindeki olan etkisi dikkate alındığında şiddetten çok uzak bir noktada durduğu söylenemez.

²⁷ <http://www.vcu.edu/engweb/transcendentalism/authors/thoreau/civil/>, (erişim tarihi 23.03.2011).

BDP sözde sivil itaatsizlik kararını alırken, hükümetin hali hazırda bir çözüm politikası olmadığı iddiasıyla ortaya çıkmaktadır.²⁸ Anadilde eğitim, askeri ve siyasi operasyonlara son verilmesi, siyasi tutukluların serbest bırakılması ve % 10'luk seçim barajının indirilmesi BDP'nin talepleri arasında yer almaktadır. Bu talepler dolayısıyla 24 Mart 2011 tarihinden itibaren sivil itaatsizlik kararının alınmasının siyasi değil demokratik talepler olduğu BDP eş başkanı Selahattin Demirtaş tarafından ifade edilmiştir. Bu uygulamaya Demokratik Toplum Kongresi eş başkanı Ahmet Türk'ten de destek gelmiştir.

Bu kararın seçim sürecinden hemen önce alınmış olması dikkat çekici bir husus olarak değerlendirilmektedir. Zira tüm bu talepler uzun yıllardan beri BDP, DTK, KCK gibi bölücü unsurlar tarafından dile getirilmektedir. Seçim sürecinin hemen öncesinde alınan bu kararların çalışmamızda ortaya konan, seçimlerde şiddet sadece fizikî olarak değil psikolojik olarak da gerçekleştirilecektir değerlendirmesini doğrulamaktadır. Çünkü bu durumda şiddet unsurlarıyla illiyet bağı olan BDP'nin çok zorlandığı takdirde baskı ile bölgedeki insanları yönlendirmeye çalışacağı aşikârdır. Teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın da "BDP seçimlerde alternatif sandık kursun, BDP seçmeni oyunu kullandıktan sonra BDP listelerine oy verdiğine dair imza atsın" açıklamaları da bu paralelde değerlendirilebilecek hususlardır.

Kaynak seferberliği teorisi bağlamında bakıldığında, KCK, bölgede kaybettiği meşruiyetini BDP ile yeniden kazanma ve siyasal güç olma arzusundadır. Bütün bu argümanlar dikkate alındığında BDP'nin şiddet içeren güç odakları yani terör yapılanmalarıyla mesafeli olamayışı, sivil itaatsizlik kavramını akim kılmaktadır. Dahası sivil itaatsizliğe uymayan bölge halkının tehdit ve zorlama ile yönetilmeye çalışılacağı endişesi de gündeme getirilebilir. Daha önce bölgede zorla kepenk kapatma ve benzeri eylemlerin dayatıldığı düşünülecek olursa bu durumun gerçekleşme

²⁸ <http://haber.gazetevatan.com/Haber/366860/1/Gundem> (erişim tarihi 23.03.2011).

ihtimalinin az olmadığı görülebilir. Dolayısıyla KCK yapılanmasının bir kez daha “sivil”, “demokrasi” gibi kavramları kullanarak şiddet unsuru içeren hareketlerine devam edeceği değerlendirilmektedir.

3.2.2. 1991’den Bugüne Yapılan Genel Seçimler Ölçeğinden Ortaya Çıkan Durum

Türkiye’de terör olaylarının bölgeselleştiği ve yoğunlaştığı dönemden sonra yapılan seçimler genel olarak güvenlik kaygılarını da beraberinde getirmektedir. Seçim öncesi, seçim sırasında ve sonrasında meydana gelen terör olayları ve baskılar, seçmeni yönlendirme içeriğini haiz olmaktadır. 2011 seçim sürecinin de benzer olaylara sahne olacağı öngörülmektedir. Durumun iyi tespit edilebilmesi amacıyla daha önce gerçekleştirilen seçim süreçlerinin ele alınması gerektiği değerlendirilmiştir.

3.2.2.1. 1991 Genel Seçimleri

20 Ekim 1991 milletvekili genel seçimleri 11 yıl süren ANAP iktidarının da sona ermesine sebep olmuştur. Yaklaşık 11 yıl sürecek olan koalisyon dönemi, aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kürtçe yemin krizine sahne olmuştur. 90’lı yıllar PKK terör örgütünün eylemlerini sıklaştırdığı yıllar olarak hafızalarda yer etmiştir. Bu süreç içinde SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti), HEP (Halkın Emek Partisi) ile resmi ittifak yasak olmasından dolayı; zımnen ittifak kurarak meclise girmiştir. Böylece HEP Genel Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Hatip Dicle, Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana, Mardin Milletvekili Ahmet Türk, Şırnak Milletvekili Orhan Doğan, Muş Milletvekili Sırrı Sakık ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Alnak Mecliste birer sandalye sahibi olmuşlardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde 6 Kasım 1991 tarihinde gerçekleştirilen yemin töreninde HEP milletvekilleri Hatip Dicle ve Leyla Zana yeminlerini Kürtçe yapmak istemişler ve baskı altında olduklarını

belirtmişlerdir. Bu olay Meclis çatısı altında gerçekleşen ilk protesto olma özelliğini taşımaktadır. Bu süre zarfında HEP Anayasa mahkemesi tarafından kapatılmıştır. 7 Mayıs 1994'te SHP-HEP ittifakıyla meclise giren milletvekilleri SHP'den istifa ederek DEP (Demokrasi Partisi)'i kurmuşlardır. Dönemin DEP Genel Başkanı Hatip Dicle'nin Tuzla'daki tren istasyonundaki bombalama sonucunda Yedek Subay Okulu öğrencilerinin ölmesinden dolayı “savaşta böyle şeyler olur” açıklaması DEP'in kapatılma sürecini başlatan önemli etkenlerden olmuştur. Bu açıklamaların ardından yapılan yargılama neticesi Leyla Zana, Orhan Doğan, Hatip Dicle ve Selim Sadak tutuklanmış, DEP 16 Haziran 1994'te Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmıştır.

3.2.2.2. 1995 Genel Seçimleri

24 Aralık 1995 yılında gerçekleştirilen erken genel seçimlerden RP (Refah Partisi) birinci parti olarak çıkmıştır. RP'yi DYP (Doğru Yol Partisi), ANAP (Anavatan Partisi), Demokratik Sol Parti (DSP) ve Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) izlemiştir. 1991 ve 1995 yılları genel seçimleri sonucu iktidara gelen koalisyonlar aynı dönemde siyasi istikrarsızlığın bir işareti olarak genel kabul görmektedir. Bu istikrarsız durum terör örgütlerinin hareket sahasını genişletmiştir. Siyasi anlamda milât olarak değerlendirilebilecek bu durumun asıl sorumlularının; PKK terör örgütü, Hizbullah terör örgütü ve Geçici Köy Koruculuğu sistemindeki kişisel hatalar olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla bu olayların ele alınmasında yarar görülmektedir.

Hizbullah 80'li yıllarda Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde kendisinden söz ettirmeye başlamıştır. Bölge halkının sosyo-ekonomik ve sosyo-politik yapısından dolayı, dini motifler içeren kavramlara karşı olan hassasiyeti bilinmektedir. Bu ortamda Hizbullah yapılanması kendisi için de önemli bir dayanak noktası elde etmiştir. Ancak Hizbullah'ın içindeki İlim ve Menzil grupları arasındaki çekişme örgütün hızla ilerlemesini geciktirmiştir. İlim grubunun entelektüel mücadeleyi savunan Menzil

grubunu etkisizleştirmesiyle, örgüt eylemlerini hızlandırmıştır. Hizbullah dine dayalı bir Kürt devleti kurmayı amaçlamaktadır. Bu amaç genel olarak Marksist-Leninist ideolojiyi benimseyen PKK ile inanç bağlamında çatışmaktadır.

PKK ve Hizbullah'ın ideolojik açıdan çatışmaları, bölgede bir süre sonra silahlı kavgaya dönüşmüştür. Söz konusu çatışmaların, her iki örgütün bir diğerini ortadan kaldırmak için kullanıldığı iddiasını ortaya çıkardığını söylemek mümkündür.

Anılan süreç silahlı çatışma boyutu haricinde de önem kazanmaktadır. PKK terör örgütünün Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde siyasete müdahale ettiği bir gerçektir. Bu alana Hizbullah da dâhil olmuştur. Her iki terör örgütü de hedef kitle olarak kendilerine Kürt vatandaşlarımızı seçmiştir. Ancak ikisinin de yaklaşım yolları o tarihler için farklılık arz etmektedir. Hizbullah'ın hedef kitlesinin, dini hassasiyetleri ağır basan Kürt vatandaşlarımız olduğu dikkate alınırca, genişliği tartışmaya mahal vermeyecek durumdadır. PKK ve Hizbullah yapılanmalarının karştı olarak bölgede geçici köy koruculuğu sistemi oluşturulmuştur. Söz konusu bu sistem de kendi özel yapısı itibariyle siyasi hayata müdahil olma eğilimi içinde olabilmektedir.

Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde GKK (Geçici ve Gönüllü Köy Korucuları) sistemi bulunmaktadır. Bu yapılanma 14 Ağustos 1984'te PKK tarafından gerçekleştirilen Şemdinli ve Eruh baskınlarının ardından dönemin Başbakanı Turgut Özal tarafından oluşturulmuştur.

Geçici Köy Koruculuğu sistemi terörle mücadelede önemli bir yer teşkil etmektedir. Türk ve Dünya kamuoyuna bu yapılanma dolayısıyla PKK terör örgütü ile mücadelede, yöre halkının destek sağladığı ifade edilmektedir. Çünkü koruculuk sistemi insan kaynağını tamamen bölgede yaşayan vatandaşlarımızdan sağlamaktadır.

Geçici Köy Korucuları silahlı bir kuvvet olmaları dolayısıyla bölgelerinde etkileyici ve yönlendirici bir güç halini alabilmektedir. Bu güç bir arada bulunduğu, kendilerini yöneten kişiler tarafından (korucu başları) siyasi davranışlar da sergileyebilmektedir. Bu yerel ölçekte bölge halkının siyasi davranışını yönlendirme amacını ortaya çıkarabilmektedir.

Geçici Köy korucularının ve bağlı buldukları sistemin ulusal ve uluslararası bazı çevrelerden aldıkları eleştirilerden bir diğeri de böyle bir yapının devletin istek ve çıkarları doğrultusunda hareket ettirilebileceğidir. Devletin bir baskı grubu olarak köy korucularını kullanabileceği ve böylece muhtemel seçimlerde seçmeni yönlendirebileceği iddiaları zaman zaman dile getirilmektedir. Devlet kurumları özellikle bölgede seçim sonuçlarının bu yapılara rağmen hür irade neticesiyle ortaya çıkması için genel ve özel tedbirler almaktadır. Bu durum ayrı bir başlıkta irdelenecek olmasına rağmen kısaca değinilmekte fayda görülmektedir.

Ancak bazı görüşlere göre devlet organlarının özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde seçim sonuçlarını etkilemeye yönelik davranışlarının olduğu belirtilmektedir.

3.2.2.3. 1999 Genel Seçimleri

1991 Genel seçimleriyle girilen koalisyon döneminin ANAP-DSP-DYP koalisyonu zamanı Türkiye Cumhuriyeti için çok kritik bir gelişmeyi başlatmıştır. 15 Şubat 1999'da Genelkurmay Başkanlığı ve MİT (Millî İstihbarat Teşkilâtı)'nın ortaklaşa yürüttüğü operasyonla PKK elebaşı Abdullah Öcalan Türk adaletine teslim edilmiştir.²⁹

Bu olay Türkiye'nin tüm gündemini değiştirdiği gibi alınan seçim kararlarının sonuçlarına da doğrudan etki etmiştir. 18 Nisan 1999 Genel seçimlerinden sonra DSP % 22.19, MHP %17.98, FP %15.41, ANAP %13.22 ve DYP %12.01 oy alarak seçim barajını geçmiştir. HADEP ise %

²⁹ Hürriyet, 17 Şubat 1999.

4.75 oy oranına ulaşarak seçim barajının altında kalmıştır.³⁰ Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel hükümeti kurma görevini DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e vermiştir. Böylece DSP-MHP-ANAP üçlü koalisyonu hükümeti oluşturmuştur. Söz konusu dönemde takip ve tarassut altında bulunan, sürekli ülke değiştirmek zorunda kalan Öcalan bölücü örgütü koordine edememiştir. Bu zafiyet dolayısıyla PKK eylemlerinde hızlı bir düşüş yaşanmış ve bölgede nispi bir rahatlama gözlemlenmiştir. Öcalan'ın yargılanma süreci PKK terör örgütünün tabiri caizse dibe vurduğu dönemdir. Başsız kalan örgütte Cemil Bayık-Murat Karayılan çekişmesi ortaya çıkmış, Suriye kökenli militanlar ile Türkiye kökenli militanlar arasında da anlaşmazlıklar ve çatışmalar yaşanmıştır.

29 Mayıs 1999'da teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın yargılanmasına başlanmış ve 25 Kasım 1999'da Yargıtay PKK liderinin idam kararını onamıştır. Bu süre zarfında 57. Hükümet tarafından yapılan yasal değişikliklerle DGM üyesi olan askeri hâkimlerin üyelikleri kaldırılmıştır. Uluslararası mahfillerde yargılamanın tarafsızlığının ortaya konması için bu yasa değişikliği uygulanmıştır.

57. Hükümet döneminde gerçekleşen 21 Şubat 2001 krizi dolayısıyla ekonomi büyük bir bunalıma girmiştir. Söz konusu buhran dönemi terör örgütü PKK'nın eylemlerinin en az seviyede olduğu dönem olarak da gözlemlenmektedir. Bu durum ekonomik krizlerin olduğu dönemde terör eylemlerinin azaldığı; terör eylemlerinin arttığı dönemlerde ise ekonomik krizlerin olmadığı şeklinde yorumlara sebep olmaktadır. Ancak terör eylemlerinin tartışmasız artışta olduğu ve 1145 şehit verilen 1994 yılı aynı zamanda 5 Nisan kararlarının alındığı dönemdir. Yine 2001 krizinin yaşandığı dönem şehit sayımız 20 olarak belirtilmektedir. Bununla birlikte büyüme oranının %8,4 olarak kaydedildiği 2004 yılında şehit sayımız 105 olmuştur.³¹

³⁰ http://tr.wikipedia.org/wiki/1999_T%C3%BCrkiye_genel_se%C3%A7imleri

³¹ Milliyet, 24 Haziran 2010.

Ancak terörün artış hızı sadece şehit rakamlarıyla ölçülememektedir. Terörün psikolojik boyutu ve insanları caydırıcı tarafı dikkate alınacak olursa, terör eylemlerinin ekonomik yatırımları caydırıcı etkisi olduğu düşünülebilir. Dolayısıyla bir ülkenin terör eylemi ile ekonomik büyümesi arasında bir ters orantı olduğu iddiası da göz ardı edilmemelidir.

3.2.2.4. 2002 Genel Seçimleri

3 Kasım 2002 genel seçimleri Türk siyasi hayatının yapısını değiştiren seçimlerdir. Türkiye'nin yaşamış olduğu ekonomik krizin faturası seçim tarihine kadar Türk siyasi hayatında önemli yer edinen partilere çıkarılmıştır. O dönemde teşkilatlanmasını yeni tamamlayan Adalet ve Kalkınma Partisi ise seçimlerden birinci parti olarak çıkmış ve tek başına hükümeti kurma yetkisini almıştır. Sandıktan çıkan siyasi sonuç şöyledir; Adalet ve Kalkınma Partisi %34,28 oy oranıyla birinci ve Cumhuriyet Halk Partisi de %19,39 oy oranıyla ikinci olarak meclise girme hakkını elde ettiler. PKK'nın desteklemiş olduğu HADEP seçimlere bağımsız adaylarla katıldığı için oy oranları hakkında çeşitli iddialar olsa da bu oran net olarak tespit edilememiştir.

3.2.2.5. 2007 Genel Seçimleri

Türkiye 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinden bir kez daha sandık başına gitti. Daha önceki genel seçimde oluşan iki partili yapı yerini üç partili bir meclis yapısına bıraktı. Bu seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi %46,58 oy oranıyla birinci; Cumhuriyet Halk Partisi %20,88 oy oranıyla ikinci ve Milliyetçi Hareket Partisi %14,27 oy oranıyla üçüncü parti oldu. Adalet ve Kalkınma Partisi bir kez daha tek başına hükümet kurma hakkını kazandı. KCK (PKK) orijinli bağımsız adaylar 19 milletvekili çıkararak meclise girme hakkı kazanmış akabinde DTP çatısı altında birleşmiş ve bir milletvekili daha bularak grup kurma yolunu seçmiştir.

3.2.3. 1999 ve 2007 Seçimleri Ölçeğinde Terörist Saldırıların İncelenmesi

Terörist saldırıların şiddetinin artmasıyla seçimler öncesi ve sonrasında bir bağlantı olduğu düşünülmektedir. Terör örgütü bölgedeki varlığını ispatlamak ve bölge dışında da gövde gösterisi yapabilmek için terör olaylarını tırmandırma yolunu seçmektedir. Böylelikle terörün yoğun olduğu bölgelerdeki seçmene güçlülük imajı vererek seçmen davranışını etkilemeye çalışmak ana hedefidir. Bu bölümde iki genel seçim ele alınmaktadır. 1999 ve 2007 genel seçimlerinin tercih edilmiş olmasının ana nedeni, 1999 seçimlerinin terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan'ın yakalandığı tarih, 2007 seçimlerinin de sözde ateşkesin sona ermesinden hemen sonra yapılan ilk genel seçim olmasındandır.

Seçim dönemleri 24 aylık dönemlere ayrılmış, seçim öncesi ve seçim sonrası olarak iki dönemde incelenmiştir. 1999 Genel Seçimleri çerçevesinde incelendiğinde, KCK (PKK) terör örgütünün toplam 147 saldırı düzenlediği görülmektedir.(Bkz tablo 1) Terör örgütü kendisine birinci hedef olarak Türk Silahlı Kuvvetler'ni (TSK) seçmiştir. Çünkü terör örgütü kendisini sözde Kürdistan'ın bir ordusu olarak görmekte ve sözde Kürdistan'ı işgal eden Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı savaştığı iddiasını öne sürmektedir. Bu iddia ayırıcı terör saldırıları ölçeğinden bakıldığında, KCK'nın (PKK) kendi propagandasını yapmak ve elini güçlendirmek için oldukça mantıklı görülmektedir. Zira bu iddia ile KCK (PKK) terör örgütü bölgede yaşayan vatandaşa onların haklarını koruma vazifesini ifa ettiği görüntüsünü verebilmektedir.

Silahlı Kuvvetlerin hedef seçilmesinin diğer önemli bir sebebi ise polis güçlerinin şehirde görev ifa etmesidir. Şehirde saldırı planlamanın zorluğu ve sivil hedeflerin de zarar görebilme tehlikesi dolayısıyla polis güçleri ikincil hedef olarak tercih edilmektedir. Ayrıca kırsalda faaliyet yürütmek, şehirde faaliyet yürütmeye göre daha az kaynak gerektirmekte ve daha az risk içermektedir. Askerin görev alanının kırsal olduğu düşünülecek olursa,

KCK (PKK) teröristlerinin Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarıyla karşılaşma olasılığı bu durumda da artmaktadır.

Tablo 1³²

1999 GENEL SEÇİMLERİNDEKİ TERÖRİST SALDIRILAR							
Terörist Saldırıları	Toplam	Silahlı Saldırı	Bombalama Eylemleri	Kaçırma	Kundaklama	Güvenlik Görevlisi Sivil Oranı	Devletle İlgili Olma ve Olmama
	147	85	43	8	11	69-78	93-54
HEDEF	TOPLAM SALDIRI	HEDEF	ÖLÜ	YARALI	TOP.		
ASKER	53	TERÖRİSTLER	61	8	69		
POLİS	16	GÜVENLİK GÖREVLİLERİ	193	232	425		
HÜKÜMET	24	SİVİLLER	99	211	310		
SİVİL	54	TOPLAM	353	451	804		

1999 seçimleri öncesini kapsayan 12 aylık dönem içinde KCK (PKK) terör örgütü özellikle muharip olmayan unsurlara saldırı düzenlemiştir. Aşağıdaki tablo incelendiğinde muharip olmayan unsurlara düzenlenen saldırı sayısının 50 olduğu görülecektir. Diğer dikkat çekici bir husus da tabloda 10. ve 11. aylara tekabül eden ve seçimlerin hemen öncesini ifade eden dönemde muharip olmayan unsurların diğer aylara nazaran daha fazla saldırıya uğramış olmasıdır. İlk tabloda yer alan “hükümet ile ilintili” ifadesi devlet memurları, kamu binaları ve kamu mallarını ifade etmektedir. “Hükümet dışı” tabiri de tamamen sivil kişileri ve bunlara ait olan taşınır taşınmaz malları ifade etmektedir. İkinci tabloda yer alan

³² Gergin, a.g.e. s: 136

“muharip unsurlar” ifadesinden kastedilen, başta asker olmak üzere güvenlik kuvvetlerinin arama tarama vazifesi ve iç güvenlik harekâtı icra eden unsurlarıdır. “Muharip olmayan unsur” ise, yine güvenlik kuvvetlerinin karakollarda, kışlalarda konuşlu bulunduğu yahut günlük hayatın içinde var oldukları sırada saldırıya uğradıkları şekilleridir. Bundan sonraki tablolarda da aynı ifadeler yer alacağı için ayrıca bir açıklamaya gerek duyulmayacaktır.

Tablo 2³³

1999 Genel Seçimleri Öncesi Hedef Şekilleri ve Saldırı Sayıları													
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOP.
Hükümet ile İlişkili	3	1	7	6	1	1	2	4	2	0	8	9	44
Hükümet Dışı	0	6	2	10	2	0	3	1	0	0	8	4	36
TOPLAM	3	7	9	16	3	1	5	5	2	0	16	13	80
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOP.
Muharip	3	1	7	6	1	1	2	4	1	0	4	4	30
Muharip Olmayan	0	6	2	10	2	0	3	1	1	0	12	9	50
TOPLAM	3	7	9	16	3	1	5	5	2	0	16	13	80

Aşağıda yer alan tabloda Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgeler ve yoğunluğunun azaldığı bölgeler olarak iki ayrı ölçüt temel alınarak hazırlanmıştır. Tablo incelendiği takdirde muharip unsurların Kürtlerin

³³ a.g.e, s:138.

yoğun olarak yaşadığı bölgede, bir başka deyişle terör bölgesinde seçim öncesi gerçekleştirilen 30 saldırının 26'sına maruz kaldıkları görülmektedir. Bir başka ifadeyle terör örgütü, seçim öncesi güçlülük imajını ortaya koymak ve aynı zamanda meşruiyet zeminini kazanmak istemektedir. Bununla birlikte 10. ve 11. aylar yani seçimin hemen öncesi dönemde güvenlik uygulaması yapan güçlere terörün yaygın olarak görüldüğü bölgelerde de saldırılar olması, örgütün güçlülük imajını artırmak olarak yorumlanabilir. Bu temellere dayanarak örgütün desteklediği siyasi partiler seçmenlere propaganda yapmakta oldukça avantajlı bir konuma gelebilmektedir. Bundan dolayı terör örgütü siyasi yapılanmasını desteklemek ve meşruiyetini iddia edebilmek için seçim dönemlerinde terör faaliyetlerini vazgeçilmez olarak artırmaktadır.

Tablo 3³⁴

1999 Genel Seçimleri Öncesi İç Güvenlik Birimleri ve Askeri Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOPLAM
TYGB*	3	1	5	4	1	0	2	4	1	0	3	2	26
TYGB Dışı	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	4
TOPLAM	3	1	5	4	1	6	2	4	1	0	4	4	30
1999 Genel Seçimleri Öncesi Muharip Olmayan Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOPLAM
TYGB	0	4	1	8	0	0	2	1	1	0	3	6	26
TYGB Dışı	0	2	3	4	2	0	1	0	0	0	9	3	24
TOPLAM	0	6	4	12	2	0	3	1	1	0	12	9	50

1999 genel seçimlerinden sonraki 12 aylık dönem incelendiği takdirde temel iki konu dikkatleri çekmektedir. Bunlardan birincisi seçimi takip eden ilk üç ya da dört ay terör olaylarının şiddetinin devam ettiği dönemdir. Diğeri ise terör örgütünün terörün yoğunlukla görüldüğü bölgeler dışındaki muharip olmayan unsurlara karşı yürüttüğü saldırıların belirgin bir şekilde azaldığı ve seçimi takip eden üç ayın ardından da bittiği yönündedir.

³⁴ a.g.e, s:140.

* Terörün Yoğun Olarak Görüldüğü Bölgeler

Terör örgütü seçim döneminin hemen ardından varlık gösterisini sürdürmektedir. Bununla birlikte terör bölgesi haricinde yaptığı eylemlerle de kendi destekçilerine güç unsuru olarak bölge dışında da var olabildiği mesajını göndermeye çalışmaktadır. Muharip olmayan unsurlara karşı düzenlediği saldırılar kamuoyu tarafından rahatsız edici bulunabilir. Böylece devlet verimli bir medya kampanyası ve propaganda süreci ile terör örgütünün düzenlediği bu saldırıları örgüt aleyhine döndürme imkânına sahip görülmektedir.

Tablo 4³⁵

1999 Genel Seçimleri Sonrası İç Güvenlik Birimleri ve Askeri Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	TOPLAM
TYGB	5	8	9	7	0	0	2	4	1	0	2	0	31
TYGB Dışı	3	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8
TOPLAM	8	9	12	7	1	0	0	0	0	0	2	0	39
1999 Genel Seçimleri Sonrası Muharip Olmayan Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	TOPLAM
TYGB	4	2	12	4	1	0	0	0	0	0	0	0	23
TYGB Dışı	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
TOPLAM	5	3	15	4	1	0	0	0	0	0	2	0	28

2007 Genel seçimleri öncesi ve sonrası dönemi terör olaylarının yükselişe geçtiği bir zaman dilimini kapsamaktadır. 2004 yılı itibariyle

³⁵ a.g.e, s:141.

terör örgütü KCK (PKK) eylemlerini artırmıştır. 2004 yılında yapılan yerel seçimlerde de bu durum gözlemlenmektedir. Ancak 2007 yılı hem seçim yılı olması hem de terör eylemlerinin belirgin bir şekilde artmasıyla dikkat çekici bir yıl olmuştur. 2007 genel seçimleri dönemini kapsayan 24 aylık süre zarfında 424 terörist saldırı gerçekleşmiştir. Söz konusu 424 terörist saldırınının 328'i de TSK unsurlarına karşı gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte KCK (PKK) sivil hedeflere karşı 49 saldırı düzenlemiş ve bu saldırılar sonucunda 70 sivil ölmüş 950 sivil ise yaralanmıştır. Bu saldırılar da göstermektedir ki KCK (PKK) terör örgütü ayrımcı terör saldırıları biçiminden ayrımcı olmayan terör saldırıları biçimine yönelmiştir. Bunun en önemli sebebi terör örgütünün saldırı stratejisini bombalı eylemlerle yürütüyor olmasıdır. 1999 seçimlerinin 24 aylık döneminde terör örgütü toplam 43 bombalı eylem düzenlemiş ve bu eylemleri neticesinde 99'ü ölü 211'i yaralı olmak üzere toplam 310 vatandaşımız zarar görmüştür.(Bkz. Tablo 1) 2007 seçimlerinde ise KCK (PKK) terör örgütünün yaptığı bombalı eylem sayısı 135'tir. Bu eylemler dolayısıyla asker, polis ve hükümet görevlileri dışında 70 sivil hayatını kaybetmiş, 485 sivil ise yaralanmıştır. PKK'nın bu eylemleri neticesinde 555 vatandaşımız zarar görmüştür.(Bkz. Tablo 5) 2007 seçim döneminde gerçekleşen sivil kayıp ve yaralıların bu derece artmasının ana sebebi bombalı eylemler olarak değerlendirilmektedir. Ancak KCK (PKK) terör örgütünün taktiksel düzlemde eylemleri irdelendiğinde bombalı eylem yapılması, örgütün lojistik desteğinin azaldığı, kaynak temininin zorlaştığı olarak değerlendirilebilir. Çünkü bombalı eylem silahlı organize eylemlere göre; kolay, ucuz ve az insan kaynağı gerektiren bir eylem çeşididir. Bununla birlikte istatistikî olarak görüldüğü üzere sivillerin zarar görme olasılığının çok yüksek olduğu bir eylem şeklidir. Bu türlü eylemlerle terör örgütü sivillerden de tepki görme ve destek yitirme olasılığına sahip olmaktadır. Bu durum doğru ve etkin medya kampanyaları ve propaganda araçları kullanılarak terör örgütünün gücünün zayıflatılması için önemli bir dayanak noktasını oluşturmaktadır.

Tablo 5³⁶

2007 GENEL SEÇİMLERİNDEKİ TERÖRİST SALDIRILAR							
Terörist Saldırı-lar	TOP.	Silahlı Saldırı	Bombalama Eylemleri	Kaçırma	Kundak-lama	Güvenlik görevlisi Sivil	Hükümet hükümet dışı
		424	268	135	12	9	355-69
HEDEF	TOPLAM SALDIRI	HEDEF	ÖLÜ	YARALI	TOPLAM		
ASKER	328	TERÖRİSTLER	179	5	184		
POLİS	27	GÜVENLİK GÖREVLİLERİ	503	460	963		
HÜKÜMET Görevlisi	20	SİVİLLER	70	485	555		
SİVİL	49	TOPLAM	752	451	1702		

2007 genel seçimleri öncesi 12 aylık zaman dilimi incelendiğinde seçimlere yaklaşılın 10. ile 11. aylık dönemlerde devletle ilintili hedefler ve muharip unsurlara karşı saldırıların çok büyü k miktarda arttığı gözlemlenmektedir. Saldırıların artması ve hedeflerin muharip unsurlar kamu görevlisi, kamu binaları vs. seçilmesi KCK'nın (PKK) klasik halk desteği kazanma stratejisi olarak değerlendirilmektedir. Buna karşın operatif seviyede KCK (PKK) terör örgütünün bombalı eylem uygulamasının hedef seçme noktasında zaafiyet yarattığı değerlendirilmektedir. Söz konusu bu zaafiyet sivil unsurlara zarar verilmesi dolayısıyla KCK'nın (PKK) istediği destek noktasında sıkıntı çekmesine yol açmıştır. Zira seçim sonuçlarının değerlendirildiği bölümde de anıldığı üzere KCK (PKK) ile ilintili siyasi parti ilk kez bu seçimlerde oy kaybına uğramıştır. Bu durum da destek eksikliğinin ortaya çıktığı değerlendirmesini doğrulamaktadır.

³⁶ a.g.e s:152.

Tablo 6³⁷

2007 Genel Seçimleri Öncesi Hedef Şekilleri ve Saldırı Sayıları													
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOPLAM
Hükümet	24	25	12	3	4	2	1	1	2	13	57	38	182
Hükümet Dışı	4	7	2	0	0	0	1	1	0	4	3	2	24
TOPLAM	28	32	14	3	4	2	2	2	2	17	60	40	206

AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOPLAM
Muharip	19	23	12	3	4	2	1	1	2	13	57	36	173
Muharip Olmayan	9	9	2	0	0	0	1	1	0	4	3	4	33
TOPLAM	28	32	14	3	4	2	2	2	2	17	60	40	206

2007 genel seçimleri öncesi dönemde gerçekleşen terör olaylarının yeri incelendiğinde, terör olaylarının yoğunlukla görüldüğü bölgelerin öne çıktığı gözlemlenmektedir. Seçim öncesi iki ay dikkate alındığında terörün yoğun olarak görüldüğü bölgelerde saldırıların çok büyük artış gösterdiği gözlemlenebilir. Terör bölgesi dışında gerçekleşen olaylara bakıldığında takdirde seçimler öncesi iki ayda sadece bir saldırı olduğu gözlemlenebilir. Bu durum da terör örgütü KCK'nın (PKK) meşruiyet sağlama alanı olarak kendisine sadece terör bölgesini seçtiği söylenebilir. Muharip unsurlara yapılan saldırıların çokluğu KCK (PKK) bir başka güç ve meşruiyet elde etme çabası olarak değerlendirilmektedir. Ancak eylemler sırasında zarar gören sivil vatandaşlarımızın fazlalığı dikkate alınacak olursa kamuoyunda KCK (PKK) terör örgütüne kamuoyu bakışının daha da sertleşmesinden başka bir kazanımın KCK (PKK) tarafından elde edilmediği aşikârdır.

³⁷ a.g.e s:154.

Tablo 7³⁸

2007 Genel Seçimleri Öncesi İç Güvenlik Birimleri ve Askeri Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOPLAM
TYGB	13	21	12	3	4	2	0	0	1	13	56	36	161
TYGB Dışı	6	2	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	12
TOPLAM	19	23	12	3	4	2	1	1	2	13	57	36	173
2007 Genel Seçimleri Öncesi Muharip Olmayan Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	TOPLAM
TYGB	8	4	2	0	0	0	1	0	0	2	1	4	22
TYGB Dışı	1	5	0	0	0	0	0	1	0	2	2	0	11
TOPLAM	9	9	2	0	0	0	1	1	0	4	3	4	33

2007 genel seçimleri sonrası 3 ay terör eylemlerinin had safhaya vardığı dönemdir. Devlet malı ve devlet memurlarına düzenlenen terörist saldırılar dikkate alınacak olursa, KCK (PKK) terör örgütünün desteklediği siyasi partilerin umulan oyu almamasının önemli bir faktör olduğu değerlendirilmektedir. 2007 öncesi gerçekleştirilen saldırılar incelendiğinde devletle ilgili kişi ya da mallara karşı saldırının bu kadar çok olmadığı gözlemlenmektedir. Bu seçimler sonrası saldırıların artmış olması, KCK (PKK) terör örgütünün seçimlerden istediği sonucu alamayışının devlete yöneltmiş olduğu öfkesi olarak yorumlanabilir.

³⁸ a.g.e. s:155.

Tablo 8³⁹

2007 Genel Seçimleri Sonrası Hedef Şekilleri ve Saldırı Sayıları													
AY	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	TOPLAM
Hükümet	45	81	41	7	3	2	0	2	5	3	4	0	193
Hükümet Dışı	3	5	8	1	1	2	0	2	0	2	1	0	25
TOPLAM	48	86	49	8	4	4	0	4	5	5	5	0	218

Seçimler sonrası muharip unsurlara düzenlenen saldırılarda gözle görülür bir artış izlenmektedir. Seçim dönemi takip eden üç ay içerisinde 149 saldırının gerçekleştiği görülür. Yine aynı şekilde muharip olmayan unsurlara karşı KCK (PKK) saldırılarının seçimi takip eden üç ay boyunca sürdüğünü söylemek mümkündür. Saldırılardaki bu yoğunluk KCK (PKK) terör örgütünün devletin bölgedeki gücünü kırma çabası olarak yorumlanabilir.

³⁹ a.g.e s:156.

Tablo 9⁴⁰

2007 Genel Seçimleri Sonrası İç Güvenlik Birimleri ve Askeri Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	TOPLAM
TYGB	38	74	37	7	3	1	0	2	4	3	1	0	170
TYGB Dışı	5	4	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	12
TOPLAM	43	78	38	7	3	2	0	2	4	3	2	0	182
2007 Genel Seçimleri Sonrası Muharip Olmayan Unsurlara Düzenlenen Terörist Saldırıları													
AY	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	TOPLAM
TYGB	3	7	8	0	1	1	0	1	1	2	3	0	27
TYGB Dışı	2	1	3	1	0	1	0	1	0	0	0	0	9
TOPLAM	5	8	11	1	1	2	0	2	1	2	3	0	36

1999 yılında gerçekleşen terör saldırıları ile 2007 yılında gerçekleştirilen terörist saldırılar karşılaştırıldığında önemli bir artışın gerçekleştiği gözlemlenmektedir. 1999 yılının Şubat ayında terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın Türk güvenlik ve istihbarat birimlerinin başarılı bir operasyonu sonucu ele geçirilmesi ve bunun öncesindeki süreç, terör örgütünü sevk ve idare kabiliyetindeki zaafiyet saldırıların son derece az olmasına sebep olmuştur. Bundan dolayı 18 Nisan 1999 genel seçimleri terör saldırıları açısından 2007 seçimlerine nazaran daha az olaylı geçmiştir.

⁴⁰ a.g.e. s:157.

Tablo 10⁴¹

1999 ve 2007 Genel Seçimlerinde Muharip Unsurlara Yapılan Terörist Saldırıları								
TYGB					TYGB Dışı			
Yıl	Muharip	Muharip Olmayan	Top.	%	Muharip	Muharip Olmayan	Top.	%
1999	57	49	106	72.11	12	29	41	27,89
2007	331	49	380	89.62	24	20	44	10,38

Terör örgütü KCK (PKK) liderinin ele geçirilmesi sonucunda bir suskunluk dönemine girmiş ve liderlik mücadelesi yaşamıştır. Bu idare zaafiyeti dolayısıyla 2002 seçimleri KCK'nın (PKK) sözde ateşkes dönemine rast gelmektedir. Ancak 1999 yılında başlayan sözde ateşkes süreci 1 Haziran 2004 yılında sona erdirilmiştir. Bunun görünen nedenleri terör örgütüne yakınlığıyla bilinen kaynaklar tarafından Kürt sorununa devlet ve iktidarın gerekli önemi göstermemesi, askeri operasyonların durdurulmaması ve Öcalan'ın İmralı'daki koşulları olarak belirtilmiştir. Ancak bu süre zarfında KCK yapılanmasının ön plana çıkması kamuoyunda KCK (PKK) unsurlarının siyasetle yakından ilgilenmesi dikkat çekici gelişmeler olarak değerlendirilmektedir. Bölücü hareket KCK oluşumunu silahlardan uzak ve masum gösterme görüntüsü vermek istemektedir. KCK oluşumunun siyasi arenada yer edinme çabası ve kamuoyu oluşturma çabaları bu görüşün dikkat çekici olma hususunu daha da artırmaktadır. Daha önce de anıldığı gibi bir terör örgütü kendisine meşruiyet zemini sağlamak ve halk desteğini ayakta tutmak için terör eylemlerine başvurmuştur. Ancak nihai amaç terörü sonsuza kadar sürdürmek değil meseleyi siyasi alana taşımaktır. Bu cümleden hareketle 2007 yılı seçimleri döneminde gerçekleşen terör olaylarının da siyasi amacı, meseleyi en azından kamuoyunda tartışmaya açmak olduğu

⁴¹ a.g.e. s:160.

değerlendirilmektedir. KCK yapılanması incelendiği takdirde bir devlet olma iddiası taşıdığı gözlemlenmektedir. Bu durum da KCK'nın nihai hedefinin tanımlanması konusunda fikir vermektedir. Konjonktürel olarak düşünüldüğünde amaçlanan Kürdistan devletinin hinterlandı olarak değerlendirilebilecek Irak'ın Kuzeyindeki bölgesel yönetimin siyasal olarak görece güçlenmesi, haklar ve hürriyetler merkezinde uluslararası alanda gündeme gelen tartışmalar siyasal devinimi artırmaktadır. Seçim dönemleri de bu kavramların somutlaştığı ve mücadelenin ilgili kavramlar üzerinde yoğunlaştığı dönemler olmaktadır. Dolayısıyla terör örgütü de siyasal iddialarına zemin hazırlamak ve destek kazanabilmek için eylemlerini artırma yoluna gitmektedir.

3.2.4. 2011 Seçimlerini Etkileyebilecek Güvenlik Olayları

Son dönem yapılanmalarıyla başta KCK (PKK) ve diğer terör örgütleri eylemsel açıdan boyut değiştirmişler ve siyaset sürecine müdahil olma çabası içine girmişlerdir. Terör örgütleri, eylem alanlarını her geçen gün kırsal alan mücadelesinden, şehirlere kaydırarak siyasal kurum ve kuruluşları hedef olarak ön plâna çıkarmaktadırlar. İstatistikler incelendiğinde özellikle seçim dönemlerinde siyasal parti ve kuruluşların hedef olarak belirlendiği gözlemlenebilecektir.⁴²

Yerel seçimlerin gerçekleştirildiği yıl olan 2009 senesinde, terör örgütlerinin siyasal kurum ve kuruluşlara karşı gerçekleştirdiği basına yansımış olan eylem sayısı 16'dır. Bu sayı herhangi bir seçimin olmadığı 2010 yılında 5 olarak gerçekleşmiştir. Başta KCK (PKK) olmak üzere terör örgütlerinin seçim zamanı hâkimiyetlerini ispat etmek ve vatandaşları caydırmak için eylem düzenledikleri bu örnekler tarafından desteklenmektedir.

Bu bilgilere nazaran KCK (PKK)'nın eylemsizlik sürecini 2011 seçimlerinin bitimine kadar uzatıp uzatmayacağı tartışılmakta, örgüt

⁴² Bkz 2,6 ve 8 numaralı tablolardaki veriler.

süreçte siyasi taraf statüsü elde etmeye çalışmaktadır. Hatta bu açıklamalarını bir adım daha ileri götüren örgüt yöneticileri, eylemsizlik süreci sağlıklı geliştiği takdirde durumun kalıcı bir ateşkese dönüşebileceğini çeşitli zamanlarda belirtmişlerdir.

Terör örgütü yöneticileri açısından bakıldığında “sağlıklı gelişim” ifadesi terör örgütü liderinin hapisneden çıkarılıp ev hapsine alınmasıdır. Ancak ülkedeki siyasi durum ve terör örgütü liderinin affı gibi algılanabilecek bu uygulamanın pratikte mümkün olmayacağı değerlendirilmektedir. Bu noktada terör örgütünün seçim öncesi bu gidişatı gündeme getirebileceği ve yapılan açıklamaları bahane ederek eylemlerini şehir örgütlenmesi KCK eliyle sürdürebileceği düşünülmektedir. Bir başka olası senaryo da ev hapsinin kabul edilmemesinin terör örgütü yandaşı yapılanmalar tarafından karşı propaganda aracı olarak kullanılabilmesi görüşüdür. Örgüt’ün Öcalan’a özgürlüğün, Kürdistan’a ve Kürtlere özgürlük ile eşdeğer olduğu temasını seçimde işleyeceği değerlendirilmektedir.

Beklenen her iki durum da, seçim döneminde en azından propaganda ile seçmene baskı yapılabileceğini akıllara getirmektedir. Bu baskının bir diğer önemi ise terör örgütünün etkinliğinin ortadan kalkmadığının ispat çabasıdır. İstanbul’da yapılan operasyonlarda ele geçirilen KCK (PKK) mensubu militanların ifadelerine göre, KCK (PKK) ile MLKP (Marksist Leninist Komünist Parti)’nin işbirliği içine girebileceği düşünülmektedir. Her ne kadar bu eylemlerin 2011 seçimleri öncesi gerçekleştirilmeyeceği düşüncesi hâkim olsa da; terör örgütlerinin güç gösterisi yapmadan varlık ispat edemeyeceği ilkesi ile eylem olasılığı göz ardı edilmemelidir. Çünkü eylem, güçlülük imajı yaratmanın yanında bir propaganda aracı olma özelliği taşımaktadır.

Bir diğer deyişle, seçim döneminde gerçekleşebilecek eylemler sadece operatif seviyede, taş atma, Molotoflu saldırı vb. gibi şekillerde beklenmemelidir. Beklentilerin aksine seçim dönemi öncesi ve sonrasında

daha çok propaganda temelli, baskı ve yıldırma eylemleri gözlemlenebileceği ve seçimin güvenliğinin bu bağlamda tehlikeye atılabileceği değerlendirilmektedir. Yüksekova gibi bir ilçede, ilke devleti veya demokratik özerk bölge ilân edilerek propaganda yapılmasının değerlendirmesi örgüt kadroları tarafından tartışılmaktadır.

KCK'nın (PKK) 2011 seçimlerine bakışı ve uygulayacağı yöntem Türkiye Cumhuriyeti Devletinin geleceği açısından güvenlik yönüyle önem arz etmektedir. KCK'nın (PKK) bu seçimleri Güney Doğu Anadolu bölgesini diğer bölgelerden ötekileştirmekte kullanacağı değerlendirilmektedir. Bu maksatla kimlik taleplerini öne çıkarması, sivil itaatsizlik eylemlerini yaygınlaştırması ihtimal dâhilinde görülmektedir.

BİLGESAM'ın yaptığı araştırmaya göre, bölgede yaşayan Kürtler arasında genel anlamda %61 düzeyinde olan devlete güven KCK'nın (PKK) eylemlerinin yaşandığı illerde %56 düzeyine, aynı illerde BDP'ye oy verdiğini söyleyen Kürtler arasında %34 düzeyine düşmektedir. Bölgede vali ve kaymakamlara, Kürtler arasında %56 düzeyinde olan güven, KCK (PKK) eylemlerinin yoğun yaşandığı illerde %52 düzeyine ve yine aynı illerde DTP(BDP)'ye oy verdiğin söyleyen Kürtler arasında %44 düzeyine düşmektedir. Adli yargıya olan güven ise, Kürtler arasında %44 düzeyinde iken, bu güven KCK (PKK) eylemlerinin yoğun olarak yaşandığı illerde %40'lar düzeyine ve aynı illerde DTP(BDP)'ye oy verdiğini söyleyen Kürtler arasında %29 düzeyine inmektedir. Buradan hareketle, KCK'nın (PKK) bu seçimlerde meşrulaşma amacına ulaşmak için büyük katliamların yerine toplumun genelini hedefleyen sivil itaatsizlik eylemlerine başvuracağı düşünülmektedir. Örgüt kendisine Mısır, Tunus, Libya gibi ülkelerdeki halk hareketlerini örnek almaktadır. Sivil toplum itaatsizlik eylemlerine katılan kitlelerle devletin polisini ve askerini eyleme katılanlarla karşı karşıya getirmek amaçlanmaktadır.

2011 seçimlerinde ülke genelinde faaliyette bulunan partilerin bölgede alacakları oyların oranı bazı mihraklarca devlete bölgede olan güvenin

göstergesi gibi de yorumlanabilmektedir. Halkın devlete olan güveninde kamu görevlilerinin seçim sırasındaki davranışları etkili olmaktadır. Hata yapan güvenlik ve kamu görevlilerine halkın öfke ve nefreti örgütçe devlete olan düşmanlığa dönüştürülebilmektedir.

Bölge halkının seçimlerde tercihini şiddeti çözüme inandırıcı olan partilerden yana kullandığı değerlendirilmektedir. Halkın bir kısmı BDP'yi bir çözüm aracı olarak görmektedir. Çözüm aracı olmaktan çıkan etnik temele dayalı siyasi partiler de örgütçe tasfiye edilip yerine yenisinin kurdukları değerlendirilmektedir. Mevcut siyasi partiyi kapattırarak eylemlerin aleni olarak kamuoyunun gözü önünde yaptırıldığı genel kabul gören bir anlayıştır. Böylece yüksek mahkeme tarafından kapatılması sağlanan partinin bir propaganda aracı olarak kullanılması da ihtimal dâhilinde olmaktadır. BDP'nin özellikle karar verici durumdaki yöneticileri ile KCK (PKK) tepe yönetimi arasında bağ kurmak suretiyle devlet ve iktidar arasında köprü olabileceği kanaatinin, halk arasında yaygın olma ihtimali vardır. Halk böylece şiddetin sona erebileceğini düşünmektedir. Bu bağlantıyı sabote edecek siyasi oluşumlar halkın nefretini celbetmektedir. Bu durumun 2011 seçimlerine yansımaları da şiddetle muhtemeldir. Gerilime çözüm önermede etkili ve yapıcı inandırıcılığı olan siyasi partilerin bölgede var olmaları mümkün görünmektedir. Örgüt ise bundan rahatsız olmaktadır. Bu rahatsızlık gerilimin de sebebidir.

Son yerel seçimlerde DTP (BDP) taraftarlarının pek çok sandık bölgesinde halkın özgür iradesini etkileyebilecek müdahalelerde buldukları konusunda yaygın şikâyetler olmuştur. KCK (PKK) ise yaptığı propagandalarda kendisinin desteklediği adaylara oy atmayanları hainlikle suçlamaktadır. Aynı durum, 2011 seçimlerinde de beklenebilir.⁴³ 2011 seçimleri bu açıdan muhtelif etnik kökenden gelen vatandaşlarımızın ortak bir gelecek kararlılığına ya da ayrılığın vurgu karakteri göstermektedir.

⁴³ Salih Akyürek, **Demokratik Açılım ve Toplumsal Algılar**, *Bilge Adamlar Kurulu Raporu*, Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi, İstanbul, 2010.

3.2.5. Yasadışı Sol Örgütlerin Seçimlere Olası Etkileri

Türkiye’de faaliyet gösteren terör örgütlerinin bir kısmını siyasi görüş ve ideolojileri açısından sol tandanslı terör örgütleri sınıfına dâhil etmek mümkün olabilir. Bu örgütlerin en büyüğü KCK (PKK) olarak nitelendirilebilir. Buna karşın KCK’nın (PKK) sön dönemde strateji değiştirmesi, örgütün salt sol tandanslı terör örgütü olarak tanımlanmasını engellemektedir. KCK (PKK) haricinde sol terör örgütleri uzun süredir büyük eylemler yapamamaktadırlar. Bazı terör örgütlerinin ortak eylem düzenleyebilmek adına ittifak yapabilecekleri değerlendirilmektedir. Bu eylemlerin seçim dönemlerinde gerçekleşme ihtimali imkân dâhilindedir.

İlgili terör örgütleri şunlar olabilir;

3.2.5.1. Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi (DHKPC)

Örgüt Devrimci Gençlik (Dev-Genç) içerisinde şiddet eylemlerini benimseyen Devrimci Sol (Dev-Sol) fraksiyonu tarafından kurulmuştur. Örgüt içi çekişmelerden dolayı 1994 yılında örgüt, DHKP/C adını almıştır. Eylemlerini genellikle şehirlerde ve gerilla taktiği çevresinde gerçekleştirmektedir. Eylem alanı büyük şehirlerdir. Örgütün, 2000’li yıllardan sonra güvenlik güçlerinin operasyonlarıyla silahlı eylem yapma kabiliyeti oldukça daraltılmıştır. Şehirde propaganda temelinde KCK (PKK) ile ittifak oluşturarak eylem yapabileceği değerlendirilmektedir.

3.2.5.2. Türkiye Komünist Partisi (TKP)

Örgüt Marksist-Leninist görüşü benimsemiştir. Haydar Fırat tarafından 1998 yılında parti kuruluşu şeklinde tekrar örgütlenmiştir. 2010 yılı içinde kayda değer bir eylemleri bulunmamaktadır. Siyasi görüşuyla KCK ile ittifak halinde olabileceği değerlendirilmektedir.

3.2.5.3. Maoist Komünist Parti (MKP)

Aydınlık grubuyla ihtilâfa düşen ve liderliğini İbrahim Kaypakkaya'nın yaptığı grup tarafından 1972 yılında kuruldu. Faaliyet alanı Tunceli ili ve Karadeniz bölgesi kırsalıdır. KCK'nın Karadeniz'e açılma hedefi doğrultusunda potansiyel bir müttefik olabileceği değerlendirilmektedir.

3.2.6. Yasadışı Sağ Örgütlerin Seçimlere Olası Etkileri

Türkiye'deki sağ örgütler, dini temelli bir yapıya sahip olmaktadır. İrkçılık boyutunda eylem yapan herhangi bir sağ örgüt mevcut değildir. Halkımızın dini hassasiyetleri ve taşradaki eğitimsizlik dikkate alındığında söz konusu örgütlerin propaganda için oldukça geniş bir alana sahip olabilecekleri düşünülmektedir.

3.2.6.1. İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA-C)

Örgüt 70'li yılların ikinci yarısında yapılanmıştır. Sünni mezhebinin hâkim olduğu bir Şeriat devleti kurma amacını taşımaktadır. Sivas'ta gerçekleşen Madımak otelinin yakılmasının failinin İBDA-C olduğu düşünülmektedir.

3.2.6.2. Kürdistan İslami Devrim Hareketi

Kürdistan'ı İslami temeller üzerine kurma amacı edinmiş bir örgüttür. Amacı Türkiye'nin Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinden başlayıp daha sonra bütün Ortadoğuyu kapsayan Büyük Kürdistan Devletini kurmaktır. Örgüt Diyarbakır, Batman, Van, Elazığ, Malatya ve Gaziantep'te örgütlenmiş ve Elazığ ile Diyarbakır illerinde silahlı güce sahip olmuştur. Mizgin Dergisi ve Toplum-Der propaganda için örgüt tarafından kullanılmaktadır. Kürdistan İslami Devrim Hareketi, KCK'nın yapısı dikkate alındığında olası müttefik olarak değerlendirilmelidir. Hizbullah terör örgütü sağ tandanslı bir yapıya sahip olduğu için bu başlık

altında değerlendirilmelidir ancak çalışmanın önceki safhalarında örgütün öneminden dolayı kendisine ayrıca yer ayrıldığı için bu aşamada tekrar olmaması bakımından ele alınmamıştır.

4. SEÇİM SÜRECİNDEKİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çalışmanın bu kısmında sahada tecrübe edilmiş olaylardan bir derleme ve bu olaylara karşı alınabilecek olası tedbirler ele alınacaktır. Sorunlar genel olarak uygulamaya dair ortaya çıkmaktadır. Ancak planlama ve strateji eksikliği de önemli bir sorun kaynağı olarak gözlemlenmektedir.

4.1. Seçim Sürecinde Psikoloji

Seçim sürecinde devlet adamlarının ve politikacıların sermayesi seçmen ve parti psikolojisini anlamaktır. Bazı devlet görevlileri, görevleri olmadığı halde, seçim sırasında kitleleri idare etme eğilimine tevessül edebilmektedir. Bu durum zaman zaman demokratik zemin dışında çözüm arayan kişi ve zümrelerin lehinde gelişmektedir. Yine kamudaki bazı uygulamalar, devlet görevlilerinin siyasi parti adaylarının etkisi altında olduğu ve onlar tarafından idare edildiklerine dair propaganda imkânı vermek suretiyle kitleleri kışkırtabilir. Belli bir partiye aidiyet duygusu içindeki kitlelerin düşünceleri homojen bir hale gelir ve tek bir noktadan yönetilme imkânını sağlar. Bu durumda olası kışkırtmalar isyan halini alabilir. Süregelen yönetim uygulamalarında bazı kamu idarecilerinin, kitleleri ve liderlerini haklı veya haksız olarak niteleyerek, sabır ve metanetlerini kaybettikleri görülmektedir. Bu türlü tavırlar daha büyük gerginliklere sebebiyet verebilir.

4.1.1. Halk Kitlelerinin Seçim Süreçlerinde Beklenen Davranış Biçimleri

Seçim dönemleri seçmen kitleleri için gergin dönemler olmaktadır. Özellikle seçmen davranışı ile halkın kendini ifade edebilme serbestliği arasında bir bağlantının olduğu seçimlerde gerginlik daha çok gözlemlenebilmektedir. Göreceli Yoksunluk Teorisi bağlamında konu ele alındığı takdirde başkaldırı ve küçük toplumsal olayların gerçekleşmesi

için küçük bir kıvılcımın yeterli olabileceği değerlendirilmektedir. Bundan dolayı halk kitlelerinin özellikle seçim süreçlerinde siyasetin aracı haline getirilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Seçim süreçlerinde kitlelerden kaynaklanan sorunlar şu şekilde sıralanabilir;

4.1.1.1. Seçmenlerden Kaynaklanan Davranış Şekilleri ve Problemler

- Seçim kitleleri heterojendir.
- Seçim kitlelerinin muhakemesi zayıftır, kolluk binalarına saldırı cesareti kitlelerde oluşabilir, kitleler kışkırtılmaya hazırdır.
- Seçim sürecinde kitleler arasından ateşli hatipler ortaya çıkar. Bu ateşli liderler, güvenilirliği ölçüsünde kitleleri olumlu veya olumsuz yönlere sevk edebilir.
- Seçim sırasında kitleler arasında farklı düşüncelere sahip fanatikler vardır. Bu fanatikler kontrol altına alınmazsa tehlikeli olurlar.
- Parti mitingleri öncesi bu fanatiklerin durumu siyasi parti yetkilileriyle istişare edilmeli ve özel tedbirler alınmalıdır.
- Bazı bölgelerimizde siyasetin dışında olan kanaat önderleri ve yasadışı örgütlerin liderleri kitlelerin gözünde ilâhi bir otoriteye sahiptir. Bu kişilere yapılacak saldırılar bilhassa Güney Doğu'da terörist başı Abdullah Öcalan'ın maddi ve manevi varlığına yönelik tehdit ve hakaretler kitleleri ateşleyebilir.
- Seçim dönemlerinde söylenti kirliliği yaygındır. Abdullah Öcalan zehirlendi, başbakan öldü gibi söylentilerle toplumsal infial yaratmaya çalışmak olasıdır. Kitlelerde paylaşılmış endişe vardır. Seçim sürecinde aşiret veya yerel değerler milli değerlerin yerini alabilir. Geniş grup kimliğiyle soyut ve psikolojik davranışlar paylaşılarak çoğaltılır. Geniş gruplarda davranışlar mantıktan ziyade duygularla yönlendirilir. Bir başka deyişle geniş gruplarda çocuksu bir hal olur. Öç alma, kurban olma o anki sorunun büyütülmesi, çamur atma, akıl dışı kararların alınması yaygındır. Bazı parti mensupları bireyselliklerini kaybederler. Bazı bölgelerimizde seçim sırasında bir

işe yarayacağına inanan kitle mensupları suç işlemekten uzak durabilirler.

- Kitleler çabuk öfkelenirler. Kitleler liderlerine sorgulamadan bağlanırlar, kitleler liderlerini efsaneleştirirler, hisleri mübalâğalıdır. Sürü psikolojisi içerisinde her türlü davranışı sergileyebilirler. İfrat ve tefrit birbirine karışır. Kitlelerle münakaşa eden kişiler kitlenin tahammül sınırlarını zorlayıp öfkesini taşıyabilirler. Böylece güvenlik dengesini bozabilirler.
- Seçim süreçlerinde halk siyasetçilerin ayağına gelmesini fırsat bilerek pek çok talepte bulunmakta ve buna karşılık oy eğilimini tam olarak belirtmemektedir.

4.1.1.2. Siyasi Partiler ve Adayların Davranış Biçimleri ve Karşılanabilecek Konular

- Beyinleri yıkanmış bazı gençler siyaseten iman ettikleri bazı mahalli önderlerin imalarıyla hareket edebilirler. Bunlar keskin inançlıdır. Davranışları giderek artan bir yıkıcılığa dönüşebilir. Partilerde gerilim mevcuttur. Liderin çevresinde kenetlenmek, partinin bayrak ve sembollerini sergilemek, ülkeyi ve dünyayı çatışan uygarlık ve olaylarla ilintilemek, olayları vatanseverlik ve hainlikle açıklamak yaygındır. Liderin etrafında kenetlenen kitleler, gerçeklik ve fantezi arasında gelir ve giderler. Liderleriyle kitleler arasındaki ilişki sağlıklı değilse toplumsal gerilim ve olayların çıkma ihtimali son derece yüksek olmaktadır. Seçim sırasında önemli bir kaybın yasını tutan kitleler provokasyona açık hale gelmektedir. Siyasi partiler lidere sadakatle bağlı olan iyilerle menfaatçiler arasında ikiye bölünebilir. Biz ve onlar bölünmesi yayılır. Parti öteki olarak kabul edilen bürokrat ve memurların derhal cezalandırılmasını isteyebilir. Partililer kendi rakipleri arasındaki küçük farklılıklara odaklanabilir. Parti beğenisi güzel ve çirkin olanı ayırt edemeyebilir. Körü körüne inançla hareket eden parti mensupları parti içinde gözde kişiler haline gelebilir. Şuursuz hareketler fertlerin akli hareketlerinin yerine geçer.

Alkolün tesiriyle suç işleyenlerin söyledikleri saçma sözler kitleleri ajite etmede kullanılabilir.

- Kitleler içerisinde bazı kişiler rakip siyasi partilere iftira atabilmektedirler. Bu durum silahlı kavga haline dönüşebilmektedir. Bazı bölgelerimizde kışkırtma amaçlı olarak basın danışmanı kisvesiyle bazı medya mensupları kışkırtıcı haberler yapabilirler.
- Kara para sahipleri seçim sonrasında, seçilenden menfaat beklentisi amacıyla seçimin finansmanını üstlenebilirler.
- Muhalif kitlelerde iktidar yanlılarının her türlü kamu imkânlarından yararlandığı kanaati mevcuttur.
- Seçim dönemlerinde abartı kültürü yaygındır.
- İletişim araçları ve medya mensupları önem kazanır.
- Herhangi bir parti mensubuna şahsi olarak bir hakaret lidere ve partiye yapılmış gibi lanse edilir.
- Seçim propagandaları ötekilerin fena özelliklerine dayanabilir bu bilhassa ülkemizde gelenek olarak gözlemlenmektedir.
- Cemiyet kültürü ile cemaat kültürü birbirine karışır.
- Mahalli davaları gütmek, bölgeci eğilimler göstermek, ayrılıkçı politikalar izlemek ve bundan nemalanmak yaygındır.

4.1.1.3. Kamu Yönetimi ve Kolluk Kuvvetleriyle İlgili Sorunlar

- Hükümetlerin ve devlet yönetiminde otoritelerin yönetme gücünün en dibe vurduğu süreç seçim sürecidir. Terör örgütlerinin, mafya mensuplarının bu süreçten yararlanmak için proje hazırlıklarının hızlandığı değerlendirilmektedir. Seçim dönemlerinde devlet kurumlarında yönetim iradesi zayıflar. Kamu yönetimini menfi etkileyecek uygulamalar çoğalır, önemli işler tecil edilir. Belediyelerin ve valiliklerin partizanca uygulamaları abartılarak kavga vesilesi haline getirilebilir. Seçim sürecinde güvenlik yönetimi, her şeyi hortumun içine çeken ve yolu üzerine hiçbir şey bırakmayan kasırgalarda gemiyi sevk ve idare etmek gibidir. Sınırlar gergindir,

umulmadık insanlar aniden alevlenebilir. Ancak hazırlıklı becerikli ve tecrübeli yöneticiler esnek ve yaratıcı düşünceye sahipse, her türlü programı da önceden yapmışsa, beklenmedik istek ve şartlara karşı tedbirler alabilir. Yöneticiler baskıları ve etkileri gözetmeksizin muhtevaya odaklanmalıdır. Potansiyel müttefiklerini ve istişare yapmayı ihmal etmemeli, ilkeler raporunu, kendisine yardımcı olabilecek kişilerin listesini muhtemel tehlikeleri, muhalif grupların ve sosyal yapının analizini iyi yapmalıdır. Basın sözcüleri polis ve jandarmanın bilgi dosyalarını yenilemelidir. Seçim ortamları temel hak ve hürriyetlerin ihlâl edilebildiği duyarlı süreçlerdir. Kolluk kuvvetleri insan hak ve hürriyetlerinin ihlaline sebebiyet vermemelidir. Bir örgütün şehir merkezinde seçimi etkilemek için bombalama eylemi yapacağına dair duyum alındığında polis, itfaiye sağlık ekipleri bomba uzman ve timleri aynı anda olay yerine gidebilmelidir. Kolluğun herhangi bir sebepten harekete geçmemesinin temel nedeni, tepe yöneticilerdir. Seçim sürecinde herhangi bir olayın vehameti karşısında ne yapacağını bilmeyen yönetim kademesi, krizin kendisidir. Yöneticiler kararlı olmalıdır.

- Vali ve kaymakamların verdiği kararları çeşitli baskılarla geri aldırma alışkanlığı yaygındır.
- Türk idarelerinde güvenliği sağlamak için akla gelen ilk fikir güvenlik kuvvetleridir. Güvenliğin toplumsal, siyasi, ekonomik, kültürel boyutları ihmal edilmektedir.
- Seçim sırasında kamuda etkisiz yönetim merkezleri kurma alışkanlığı vardır.
- Bazı iktidar yanlısı adaylar, bazı kamu görevlilerinin muhalefet lehine faaliyet gösterdiğini iddia ederek derhal görevden alınmalarını talep edebilirler.
- Hiçbir kamu makamının haberi olmadan sayısız seçim irtibat büroları mahalle aralarında açılır. Bu bürolara bazı bölgelerimizde şiddet yönelmesi olasıdır.
- Seçmenlerin ve siyasilerin polis, adliye ve kurumlarını tarafgirlikle suçlama alışkanlığı vardır.

- Halk arasında genel kabul görmüş fikirler siyasilere kendini kabul ettirir. Tecrübesiz kamu yöneticilerinde ise bu fikirlere karşı gelme ve siyasetçilerle ters düşme eğilimi vardır.
- Seçim dönemlerinde rutin trafik denetimlerinin bile siyasi iktidara veya muhalefete karşı yapıldığı propagandası yapılmaktadır.
- Seçim mitinglerinde panikler olabilir. Panik halindeki insanların nasıl kurtulacağı konusunda kolluğun planları önceden denetlenmelidir.
- Ayaklanmış bir kitleye zayıf iradeli kamu yönetimi cesaret verir. Kuvvetli ve kararlı vali ve kaymakamlık otoritesi ise kitlelere boyun eğdirir.
- Şişirilmiş ve aşırı hislere sahip kitleleri yatıştırmak için polis görevlendirme alışkanlığı vardır. Kitleler polisi görünce daha da yıkıcı hale gelirler.
- Kolluk seçim kalabalıklarını iyi takip etmelidir. Kitle içindeki kışkırtıcılar aslında eylemcilerden birileri olabilir. Halkı peşlerinden bir katliama sürükleyebilirler. Kolluk, muhtemel kaçış noktalarını tespit etmiş olmalı ve eylemcilerin tuzaklamalarını ön görebilmelidir. Mitinglerden kaçan kalabalıklar her şeyi yıkıp yakabilirler barikatlar bile onları durduramaz. Kolluk ise bu hallerde soğukkanlı ve sabırlı olmalıdır. Telaş etmeyerek, kaçan kitleleri kısımlara ayırabilmelidir.

4.2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Seçim dönemlerinin ülkemizin genelinde olağanüstü bir hava yarattığı bilinen bir gerçektir. Kavram Türkiye'nin Güney Doğu Anadolu bölgesi için ele alındığında daha da karmaşık bir hale gelmektedir. Çünkü seçim dönemleri dışında da güvenlik sorunlarına sahip olan bölgede bu sıkıntılar seçim dönemlerinde daha girift bir hale dönüşmektedir. Bundan dolayı seçim sorunlarının genel olarak değerlendirilmesi dışında özel olarak da bölgeye yönelik hal tespitleri ve çözüm önerileri sunulması amaçlanmıştır.

Seçimlerde örgütün dağ kadrolarına görev verme olasılığı yüksektir. Demokratik eğitime tabi tutulan örgütün dağ kadroları siyasete hazırlandıkları umuduyla yeni bir heyecana ve geleceğe umut bağlayacaklardır. Seçimlerin örgüt açısından kitlesel gücü arkasına almada bir araç olarak kullanılacağı değerlendirilmektedir. Bu araçla örgüt barış sürecinin kendi istikameti doğrultusunda gelişeceğini değerlendirebilir. “Halk gerilladır, gerilla halktır” sloganının örgüt tarafından 2011 seçimlerinde öne çıkarılacağı düşünülmektedir. Bu amaçla gerekirse bütün halka, milletvekillerine ve milletvekili adaylarına, belediye başkanlarına, halkın ileri gelenlerine, sivil toplum örgütü yöneticilerine, örgüte müzahir olanlara yerel halk kıyafeti ya da teröristlerin giydiği tek tip elbise giydirilme ihtimali çok yüksektir. Seçimlerden güçlü bir şekilde çıkacak örgütün desteklediği adayların, devlet ve KCK arasında arabulucu olma düşüncesi örgütün kurmaylarında mevcuttur. Örgütün siyasallaşmasında 2011 seçimleri ve DTK önemsenmektedir. Örgütün tepe yöneticileri, demokratik açılım altında yürütülen çalışmaların örgütün tasfiye edilmesi amaçlı olduğu düşüncesinden, kendi hilaflarına KDP ve KYB ile temas kurulmasından oldukça rahatsızdırlar. Halkın tabanını bölebilecek güçlü siyasi yapılar ve kişilikler örgütü endişelendirmektedir.

Bölge halkının bazı temsilcileri anlamsız yasaklamalar sonucu örgütün güçlendiğini ve siyasallaştığını, varlığını devam ettirme imkânı bulduğunu, örgütün beslenme kaynağının statüko olduğunu ileri sürmektedirler. Ayrıca aynı kaynaklar, seçim sürecinde örgütün desteklediği parti ve adayların başka bir siyasi partinin veya kutbun ya da devletin hedefi olarak kabul görürlerse, örgütün siyasallaşacağına, meşrulaşacağına inanmaktadırlar. Bölge halkının ortak kanaati, siyasi partiler ile devlet mekanizmasının, silahla hak aramanın anlamsızlığına inandıran program sunmadıkları yönündedir. Teröristlerin silaha sarılmalarını anlamsızlaştıracak politik sürecin ve seçim kampanyalarının 2011 seçimlerinde ortaya konması halinde silahlı örgütün zeminini kaybedeceği düşünülmektedir. Örgüt ise yapacağı sivil itaatsizlik eylemleriyle oy oranını artırarak halk desteği sağlamak suretiyle buna cevap vermeyi deneyecektir. Sivil itaatsizlik

eylemleriyle bölgede siyasi rekabet ortamı ve demokratik yarış, örgütün lehine olarak halka sunulacaktır. Sivil itaatsizlik eylemlerine karşı olanlar ötekileştirilecek ve bölgeden dışlanacaktır.

Seçim kampanyasında örgüt, terörist başı Öcalan'ı siyaset adamı ve siyasi lider, bölge halkının iradesi olarak lanse edebilecektir. Öcalan'ın geleceği, bölge halkının geleceğiyle özdeşleştirilecektir. Baskı altına alınmış kimlik ve halk teması işlenecektir. Mağduriyet rantı seçimde öne çıkacaktır. Terörist başını Kürt ulusal hareketinin lideri ve ulusal kahraman olarak görmeyenler, sivil itaatsizlik eylemlerine katılmayanlar müeyyidelere maruz kalacaktır. Sivil itaatsizlik eylemlerine destek verenlerle vermeyenler arasında yaşanacak gerginlik kutuplaşmayı artıracaktır. Son 50 yılda güvenlik merkezli uygulamalar sonucu halkta oluşan kin, nefret ve öfke rakip siyasi partilere yönlendirilmeye çalışılacaktır. Başta Diyarbakır olmak üzere bölge illerine sivil itaatsizlik eylemleri dikkate alınarak Türkiye'nin batı illerinden biran önce çevik kuvvet kaydırılması planlanmalıdır.

4.2.1. Seçim İrtibat Büroları İle İlgili Sorunlar

- Seçim irtibat büroları genelde mahalle aralarında açılmakta ve bu yerlerde geç saatlere kadar propaganda müzikleri çalınarak davullu, zurnalı eğlenceler düzenlenmekte ve semt sakinleri rahatsız edilmektedir.
- Açılan seçim irtibat bürolarının yerleri ile ilgili düzenlemeden doğan eksikliklerden dolayı okul ve hastane gibi kurumların yakınlıklarına açılmakta ve bu kuruluşlarca rahatsızlık hissedilmektedir.
- Seçim irtibat bürolarının yan binalara taşacak şekilde süslenerek aşırıya kaçıldığı, sokak veya caddenin boydan boya parti flamarları ve adayların posterleri ile donatıldığı, bunun çevrede rahatsızlık ve kirliliğe yol açtığı değerlendirilmektedir.

- Seçim irtibat bürolarının içindeki etkinliklere yaşları küçük öğrenciler ile bazı kamu kurumlarında çalışan memurların katıldıkları güvenlik kuvvetlerinin gözlemleri neticesinde belirlenmiştir.
- Genel olarak yerel seçimlerde; muhtarlık binalarının muhtarların yandaşı olduğu partinin seçim irtibat bürosu gibi faaliyet gösterdiği güvenlik kuvvetlerinin tespitleri sonucu görülmüştür.
- Siyasi partilerin seçim irtibat bürolarının güvenliğinin sağlanması amacıyla personel görevlendirilmesine gidilmekte, özellikle Doğu ve Güneydoğu illerinde bu dönemde görevlerin yoğunluğundan dolayı yeterli sayıda personel görevlendirilmesi yapılamamaktadır.
- Seçim İrtibat Bürosu açılışları binlerce kişinin katılımıyla açık hava toplantısı havasında yapılmakta, ana cadde ve yollar trafiğe kapatılmaktadır. Aynı gün bir parti tarafından iki farklı yerde seçim irtibat bürosu açılması halinde kitle bir açılıştan diğerine cadde ve sokaklardan yürüyerek intikal etmekte, bu durum kent hayatının akışını olumsuz yönde etkilemektedir.

4.2.2. Seçim İrtibat Büroları İle İlgili Çözüm Önerileri

- İrtibat bürolarının açılacağı yerler, faaliyette bulunacağı zaman dilimi, kimlerin buralara girip çıkabileceği ve buralarda yapılabilecek faaliyetler belirlenmeli, konuya ilişkin kanun yönetmelik veya Yüksek Seçim Kurulu kararları çerçevesinde ilan edilmelidir. Cezai yaptırımlar belirlenmeli, genel merkez düzeyinde tüm siyasi partilere bildirilmeli ve bağımsız adaylar için resmi gazetede ilan edilmelidir.
- Yapılacak düzenlemede bu tür irtibat bürosu ve benzeri isimdeki yerlerin açılışı şekle bağlanmalı, açık hava toplantısı şeklinde yapılmamalı, ana cadde ve yollar trafiğe kapatılmamalıdır. Mülki

makamlarca bu tür yerlerin açılışının akşam saatlerinde yapılmasına müsaade edilmemelidir.

- Bu tür irtibat bürolarının açılışlarında müracaatçılar İl, İlçe Seçim Kurullarına yönlendirilmelidir. İl ve İlçe Seçim Kurullarınca konuya yeterince önem verilmediği, olurluna bırakıldığı veya konu ile ilgili güvenlik kuvvetlerine herhangi bir bilgilendirmede bulunulmadığı gözlenmektedir.

4.2.3. Sandık Kurulları İle İlgili Sorunlar

- Sandık kurulları oluşturulurken belirli bir düşünceyi temsil eden sendikaların üyelerinin seçildiği gözlenmektedir.
- Sandık kurullarında yer alan şahıslardan seçmen üyeler rastgele seçildiğinden bu kişilerin özürü olanları olduğu gibi okuma yazma bilmeyen vatandaşlar da olduğu görülmektedir.
- Sandık kurullarının eğitim çalışmalarında yalnızca Sandık Kurulu başkanı ve memur üyeye eğitim verilmekte olup; sandık kurulunda yer alan diğer üyelerin sandık kurulunun işleyişi ve yetkileri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları düşünölmektedir.
- Seçim günü sabah saatlerinde sandık kurulu üyelerinin birçoğunun seçimin başlangıç saatine riayet etmediği ve başlama saatinden en az 1-1,5 saat sonra kurulların oluşturulduğu belirtilmektedir.
- Sandık kurullarında görev alacakları belirleme işlemi il ve ilçe seçim müdürlüklerince yapılmakta ve başkanı olan hâkim tarafından onaylanmaktadır. İl ve İlçe Seçim kurullarında müdürlük yapan şahısların uzun sürelerdir aynı mevkide oldukları görölmektedir. Uzun süreli aynı vazifeye sahip olma durumu, şahsın yerel siyasi aktörlerin etkisi altına girebilme ihtimalini artırmaktadır.

- Seçim öncesi İl ve İlçe Seçim Kurulları emrinde geçici olarak görevlendirilen memurların belirli bir partiyi destekleyen kişiler oldukları gözlemlenmektedir. Her iki değerlendirme doğrultusunda seçimin tarafsızlığının tehlikeye düşebileceği değerlendirilmektedir.

4.2.4. Sandık Kurulları İle İlgili Çözüm Önerileri

- Sandık kurulları oluşturulurken Sandık Kurulu Başkanı ve memur üyenin tespiti esnasında tarafsızlığından şüphe edilmeyecek şahısların seçilmesi, sandık başı işlemlerindeki şaibeyi ortadan kaldıracaktır.
- Sandık kurulu başkanları seçilirken “Gizlilik dereceli yerlerde çalıştırılacak memurlar” gibi güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılarak, emniyetten görüş alınarak atanmaları seçimlere şaibe karıştırılmasının önlenmesi noktasında önemli bir dayanak noktası olacaktır.
- Önceki dönemlerde sandık kuruluna rastgele seçilen seçmen üyelerden uygun olmayan vatandaşların tespit edilerek bunları seçmen havuzundan çıkarılması ve mükerreren bu şahıslara görev verilmemesinin sağlanması gerekmektedir.
- Sandık kurullarında görev alanlara gerekli eğitimler İl, İlçe Seçim Kurullarınca verilmelidir.
- Sandık Kurullarının oy verme saatinden önce sandık alanlarında bulunabilmeleri için organizasyonun daha verimli bir şekilde yapılması gerekmektedir.
- Belirli aralıklar ile İl, İlçe seçim kurulu müdürlerinin seçim dönemlerinde kendi illeri dışında illerde görevlendirilmesi ile Seçim Kurullarında geçici görevlendirilecek memurların belirlenmesi ve

sandık kurulu üyelerinin atamalarında yanlış davranılmasının önüne geçilmesi sağlanacaktır.

- İl ve İlçe Seçim Kurulu Başkanı hâkimlerin seçim döneminde kendilerine dava verilmemeli ve iş gücünü adil, demokratik bir seçim olması için harcamalıdır.

4.2.5. Afiş ve Pankartların Asılması İle İlgili Sorunlar

- Afiş ve pankartların asılmasında yetkili il ve ilçe seçim kurulları olmakla birlikte 298 S.K. 60. Maddesinde belirtilen istisnai yerler dışındaki yerlere de son 20 gün öncesi afiş - pankart asıldığı görülmektedir. Söz konusu süre 298 sayılı Seçim Kanununda yapılan değişiklikle 30 güne çıkarılmıştır.
- Seçimlere katılan siyasi partilerin İl ve ilçe Seçim Kurullarınca belirlenen sıraya uymadığı veya mevcut afişlerin üzerine kendi afişlerini yapıştırdıkları görülmektedir.
- Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının bina duvarlarına ve kamu hizmetinde kullanılan yerlere de afiş ve pankartların asıldığı görülmektedir.
- Asılan afişlerin üzerinde Türk Bayrağı ve dini ibareler bulundurulması yasak olduğu halde bu yasağa riayet edilmediği sonradan seçim kurulu kararıyla indirildiği gözlenmektedir.
- Afiş asılacak yerlerin yeterli sayıda olmadığı görülmüştür. İlçelerde göz önünde bulunan billboard ve raketlere rağbet daha fazla olduğundan sıkıntı yaşanmaktadır.

4.2.6. Afiş Ve Pankartların Asılması İle İlgili Çözüm Önerileri

- Afiş ve pankartların içeriğinde ve asılmasında yapılan usulsüzlüklere dair cezai yaptırımların seçimlere münhasır artırılması gerekmektedir.
- Mülki makamların seçim öncesi siyasi parti yöneticileri ve bağımsız adaylar ile seçim döneminde kent asayışı, çevre kirliliği ve gürültü kirliliğinin önüne ne şekilde geçileceğine dair toplantı yapılarak prensip kararları alınmasının sağlanması gerekmektedir.

4.2.7. İl ve İlçe Seçim Kurulları İle İlgili Sorunlar

- Güvenlik kuvvetleri İl seçim kuruluna koordinasyon için personel görevlendirmektedir. Görevlendirilen personelin koordinesinde iş ve işlemlerde herhangi bir olumsuzluk yaşanmamaktadır. Ancak tereddüde düşülen konularda İl Seçim Kuruluna hitaben yazılan görüş yazılarına zamanında cevap alınamamaktadır.
- İl seçim kurulu tarafından güvenlik güçlerine adayların kimler olduğuna dair bilgilerin sağlıklı bildirilmemesi sonucu bu şahısların yapmış oldukları propaganda faaliyetleri sırasında güvenlik zaafiyetinin meydana geldiği gözlemlenmektedir.
- Seçimlerde kullanılacak oy pusulalarının basımının yapıldığı yerlerdeki görevlilerin değişiklik durumlarının bildirilmemesi, görevli memurlar ile seçim kurulu görevlileri arasında tartışmalara sebebiyet vermektedir.
- Güvenlik güçlerine, oy pusulaları ve seçim evraklarının nakli ve muhafazası sırasında, evraklar il sınırını geçmiş olduktan sonra bilgi gelmekte; ilgili gecikmeler kolluk kuvvetlerinin görevlerinde zaafiyete sebep vermektedir.

4.2.8. İl Ve İlçe Seçim Kurulları İle İlgili Çözüm Önerileri

- Seçimlere ilişkin yapılan son kanun değişikliklerinin seçim dönemlerinden önce il emniyet müdürlüklerine bildirilmesi veyahut konuya dair kitapçıkların bastırılarak gönderilmesi, illerin yaşamış oldukları sorunları ve bu sorunlara ilişkin yapılan iş ve işlemleri daire başkanlığı organizesinde oluşturulacak bir bilgi havuzunda paylaşımına açılması.
- Seçmen listesinde kayıtlı olmadığı bir sandıkta oy kullanmaya çalışan vatandaşın bilgisayar üzerinden sorgulanması ile seçimlere hile karıştırıp-karıştırmadığı ortaya çıkarılacaktır.
- Güney Doğu ve Doğu Anadolu illerimizde bazı matbaalar, seçimde kullanılacak oy pusulalarının aynısını basmaktadır. Oy pusulaları bölgedeki bazı yasadışı örgütlerle bazı partilerin temsilcilerince kapı kapı dolaşarak seçmenlere dağıtılmaktadır. Seçmenlere bu pusulada belirtilen yerin üzerine mühür basılmış ya da basılacak parti amblemi önceden gösterilerek gerekirse seçmen bu konuda eğitilerek çalışmalar yapılmakta ve ilgili pusulanın seçim sırasında kullanılması istenmektedir. Sandık kurulunun verdiği pusulanın ise alınarak daha sonra örgüt veya parti temsilcisine teslim edilmesi talep edilmektedir.
- Seçim kurullarınca görev kartı ve izin belgesi verilmeyen matbaalar bu pusulaları basmamaları için kontrol edilmeli, izin verilenleri ise seçim kurulları layıkıyla denetlemelidir.
- Sandık kurulları küçük yerleşim birimlerinde kurulduğundan, sayımlar da burada yapılmakta hangi adayın ne kadar oy aldığı ilân edilmektedir. Örgüt, belirlediği adaylara oy çıkmayan köylerin mezralarının basılacağını, yakılacağını, boşaltılacağını ifade etmektedir. Mezra ve köy sakinlerinin hayvanlarına el konulması, çocuklarının örgüte alınması, tarlalarının imha edilmesi ve para cezası verilmesi örgütün

başvurduğu diğer bir yıldırma politikası yöntemidir. Küçük yerleşim yerlerindeki sandıklar büyük ilçe merkezlerine getirilmeli, havuz sistemi ile boşaltılarak sayımlar yapılmalı ve ilçe seçim kurullarınca sonuçlar açıklanmalıdır.

- Bilhassa örgütün dağ kadrosunda bulunanlar seçimden önce yapılan görev taksimatına göre, il, ilçe ve büyük yerleşim birimlerine dağılmaktadırlar. Bu silahlı kadroya belli yerleşim yerleri zimmetlenmektedir. Zimmetli yerlerden örgütün desteklediği adaylara az oy çıkması durumunda, ilgili militanların örgüt içindeki görevlerine son verilmekte, rütbeleri sökülmemekte, sorguya alınmakta ve gerekirse ceza verilmektedir. İstihbarat örgütlerinin ve TEM (Terörle Mücadele) birimlerinin bu konu için karşı operasyon planları yapmalarının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

4.3. Propaganda Döneminde Yaşanan Sorunlar

4.3.1. Mitingler İle İlgili Sorunlar

- Son 10 gün öncesi yapılan mitingler, genel kurallara tabi olduğundan sorun yaşanmamaktadır.
- Son 10 gün içerisinde yapılan mitinglerin sıralaması İl, İlçe Seçim Kurullarınca kura sonucu yapıldığından müracaatlar da bu kurullara yapılmaktadır.
- Seçime giren parti ve bağımsız adayın çok olduğu durumlarda miting saatleri birbirine çok yakın saatlerde yapılmakta ve karşıt görüşlü partilerin alan içerisinde karşılaşmalarına sebep olmaktadır. Sürenin kısa tutulması, süre ihlallerine sebebiyet vermekte ve sıradaki siyasi parti ve yandaşlarında hoşnutsuzluk yaratmaktadır. Son on gün içerisinde bazen bazı yerlerde beş altı gün hiç miting olmazken üç dört güne 8-10 tane miting sığdırılabilmektedir.

- Alanın süslenmesinde kullanılan parti bayrakları, flamalar, pankartlar, afişler ve dövizlerin alan içerisinde bırakılması diğer parti taraftarlarınca sökülüp yerlere atılması yüzünden mitinglerin bitiş saatinden sonra çevre kirliliği had safhalara olmaktadır.
- Bir partinin mitingi yapılırken diğer bir siyasi parti tarafından aynı gün aynı saatlerde alternatif olarak bir irtibat bürosu açılışı veya aday tanıtım toplantısı yapılmakta ve kitleler toplanmaktadır. Taşkınlıkların engellenmesinde personel sayısı açısından sıkıntı yaşanmaktadır.
- Bölgenin özellikleri dolayısıyla hükümet komiseri tayinlerinde, sık sık rapor veya izine ayrılarak görev alınmak istenmemekte rica- minnet görev yazılmaktadır.
- Açık havada yapılan seçim irtibat bürosu açılışları ve aday tanıtım toplantıları mitinge dönüşmekte ve yol trafiğe kapatılmak suretiyle, etkinlik güneş battıktan sonra da devam etmektedir. **(Seçim Kanununun değişik maddesine göre, güneş battıktan 2 saat sonrasına kadar propaganda yapılmasına müsaade edilmiştir.)**
- Özellikle bölücü örgütün desteklediği adayların toplantılarına giden hükümet komiserleri konusu suç teşkil eden olayları rapor ettiğinde kendisi ve ailesi örgütle karşı karşıya gelmektedir. Kendileri ve aile bireyleri hayatı tehlike yaşamaktadırlar.

4.3.2. Mitingler İle İlgili Çözüm Önerileri

- Seçim takvimi dönemi içerisine giren bazı günlere ilişkin yapılan toplantı ve etkinliklerin kendi amaçları dışında seçim propagandası şeklinde geçtiği görülmektedir. Seçim dönemi içerisinde yapılacak bu etkinliklerin parti propagandasına dönüştürülmesini engelleyici yasal düzenlemenin yapılması gerekliliği hâsıl olmaktadır.

- Vali ve kaymakamlar miting saatleri için partilerin il başkanları ve bağımsız adaylarla istişare toplantıları yapılmalıdır.
- Çevre il müdürlükleri miting sonrası temizlikle ilgili bir el kitabı hazırlayarak siyasi parti ve adaylara göndermelidir. Gerekirse konuyla ilgili il başkanlarına bir sunum yapılmalıdır.
- Hükümet komiseri uygulamasının yerine, toplantı tertip komiteleri toplantıları baştan sona görüntülemek suretiyle toplantı faaliyetlerini güvenlik kuvvetleri ve seçim kurullarına bildirmelidir. Hükümet komiserliği sisteminden vazgeçilmelidir.
- Mitingler güneş battıktan 2 saatte bitirilmediği takdirde, devam eder ve yollar trafiğe kapatılarak halkın günlük yaşamı olumsuz etkilenirse; tertip komiteleri ve parti yönetimlerine para cezaları uygulanmalıdır.

4.3.3. Kapalı Yer Toplantıları İle İlgili Sorunlar

- Kapalı yer toplantıları genel olarak temayül yoklamaları veya aday tanıtım toplantıları olarak düzenlenmektedir. 2911 Sayılı Kanunun istisnalarına giren bu faaliyetlerde yalnızca çevre emniyeti alınmaktadır.
- Seçim irtibat bürosu açılışları her ne kadar kapalı yer toplantısı olarak değerlendirilmemekte ise de yapılan faaliyetin içeriği itibari ile seçim propagandası olmasından; yapılan konuşmalar, atılan sloganlar, açılan pankart ve dövizlerin yasadışı olmasından dolayı suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir. Bu tür durumlarda güvenlik kuvvetlerinin muhatap olabileceği herhangi bir düzenleme kurulu bulunmadığından muhatap bulunamamakta ve olaylara müdahale de sıkıntı yaşanmaktadır.

4.3.4. Kapalı Yer Toplantıları İçin Çözüm Önerileri

- Seçim irtibat bürosu açılışları YSK (Yüksek Seçim Kurulu) tarafından kapalı yer toplantısı olarak değerlendirilmeli ve tertip komitesi tayin edilmelidir. Güvenlik kuvvetleri bu tertip komiteleriyle, toplantının gidişatı ve muhtemel meseleler hakkında görüşebilmelidir.
- Bölgenin hassasiyetinden dolayı siyasi partilerin bu tür toplantılarında güvenlik kuvvetleri tarafından can ve mal kaybını önlemek için gerekli tedbirler alınmalı ve provokasyonlara sebep olacak kişi veya grup hareketleri engellenmelidir.

4.4. Seçim Günü ile Yaşanabilecek Sıkıntılar

4.4.1. Sandık Alanlarında Alınan Güvenlik Tedbirleri İle İlgili Sorunlar

- Seçim kanununda yer alan sandık alanı; sandığın, oy verme yerinin veya kurulun yerleştiği mahallin 15 metre mesafesi içinde kalan yer olarak belirtilmiştir. Geçtiğimiz seçimlerde 100 metre kuralının uygulanmasında sıkıntılar çekildiği tespit edilmiştir. Aynı olayların 15 metre kuralında da tekrar etme ihtimali öngörülmektedir.
- Bu kural belli bir siyasi parti odaklı seçilen sandık kurulu başkanı, memur üyesi ve partili üye tarafından sıklıkla kolluk kuvvetlerinin aleyhinde kullanılmakta, sandık alanı içerisinde görevlilere zorluklar çıkarılmaktadır.
- Sandık ve seçmen sayısı az olan mahallerin sandıklarının ulaşımı kolay, emniyetinin sağlanmasının sağlıklı olacağı mahallerdeki okullarla birleştirilmemesi problem teşkil edebilmektedir.

- Sandık alanlarına, gelen milletvekilleri ve adayların izdihama sebep olmalarından, kontrolsüz girişler olması bir diğer sıkıntıyı oluşturmaktadır.
- Müşahitlerin sandık alanlarına sürekli gidip gelmeleri, sandık kurullarına sabah kahvaltısı, öğle yemeği veya akşam yemeği gibi ihtiyaçlarını karşılamaları ve sandık alanları içerisinde sürekli bir hareketlilik oluşturmaları aşırı yoğunluğa sebep olmaktadır.
- Sandık alanlarının bulunduğu mahallere yeteri kadar güvenlik personeli görevlendirilememektedir.
- Okul binalarının dış çevresinde oy kullanmaya gelen vatandaşların önleri genç gruplar tarafından kesilmekte ve belirli bir partiye veya bağımsız adaya oy vermesi istenmektedir.

4.4.2. Sandık Alanlarında Alınan Güvenlik Tedbirleri İle İlgili Öneriler

- 15 metrelik bir alan, sandık kurulu tarafından şeritle çevrilmeli ve bu şerit aşılmamalıdır.
- Seçimlerde güvenlik kuvvetlerinin sandık alanlarında her hangi bir baskı unsuru oluşturmaması için ve vatandaşların özgür bir şekilde oy kullanmalarını sağlamak amacıyla konulmuş olan 15 metre kuralının bazı art niyetli insanlar tarafından suiistimal edildiği görülmektedir.
- Vatandaşların özgür bir şekilde oyunu kullanması için sandık alanı dışına çıkarılan güvenlik kuvvetlerinin aksine, sandık alanı içerisinde sandık kurulu üyeleri ve diğer şahıslar tarafından baskı altında tutulması ve sandık başı hileleri ile seçimlere gölge düşürülmesinin oluşturduğu izlenimleri oluşturmaktadır. Bu durumun yeniden değerlendirilmesi ve önlenmeye çalışılması gerekmektedir. Değişen seçim kanununda; “Sandık çevresi, sandık kurulunun görev yaptığı yer merkez olmak

üzere 15 metre yarıçaplı çevredir.” demekle birlikte uygulamada yine zorluklar çıkacağı aşikârdır.

- Güvenlik kuvvetlerinin sandık kurulunun istekleri doğrultusunda hareket etmesi, art niyetli sandık kurulu başkanları ve üyeleri tarafından kendi amaçları doğrultusunda şekillendirilmekte ve vatandaşların şikâyetlerinin değerlendirilmesinde ve yapılan haksızlıkların tespitinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Güvenlik kuvvetlerine sandık alanlarında hareket imkânı sağlanmalı ve art niyetli insanlara karşı caydırıcılık unsuru oluşturulmalıdır.
- Sandık alanlarının birleştirme işlemlerinde muhtarlara danışılmakta ancak konuya ilişkin alanın güvenliğini sağlayacak emniyete herhangi bir görüş sorulmamaktadır. Sandık alanlarının il, ilçe seçim kurulları, güvenlik güçleri ve il, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin ortak çalışması ile belirlenmesi daha sağlıklı sonuçlar doğuracaktır.
- Sandık alanlarında şaibeleri ortadan kaldırmak amacıyla kamera sistemlerinden faydalanılması gerektiği değerlendirilmektedir.

4.4.3. Sandık Kurulu Üyeleri İle İlgili Sorunlar

- Sandık alanında sıkıntı yaşayan seçmenler güvenlik kuvvetlerinden yardım talebinde bulunduğu anda, sandık kurulu başkanı veya üyeleri tarafından alan içerisine girilmesine müsaade edilmemekte ve sizi biz içeri çağırmadık diyerek olaya müdahale engellenmektedir.
- Sandık kurulu üyeleri okuma yazma bilmeyen ve yaşlı vatandaşlara yardım bahanesi ile oy kullanma yerine geçerek kendi istediği siyasi partiye oy verdirtmektedir.
- Sandık kurulunda yer alanların bölge itibari ile Kürtçe veya Zazaca vatandaşa şu partiye oy ver şeklinde konuşarak yönlendirmelerde

bulunduğu tespit edilmekle birlikte kayıt altına alınamadığından ispat hususunda sıkıntı yaşanmaktadır.

- Oy verme süresi bitmek üzereyken kapılar kapatılarak oy vermeye gelmeyen vatandaşların yerine oy kullanılmakta kapıların açık tutulması istendiğinde sandık kurulu ile sorunlar yaşanmaktadır.
- Oy sayma işlemlerine geçildiğinde yine kapı kapatılarak sayım yapılmak istenmekte kapının açık tutulması istendiğinde vatandaşların kendilerini rahatsız ettiğini rahat sayım yapamadıklarını beyan etmektedirler.
- Oy sayımları bitip oy torbaları seçim kuruluna götürüleceği zaman sandık kurulu başkanı ve memur üye kendi başlarına güvenlik kuvvetlerinin bilgisi dışında güvensiz bir şekilde adliyeye hareket etmektedir.
- Oy torbalarının seçim kurullarına tesliminin uzun sürmesi sebebiyle sandık kurulu başkanı ve memur üye evlerine giderek veyahut bir başka yere giderek istirahat ettikleri veya yemek yedikten sonra seçim kurullarına gelerek oy pusulalarını teslim ettiklerinden arada geçen zaman içerisinde şaibeler ortaya çıkmaktadır.
- Sandık alanında güvenlik kuvvetleri rahat hareket edemediğinden seçim esnasında yapılan hilelere müdahale edilememektedir.
- Sandık kurulu başkanının istekleri doğrultusunda hareket etmek art niyetli sandık kurulu başkanları tarafından kendi amaçları için güvenlik güçlerini kullanmalarını sağlamaktadır. (Kendi yandaşı müşahitler ve vatandaşları sandık alanında tutup diğerlerini kolluk marifeti ile dışarı çıkartılmasını sağlaması gibi)

- Seçimleri kazananların belli olmaya başlamasından sonra kazanan parti taraftarlarının sevinç gösterilerinin geç saatlere kadar sürmesi nedeni ile bu saatlerde görevlendirilen personelin gündüz de sandık alanlarında görev alması güvenlik zafiyetine sebebiyet vermektedir.
- Bazı bölgelerin siyasi yapısı itibari ile yalnız iki siyasi partinin çekişmesi fanatizm seviyelerinde bir çekişmeye sebebiyet vermekte, galip gelirse de kaybedilse de diğer partinin faaliyet yürüttüğü binalara saldırılar gerçekleşmektedir.

4.4.4. Sandık Kurulu Üyeleri İle İlgili Çözüm Önerileri

- Kolluk kuvvetlerinin sandık kurulunun yetkili olduğu alana girebilmesi için il ve ilçe seçim kurulu başkanları, vali, kaymakam, emniyet müdürü, jandarma komutanı ile önceden istişare yaparak seçimden önce sandık kurul başkanlarının eğitimlerinde bu hususun dikkate alınması sağlanmalıdır.
- Türkçe dışında başka dillerin kullanılma ihtimaline binaen sandık kurulu başkanlarına kayıt cihazı verilerek başka dilde konuşmalar olduğu takdirde bunları kayıt altına almaları sağlanmalıdır.
- Gizli oy açık sayım ilkesi elektronik kayıt cihazları ile sağlanmalıdır. Oy sayımlarının yapıldığı alanlar kameralı sistemle kayıt altına alınmalı, kayıtlar seçim hâkimine verilmelidir.
- YSK sandık başkanları ve memur üyelerin kendi inisiyatifleri ile adliyeye gidemeyecekleri yönünde karar almalıdır.
- İl ve ilçe seçim kurullarının bulunduğu alanlarda sandık kurulu üyeleri için istirahat yerleri belirlenmeli, bu alanların sağlanması mümkün olmadığı durumlarda en yakındaki otel ve kamu misafirhanelerinden

faydalanılmalıdır. Yakın otel ve kamu misafirhanelerinin tespiti il ve ilçe seçim kurullarınca önceden yapılmalıdır.

- Beklenmedik ani olaylara karşı il seçim kurulu başkanının ve ilçe seçim kurulunun emrinde her türlü donanıma sahip “adli seçim kolluğu” oluşturulmalı; bu personele görev kartı verilmeli ve seçim hilelerine karşı hâkim emri ile bazı görevleri ifa edebilmelidir.
- Asayiş olaylarına müdahale planları buna göre güncellenmelidir.

4.4.7. Parti Müşahitleri İle İlgili Sorunlar

- Parti müşahitleri seçilirken siyasi partilerce belirli kriterler uygulanmaksızın seçim konularında herhangi bir tecrübesi bulunmayan şahıslardan seçilmektedir.
- Seçimler hakkında üstünkörü bilgiye sahip müşahitler güvenlik güçleri ve sandık kurulları ile sık sık sorunlar yaşamaktadır.
- Sandık alanlarına sık sık girip çıkmakta ve seçmen taşımaktadırlar, sandık alanı içerisinde kulis çalışmalarında bulunmakta ve diğer partilerin müşahitleri ile gerginlikler yaşanmaktadır.
- Oy kullanma alanlarına girerek oy kullanma işlemlerini takip etmek istemekte ve aynı anda diğer partili müşahitlerin de alanda bulunmaları nedeni ile bir izdiham yaşanmaktadır. Kurul başkanı tarafından kur’a sonucu çıkarılmak istendiğinde zorluk çıkarmakta ve sandık alanını terk etmekte direnmektedirler.
- Herhangi bir partinin taraftarı olan kişiler seçimlerden önce rakip siyasi partilerde tanıdıkları vasıtası ile üye olarak kendilerini müşahit yazdırmaktadırlar. Söz konusu müşahitler seçim günü sandık alanında

tafaftarı oldukları partiyi gizli olarak desteklemekte ve diğer partilere karşı üstünlük sağlamaya çalışmaktadırlar.

- Müşahitler oy pusulalarının sayımı esnasında her oy pusulasının geçerliliği veya geçersizliğine itiraz etmekte ve sayımlar esnasında gerginliğe sebebiyet vermektedir.
- Bazı parti müşahitleri sandık kurulunun ihtiyaçlarını karşılamak için çaba harcamakta, bu faaliyet ise diğer müşahitler ve vatandaşlar tarafından sandık kurulunu etkilemeye yönelik faaliyet olarak değerlendirilmektedir.
- Sandık alanında kendi mahallesinden gelen kişilere seçim sonuçlarını alacaklarını kendi destekledikleri partiye istenildiği kadar oy çıkmadığı takdirde o sandıkta kayıtlı seçmenlerin “başımın belada olduğunu” belirterek tehdit ettikleri gözlemlenmiş olup; (tehdit konusunda vatandaşlar şikâyetçi olamamıştır.)
- Sandık müşahitlerinin okul bahçelerinde ellerinde fotoğraf makinesi ve video kamera ile gezdikleri görülmüş bu şahıslar oy kullanmaya gelen vatandaşlar üzerinde psikolojik baskı oluşturmaya çalıştıkları gözlemlenmiştir.

4.4.8. Parti müşahitleri ile ilgili Çözüm Önerileri

- Görev yazılan personele parti müşahitlerinin kim oldukları, görevli oldukları sandık alanlarında yapabilecekleri işlerin neler olduğu anlatılmalı.
- Siyasi Partilerin seçim konularında herhangi bir bilgisi olmayan kişileri müşahit yapmaması yönünde engelleyici tedbirler alınmalıdır.

- Sandık konulan bina sorumlusuna kayıt yaptırmaları ve o bina için kaydı olmayan müşahitlerin o bina içerisinde bulunmamaları sağlanmalı,
- Kameralı sistemle gizli müşahit diye nitelendirilen şahıslar belirlenebilmeli ani durumlarda seçim hâkimine haber verilerek yazılı onayla alandan uzaklaştırılmalıdır.
- Gerginlik çıkartan müşahidin görevine seçim hâkimi son verebilmeli ve para cezası uygulayabilmelidir.
- Kameralı kayıt sistemine geçildiğinde vatandaşa sandık başında tesir edilmeye çalışıldığı ispatlanmış olacaktır. Böylece adli makamlar işlem yapabilme delillerine sahip olacaktır.
- YSK tarafından seçim yapılan binalar çevresinde kamera, fotoğraf makinesi, her türlü görüntü ve ses kayıt cihazları kullanma konusunda yasaklar getirilmelidir.

4.5. Seçim Sonrası Yaşanan Sorunlar

4.5.1. Oyların Tasnifi Ve Sonrasında Yaşanan Sorunlar

- Oy tasnifi başladığında seçim mahallinde çok sayıda müşahidin ve meraklı kalabalığın sayımı takip etmek istemelerinden izdiham yaşanmaktadır.
- Oy sayımı başladığında çıkan oyların art niyetli sandık kurulu başkanları tarafından kurulda bulunanlara göstermeksizin oy sahibi partiyi yalnızca ilân ederek sayım yaptığı görülmektedir.

- Oy sayımı esnasında çeşitli partili üye ve müşahitler tehdit edilerek, partilerine çıkan oyların çeşitli bahanelerle iptal edilmesine ses çıkaramamaktadırlar.
- Oy tasnifi esnasında seçim mahallinin kapıları kapatılarak sayım yapılmaya çalışılmaktadır.
- Oy tasnifinden sonra beklediği sonucu alamayan siyasi parti üyesi veya müşahidi tekrar tekrar itiraz ederek oyların yeniden sayılmasını sağlamak ve zaman kaybına sebebiyet vermektedir.
- Oy tasnifi işlemleri bittikten sonra art niyetli partililerin kendi partilerine çıkmış oyların çöpe atıldığı, kalorifer kazanlarında yakıldığı bahanesi ile itirazlarda bulunmakta ve halkı galeyana getirmektedirler.
- Oy tasnifi sırasında tecrübesiz veya bilgisiz sandık kurulu başkanı ve üyelerinin sayımları yavaş veyahut yanlış yapmaları neticesinde sayım işlemleri uzun sürmektedir.

4.5.2. Oyların Tasnifi Ve Sonrasında Yaşanan Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri

- Oyların tasnifi konusunda sandık kurullarında yer alanlara yeterli eğitim verilmeli, sayım esnasında oy pusulalarının gözlemcilerle, sandık kurulu üyelerine ve sayımı takip etmek isteyen vatandaşlara ne şekilde gösterileceği, hangi oy pusulalarının geçersiz sayılacağı ve benzeri konuların seçim öncesi yayınlanan Yüksek Seçim Kurulunun yayımladığı “Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerinin Gösterir Genelge”de daha açık ve net bir şekilde gösterilmeli ve bu kurallara uymayanlara ağır yaptırımlar getirilmelidir.

- Sayım sonuçlarının işlendiği cetveller birkaç elden yazılmalı ve karşılaştırmalar sonucu mutabakata varılarak tekrar tekrar sayımların önüne geçilmelidir.

4.5.3. Sandıkların Emniyetle İntikali İle İlgili Sorunlar

- Sandıkların seçim kurullarına intikallerinin sağlanması hususunda kamu kurum ve kuruluşlarından araç talep edilmekte ve bu araçların görevlendirilmesinde kurumların zorluk çıkarması nedeni ile bu işin emniyet yetkilileri tarafından çözülmesi beklenmektedir.
- Sayımı biten sandık kurullarının başkanı ve memur üyeleri okullardan kendilerine refakat edecek güvenlik personelini beklemeksizin ayrılmaktadırlar.
- Sandık mahallinde bazı sandık kurullarının sayımlarını tekrarlamasından, sandıkların intikali geç saatlere kalmaktadır. Görevli personelin seçim kurullarının intikalinde refakatçi olarak gitmesinden dolayı sayısı azalan güvenlik personeli yaşanan bir kargaşada yetersiz kalmaktadır.
- Sayım sonrası toplu intikallerde düzgün bir planlama yapılmadığından araçlar yetersiz kalmaktadır.

4.5.4. Sandıkların Güvenle İntikali İle İlgili Çözüm Önerileri

- Seçimler öncesinde mülki makam başkanlığında oluşturulan seçim komisyonunda görev alacak kurumlar tespit edilmeli ve hangi kuruma ne görev düştüğü kararlaştırılmalı burada alınan kararlar titizlikle uygulanmalıdır.

- Sandık kurulu başkanlarına acil durumlarda araç kiralama ve zaruri işler için hiçbir kayda tabi olmaksızın belli bir miktar para harcama yetkisi verilmelidir.

4.5.5. Seçim Sandıklarının Toplanma Merkezleri Ve Civarları İle İlgili Sorunlar

- Sandıkların Seçim Kurullarına intikal ettikten sonra bu yerlerdeki alan darlığından dolayı izdiham yaşanmaktadır.
- Sandık Kurulu Başkanlarının oy torbasını teslim etme sırasında beklerken sıranın fazla olduğunu görmesi üzerine seçim kurulunu terk edip yemek yemeğe veyahut istirahatata gittikleri görülmektedir.
- Seçim kurullarında görev yapan personelin tecrübesiz olması teslim alma işlemlerinin ağır işlemesine sebebiyet vermektedir.
- Sandıklarının sayımında hile olduğunu düşünen sandık kurulu üyeleri, müşahitler veya partililer tarafından itirazda bulunmak üzere seçim kurullarına gelinmekte ve buradaki yoğunluğun artmasına sebebiyet verilmektedir.
- Seçim kurullarından çıkacak sonuçları öğrenmek üzere bina dışında kalabalıklar toplanmaktadır.
- Seçim kurullarına oy pusulalarının sayımından hemen sonra gelinmeye başlandığından ilk saatlerde adliye binası çevresinde araç trafiği açısından yoğunluk yaşanmaktadır. Bu trafik ilerleyen saatlerde insan kalabalığına dönüşmektedir.

4.5.6. Seçim Sandıklarının Toplanma Merkezleri Ve Civarları İle İlgili Çözüm Önerileri

- Seçim kurullarının bulunduğu binalar çevresinde tedbirlerin daha önceden gelişebilecek senaryolara göre birkaç kademeli hazırlanmalı ve sorumluluk tek bir kişi tarafından kullanılmalıdır. Görevlerin çok başlılığa müsaade edilmeden ve görevde aksaklığa mahal bırakılmaksızın icra edilmesi gerekmektedir.
- Sandık kurulu başkanı ve memur üyenin seçim kuruluna geldiğinde bazı zaruri ihtiyaçlarını rahat karşılaması için imkânlar sağlanmalıdır. Oy torbasını teslim alacak kişi sayısı artırılmalı ve iş akışı hızlandırılmalıdır. Bu konularda il, ilçe seçim kurulları memuriyet hayatında da bilgisayar kullanan veyahut benzer işler yapan kişileri kullanmalıdır.
- Seçim yardım planları yapılmalı bu sorunların çözümlerine orada yer verilmelidir.

4.5.7. Parti ve Aday Destekçilerinin Olası Gösterileri İle İlgili Sorunlar

- Sandık alanları çevresinde toplanıp destekledikleri parti adına slogan atan gruplar olduğu gibi kamu kurum ve kuruluşlarına molotof kokteyli ve taşlı sopalı saldırıda bulunan ateşli gruplar da bulunmaktadır.
- Oy pusulalarının sayımı sırasında seçim mahalli ve çevresinde toplandıkları ve sandıklardan bekledikleri sonuç çıkmadığında protesto gösterisi veya istedikleri sonuç çıktığında aşırı sevinç gösterisi yaparak taşkınlık çıkardıkları görülmüştür.

- Sayım sonuçları belirmeye başladığında kazanan parti taraftarlarının konvoylar düzenleyerek şehir içinde tur attıkları ve sevinç gösterileri esnasında çevrelerine zarar verici eylemlerde buldukları görülmüştür.
- Şehrin muhtelif yerlerinde hava fişek gösterileri düzenlenmektedir.

4.5.8. Parti ve Aday Destekçilerinin Olası Gösterileri İle İlgili Çözüm Önerileri

- Seçim sonuçları belli olmaya başladığında kazananların sevinç, kaybedenlerin protesto gösterileri yapacakları bilinen bir gerçektir. Doğu ve Güneydoğu illerimizde genel itibari ile sevinç gösterisinde de, protesto gösterisinde de kamu kurum ve kuruluşlarına ait binalar, parti binaları ve güvenlik güçleri hedef alınmaktadır. Bu çerçevede önceden planlanacak tedbirler ile sıkıntı yaşanabilecek iller tespit edilmeli ve bu bölgelere takviye kuvvet kaydırılmalıdır.
- Güvenlik acil eylem planında il ve ilçelerde olabilecek bu tür olaylara karşı hangi önlemlerin alınacağı önceden kimlerle istişarelerin yapılacağı belirtilmelidir.

SONUÇ

2011 seçimleri, Türkiye ve Dünya açısından önemlidir. Türkiye bu seçimlerden istikrarlı bir yönetimle çıkarak demokratik olgunluğunu ispatladığı takdirde, insan hak ve hürriyetleri ile demokratik değerlerin örnek olarak uygulandığı bir model olacaktır. Bu model yeni çekim gücü Asya, Afrika ülkelerine özellikle de İslam ve Türk coğrafyasına uzanacak, dünya dengesinde önemli bir aktör olacaktır.

Türkiye'nin doğusu da meydana gelebilecek gerek şiddet olayları gerekse sivil itaatsizlik eylemleriyle Türkiye'nin batısındaki olaylar da tetiklenecek, siyasi güç ve iktidar kavgasından şiddetten beslenenler kârlı çıkabilecektir. Basiretli bir tutum alındığında ise devletimiz ve milletimiz Dünyaya yön verebilecek bir güce sahip olacaktır. Kamu otoritelerinin bu seçimde hata yapma lüksleri yoktur.

Terör örgütü, 2011 genel seçimlerinde yine baskı ve şiddet unsurları kullanarak seçmenin davranışlarını değiştirmeye çalışacaktır. Ancak örgüt bu takdirde siyasi meşruiyetini elde edemeyecektir. Şiddet yanlısı kitlelerle devletin silahlı güçlerini karşı karşıya getirecek ve alternatifleri dışlayacak eylemler bölgede önem kazanacaktır. Sivil itaatsizlik eylemleri de bu bağlamda değerlendirilmelidir. Bununla birlikte yaptığı eylemlerle seçmen karşısında kendisi için bir güçlülük imajı yaratmaya çalışacağı da bir diğer gerçektir. Terör örgütü KCK'nın (PKK) genel politikası bu olmakla beraber, tek başlı bir yönetime sahip olmadığı değerlendirilmektedir.

Örgüt içindeki Suriye kökenli grupla Murat Karayılan'a bağlı militanların önemli bir çekişme halinde olduğu bilinen bir gerçektir. Bununla birlikte demokratik toplum kongresi adı verilen yapılanmanın bölge halkının temsilciliğini yapma konusundaki yeterliliği de bir tartışma konusudur. Zira başta terörist başı Abdullah Öcalan olmak üzere pek çok KCK (PKK) yöneticisi tarafından "iyi Kürt" ve "kötü Kürt" kavramı yaratılmaya çalışılmaktadır. Öcalan 21 Mart'ta Yeni Özgür Politika'da

yayınlanan beyanatında işbirlikçi! Kürtlerden açıkça bahsetmekte ve onları samimiyetsizlikle suçlamaktadır. Öcalan'ın bu yaklaşımıyla aslında temsilcisi olduğunu iddia ettiği hareketin demokratik anlayıştan ne derece uzak olduğu gözlemlenebilmektedir. Bundan daha ağır bir ifade 2007 genel seçimleri sonrası da Öcalan tarafından yine kullanılmış ve KCK (PKK) destekli partiye oy vermeyen Kürt vatandaşlarımız “şeref yoksunu” kişiler olarak anılmıştır.

Batman'daki Nevruz kutlamaları sırasında BDP Batman Milletvekili Bengi Yıldız'ın göstericilerle birlikte polise taş attığı iddiası ve Şırnak ilinin Silopi ilçesinde BDP İstanbul Milletvekili Sabahat Tuncel'in olaylara müdahale eden bir emniyet amirini tokatlayarak hakarete bulunması seçim şiddetinin bir başka boyutunu ortaya çıkarmaktadır. Bu eylemlerin “barış”, “demokrasi” gibi isimlerle düzenlenmesi de oldukça dikkat çekici bir husus olarak değerlendirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası başta olmak üzere vatandaşın gösteri ve kendini ifade hakkı yasalarca teminat altına alınmıştır. Ancak en temel toplumsal kurallardan biri olan “başkasının özgürlüğünün başladığı yerde benim özgürlüğüm sona erer” anlayışı “demokratik ifade” tanımı altında çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Bu durum nihayetinde sonu gelmeyen toplumsal karmaşalara ve vandalizme sebep olacaktır. Dolayısıyla özellikle toplumun temsilcisi konumunda olan ve demokrasi ve barış iddiasında bulunan kişi ve kurumların bu kavramlara daha saygılı olması olağan bir beklentidir.

Terörist başı Abdullah Öcalan demokratik vurgularla verdiği beyanatında, bölgede yaşayan vatandaşlarımızın kullandığı oyların BDP yetkililer tarafından kayıt altına alınma teknikleri geliştirmektedir. Seçim hilelerinin önüne geçmek üzere geliştirdiği iddia edilen yöntemlerden biri alternatif oy sandıklarıdır. Bu sisteme göre seçmen oyunu kullandıktan sonra örgütün desteklediği siyasi oluşum tarafından meydana getirilen seçim kurullarının huzurunda bir kez daha oyunu kullanacak ve örgütün destekçisi olduğunu ispat edecektir. Diğerleri ise ilk önerinin gerçekleşememe ihtimalinden dolayı Öcalan'ın iyi niyeti dolayısıyla tebliğ edilmiş bir

uygulamadır. Buna göre, seçmen oyunu kullandıktan sonra bir siyasi görevli nezaretinde, önceden hazırlanmış olan listeye oy verdiği dair imza atacaktır. Demokrasi ve barış söylemlerini sıkça tekrarlayan odaklar tarafından, söylemlerinin aksine vatandaşın oyunu açık etme yönünde baskı ve dayatmaların yapılması bir çelişkiler yumağı olarak değerlendirilmektedir. Bu durum iki açıdan değerlendirilebilir; birincisi seçmeni verdiği oyu ifşa etmeye yöneltmek suretiyle onun üzerinde baskı kurmak, ikincisi ise; talep edilen özerklikte seçmenin ve halkın siyasal tercihleri dolayısıyla özgür olamayacağı anlamına gelir. Hâlbuki böyle bir değerlendirme gereksizdir çünkü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının siyasal tercihlerinin bağımsızlığı yasalar ile teminat altına alınmıştır.

Şiddet kavramından genel olarak anlaşılan fiili şiddettir, ancak şiddet kavli olarak da gerçekleştirilebilir. Bundan dolayı seçimlerde uygulanan şiddetin sadece fizikî olarak gerçekleşmesini beklememek gerekmektedir. Örneklerini vermeye çalıştığımız sözde kanaat önderlerinin davranışları, bölgede kendisini KCK (PKK), DTK temsilcisi olarak görenler için cesaret verici olacaktır. Bu cesaretle, halkı tehditle yönlendirmeye çalışabilirler ve bu tehditleri demokrasi için yapılan uygulamalarını gibi tanıtabilirler. Seçimler için asli baskı unsurlarının da bu niteliği haiz kişiler tarafından gerçekleştirildiği değerlendirilmektedir. Ancak bu kişilerin yaptıkları, gri propaganda alanlarına dâhil olduğu için kamuoyuna istenildiği şekilde yansıtılabilmektedir. Mesela terörist başının oyların kayıt altına alınması önerisi bir kesim tarafından seçim hilelerinin önlenmesi için muhteşem bir çözüm önerisi olarak lanse edilecektir. Ancak demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti niteliklerini haiz Türkiye Cumhuriyeti Devleti, seçimlerini uluslararası gözlemcilerin de katılımıyla her türlü şaibeden uzak bir şekilde gerçekleştirebilecek kuvvete sahiptir. Bundan dolayı özellikle örgüt mahreçli bu iddialar boşa çıkartılabilir.

KCK (PKK) seçim sürecinde gerilimi tırmandırma politikası izleyecektir. Bunun en önemli delili terörist başı Öcalan'ın verdiği beyanat ve iki BDP milletvekilinin davranışlarında görülmektedir. Bu şartlar

altında seçimlerin sağlıklı bir şekilde yapılması Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gücünün en önemli göstergelerinden biri olacaktır. Hiç şüphe yoktur ki seçim sonuçlarından memnun olmayan militan gruplar sözlü ve fiziksel şiddet için girişimlerde bulunacaklardır. Her türlü haince saldırının bertaraf edilmesi için Türk Silahlı Kuvvetlerine ve güvenlik birimlerimize önemli vazifeler düşmektedir. Bu birimlerimiz bu vakte kadar yaptıkları fedakârca vazifelerine devam edeceklerdir. Asıl sorun sözel şiddet bağlamında yaşanacaktır. Hiç şüphe yoktur ki sandıktan çıkacak olan istikrarlı bir hükümet ve demokratik bir seçim en çok örgütün aleyhine olacaktır. Ancak sağlıklı bir seçim süreci silahlı mücadeleyi savunan kişilerin, örgüt militanlarının ve tepe yöneticilerinin şiddet eylemlerini boşa çıkaracaktır. Hiçbir siyasi partinin muhatabı terör örgütü olmamalıdır. Herkes işini iyi yapmalıdır. İnsan odaklı yönetim bu seçim sürecinde güvenlik odaklı yönetimin yerine geçmelidir. Unutulmamalıdır ki seçimler insanların maddi ve manevi mutluluğu için birer araçtır. Her fert, bir vatandaşlık vazifesi anlayışı içerisinde ve kendisinin bir değer olarak ülkeye yaptığı katkının gurur ve mutluluğunu, seçimlere hür iradesiyle katılarak yaşayacaktır. Mutsuz insanların, gayri memnunların yoğunlukta olduğu ülkelerde demokratik bir seçim yapılamaz. Demokratik seçimler kamplaşmayı ve kutuplaşmayı artırmanın birer vasıtası değildir. Barış, kardeşlik, ortak yarınlar için huzur ve barış ortamında yapılacak 2011 seçimleri aydınlık günlerin habercisi olacaktır.

KAYNAKÇA

AKBAL, Özdemir, **Misak-ı Milli Sınırları İçerisindeki Musul Ve Kerkük İllerinde Yürütülen Psikolojik Harekât: Albay Özdemir Projesi**, Konya: 2008 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi).

AKYÜREK, Salih, **Demokratik Açılım ve Toplumsal Algılar**, *Bilge Adamlar Kurulu Raporu*, Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi (BİLGESAM), İstanbul: 2010.

GERGİN, Nadir, **The Nexus Between The Ballot And Bullet: Popular Support For The PKK And Post-Election Violence In Turkey**, Virginia Commonwealth University Richmond, Virginia: 2010 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

McCARTHY John, MAYER N. Z, “The Enduring Vitality of the Resource Mobilization Theory of Social Movements” in Jonathan H. Turner (ed.), **Handbook of Sociological Theory** , New York: 2002

SCHAEFER, Richard, **Racial and Ethnic Groups**, *11th Ed.*, Pearson Education, 2008.

Hürriyet Gazetesi, 17 Şubat 1999.

Milliyet Gazetesi, 24 Haziran 2010.

http://tr.wikipedia.org/wiki/1999_T%C3%BCrkiye_genel_se%C3%A7imleri

http://www.belgenet.net/ayrinti.php?yil_id=12

<http://www.timeturk.com/tr/2010/10/08/2011-de-dunyanin-16-buyuk-ekonomisi-olacgiz.html>

EKLER

SEÇİM SÜRECİYLE ALAKALI BAZI ÖRNEK TEDBİRLER

1. DENİZLİ VALİLİĞİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLER

Seçimler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Anayasamızın 67. maddesi; vatandaşların, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkını, anayasal bir hak olarak güvence altına almıştır.

Bilindiği gibi Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Seçiminin Yenilenmesine ve seçimin 22 Temmuz 2007 Pazar günü yapılmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 03.05.2007 tarihli 98 inci birleşiminde karar verilmiştir. Bu karar 03.05.2007 tarih ve 26511 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

“Seçimler, yargı organlarının denetimi altında yapılmakta olup, seçimlerin başlamasından bitimine kadar seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzluklar, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevinin” Yüksek Seçim Kuruluna ait olduğu Anayasa’da düzenlenmiştir. Öte yandan; vatandaşların siyasi iradelerini serbestçe ve güven içerisinde sandığa yansıtılabilmeleri açısından kamu güvenliği ve huzurunun sağlanması, yasadışı eylem ve işlemlerin önlenmesi, suç ve suçluların tespiti, yakalanması ve adli makamlara teslim edilmesi görevi de, İdare ve Güvenlik kuvvetlerimizin yapacağı iş ve işlemler arasındadır.

Yüksek Seçim Kurulunun 221 sayılı kararı gereğince; seçim süresi ve seçimin başlangıç tarihi 04.05.2007 olarak belirlenmiştir. Bu tarihten sonra yapılacak yayınlar, kamuoyu araştırmaları ve anketleri, hediye dağıtımı, kamu kurumlarında çalışanların faaliyetleri, kamuya ait araç ve gereçlerin kullanımı, siyasi parti ve bağımsız adayların propaganda dönemi içerisinde düzenleyecekleri açık ve kapalı yer toplantılarında uyacakları usul ve esaslar, “298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun” ile hükme bağlanmış olup, bu hükümlere titizlikle uyulacaktır.

Seçim takviminin başlangıcından seçim propagandası ve yasakların başlangıcına kadar olan sürede yapılacak olan her türlü açık ve kapalı yer toplantıları, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine tabi bulunmaktadır.

Seçim propagandasının başlangıç tarihi olan 12 Temmuz 2007 sabahından, bitiş tarihi olan 21 Temmuz 2007 günü saat 18.00’e kadar olan süre içerisinde yapılacak açık ve kapalı yer toplantılarında ise 298 sayılı Kanununun 49, 50, 51, 64, 65 ve 66. madde hükümleri, İl ve İlçe Seçim Kurullarının denetiminde uygulanacaktır.

Propaganda döneminde gerçek ve tüzel kişilerin seçimle ilgili olmayan açık ve kapalı yer toplantıları hakkında il ve ilçe seçim kurullarının programları da dikkate alınarak, mülki amirlerce 2911 sayılı Kanuna göre işlem yapılacaktır.

Siyasi Parti teşkilatları ve bağımsız adayların seçim faaliyetlerini sürdürmek amacı ile (seçim, irtibat, delege vb) büro açma talepleri konusunda il ve ilçe seçim kurullarının vereceği kararlara uyacaktır.

Ayrıca, siyasi partilerin ilçe ve belde teşkilatları tarafından 5253 sayılı Kanununun 26. maddesine göre açılan lokallerde bir kısım seçim işlerinin yürütülmesi mümkündür. Seçim bürosu olarak parti lokallerine asılacak afiş, pankart vs. materyaller ve buralarda yapılacak seçimle ilgili faaliyetlerde 298 sayılı Kanun hükümleri göz önünde bulundurulacaktır.

İçişleri Bakanlığı ile RTÜK Başkanlığı arasında 04 Ekim 2006 tarihinde imzalanan protokol gereğince, İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğü bünyesinde kurulan izleme birimince yerel ve bölgesel özel radyo ve televizyonlarda yayımlanması muhtemel, mevcut mevzuata aykırı yayınlar izlenerek, tespit edilenler hakkında gerekli yasal işlemler yapılacaktır.

298 sayılı Kanununun 58. maddesi ile Yüksek Seçim Kurulununun 246 Nolu Kararının 8. maddesinde belirtilen, Türkçe'den başka dil ve yazı kullanılması yasağının titizlikle uygulanması ve takibi sağlanacaktır.

ALINACAK TEDBİRLERLE İLGİLİ GENEL DEĞERLENDİRME:

Seçim öncesi, seçim günü ve sonrasında kamu görevlileri ve özellikle güvenlik güçleri demokratik ilkelere aykırı, devletin tarafsızlığını zedeleyici tutum ve davranışlardan kaçınacak, halkla ilişkilerin önemine uygun bir şekilde, ılımlı, ikna edici ancak kararlı hareket edeceklerdir.

Siyasi partilerin ve adayların her hangi bir baskıya ve kısıtlamaya maruz kalmadan, yasalar çerçevesinde propaganda ve benzeri çalışmaları yapmaları ve halkın özgürce oy kullanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Seçimi izlemek üzere ülkemize gelebilecek yabancı ülke temsilcilerine gerekli misafirperverlik gösterilerek, ülkemiz için olumsuz kanaatlere neden olabilecek davranışlara meydan verilmeyecektir.

İlimizde; halkımızı suç işlemeye tahrik ve teşvik etmeyi amaçlayan ayrılıkçı ve huzur ortamını bozucu unsurların, sosyal - kültürel, etnik ve politik özellikleri istismar ederek, açık-kapalı yer toplantılarında ve miting meydanlarında toplum psikolojisini kullanmak sureti ile vatandaşlarımızı kışkırtabilecekleri, kanunsuz gösterilere sürükleyebilecekleri dikkate alınarak istihbari çalışmalara ağırlık verilecek, bu toplantılar ile ilgili gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

Seçim döneminde turistik yerler ile halkımızın toplu olarak bulunduğu çarşı, pazar, durak istasyon vb. yerler ile birlikte, miting ve gösteri yürüyüşü düzenlenecek alan ve meydanlarda, etkinliğin provoke ve sabote edilme ihtimali göz önünde bulundurularak istihbari çalışmalara ağırlık verilecek ve bu tür faaliyetlerin yapılabileceği yerlerde bomba imha uzmanlarının da hazır bulundurulması suretiyle gereken her türlü tedbir alınacaktır.

Haberleşme ve ulaşım tesislerine, parti binalarına, hayati önemi haiz enerji, doğalgaz boru hatları ve su tesisleri ile diğer hassas noktalara yapılması olası sabotajlara karşı hazırlanan planlar, alınan önlemler yeniden gözden geçirilecek ve uygulamaya konulacak, haber almaya özel önem verilerek alınan bütün tedbirler artırılabilecektir. Her türlü TV - Radyo, verici, aktarıcı ve yansıtıcı ünitelerinin korunmasına önem gösterilecek ve güvenlikleri sağlanacaktır.

Seçim dönemi içerisinde il ve ilçe merkezlerinde bulunan hassas yerlerde ve özellikle itfaiye ve hastanelerde çalışan nöbetçi personel sayısı artırılacak, acil durumlarda ilkyardım ve müdahaleyi yapmak üzere takviye ekipler oluşturulacak ve bu kuruluşların İl Seçim Harekât Merkezi aracılığıyla güvenlik kuvvetleri ile devamlı irtibat halinde olmaları sağlanacaktır.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7. maddesi başta olmak üzere diğer hükümlerine aykırı hareketlere meydan verilmeyecek, bu fiilleri işleyen şahıslar hakkında gerekli kanuni işlemler yapılacaktır.

Seçim dönemi içerisinde çeşitli unsurlarca seçimlere gölge düşürücü faaliyetleri amaçlayan propaganda, baskı yolu ile seçmenin kararını kendi lehine değiştirme, seçimleri boykot etmeye zorlama, oy kullanmayı engelleme, seçim sandıklarını kaçıрма ya da yakma, psikolojik baskı amacı ile kitlesel eylemlere başvurma gibi yasa dışı faaliyetlere karşı haber alma yöntemleri ile elde edilecek bilgiler ışığında gerekli planlamalar yapılacak ve gerekli tedbirler ivedilikle alınacaktır.

Propaganda amacıyla kullanılan malzemenin çevre kirliliğine sebep olmaması için siyasi partilere ve bağımsız adaylarla da işbirliği yapılarak gerekli tedbirler alınacaktır. Bunlarla yapılacak faaliyetlerde YSK'nun 246 sayılı kararı ile 298 sayılı Kanunun 60 ve 61.maddeleri göz önünde bulundurulacaktır.

Yukarıda belirtilen genel esaslar dışında seçimlerin İlimiz genelinde huzur ve güven ortamı içerisinde yapılabilmesi için SEÇİM ÖNCESİ, SEÇİM GÜNÜ ve SEÇİM SONRASI ALINACAK TEDBİRLER olmak üzere, üç ana başlık altında gerekli tedbirlerin alınması uygun görülmüştür.

A- SEÇİM ÖNCESİ ALINACAK GÜVENLİK TEDBİRLERİ:

a. Polis ve Jandarma Bölgelerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri;

1- Seçim Kurulları İle İlgili Alınacak Güvenlik Tedbirleri;

Seçim işlerinin yürütülmesiyle ilgili seçim kurulları ile olan ilişkilerde, 298 sayılı Kanununun 9. maddesine ve Başbakanlığın 2007/11 no.lu genelgesine riayet edilecektir. Ayrıca, seçim döneminde ilçe seçim kurullarının çalıştıkları yerlerde oluşabilecek yoğunluk nedeniyle, yeterli kadar güvenlik kuvveti ile gerekli tedbirler alınacaktır.

2- Muhtarlık Bölgesindeki Askı Liste Tedbirleri;

298 Sayılı Yasanın 39 ve 43. maddelerine göre seçmen kütüğündeki yanlışların düzeltilmesi ve eksiklerin tamamlanması amacıyla hazırlanan muhtarlık bölgesi askı listelerinin, polis merkezleri ve jandarma karakollarınca korunma altına alınması hususunda gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

3- Ön Seçimler İle İlgili Tedbirler;

Adayların belirlenmesi amacıyla, siyasi partiler tarafından kendi tüzüklerine göre yapılacak ön seçimlerle ilgili il ve ilçe seçim kurullarıyla irtibat kurmak suretiyle parti genel merkezleri, il başkanlıkları, il ve ilçe seçim kurulları ile ön seçimlerin yapılacağı yerlerde, ayrıca ön seçimler sonucu kesinleşen aday listelerine ilişkin yapılacak itirazlar sırasında olması muhtemel protesto eylemlerine karşı yukarıda belirtilen yerlerde gerekli görülen güvenlik tedbirleri alınacaktır.

4- Siyasi Parti Binalarında Alınacak Tedbirler;

298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanununun 14. maddesinin 11. bendine göre, Yüksek Seçim Kurulunca seçimlere katılabilecek siyasi partiler ilan edilmiş olup, belirlenen partilerden ilimizde kuruluşu bulunanların, il, ilçe, belde ve yan kuruluş teşkilat binaları, önceki dönemlerde bazı illerde olduğu gibi yasadışı örgütler ve fanatik görüşteki bazı siyasi akım taraftarlarınca, parti binaları ve irtibat bürolarına karşı saldırı gerçekleştirme, molotof kokteyli atma ve ızrar eylemleri ihtimalleri göz önünde bulundurularak, önceki yıllarda yaşanan çeşitli olaylara göre özellik arz eden yerleşim birimlerinde gerekli tedbirler alınacak, 24 saat esasına göre parti binaları ve bunların eklentilerinde motorize ekip takviyeli olarak yeteri kadar personel ile daha dikkatli bir şekilde güvenlik tedbirleri alınması sağlanacaktır.

5- Başbakan, Bakanlar Kurulu Üyeleri, Milletvekilleri ve Siyasi Parti Liderlerinin Korunması İle İlgili Alınacak Tedbirler;

Siyasi partilerin genel başkanları ve yöneticileri ile Başbakan ve bakanların katılacakları toplantılarda ve gezilerinde güvenliklerinin sağlanması için alınacak tedbirler dikkat ve titizlikle uygulanacak, bindikleri araçlar ile buldukları yerler resmi ve sivil görevlilerce tam korumaya alınacaktır.

6- Araç Konvoyları İle İlgili Tedbirler;

Siyasi Partilerin ve bağımsız adayların düzenleyecekleri araç konvoy faaliyetlerinde trafiği aksatmamaları ve tehlikeye düşürmemeleri sağlanacak, trafiğin yoğun olduğu yerlerde trafik görevlileri bulunarak gerekli düzenlemeyi yapacaklar, konvoyların aynı anda bu gibi caddelerde karşılaşmaması için partilerin konvoy düzenlemeleri ile ilgili olarak önceden başvurularını sağlanarak gerekli tedbirler alınacak, konvoy

faaliyetinin gerekleŖtiđi mahallin hassasiyet durumuna göre tahrik unsuru olabilecek hareketler önlenecektir.

7- Radyo ve TV Yayınları ile İlgili Alınacak Tedbirler;

İlimizde yayın yapan yayın kuruluşlarının; Bakanlığımız ile RTÜK BaŖkanlıđı arasında 04 Ekim 2006 tarihinde imzalanan protokol gereğince, İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Ŗube Müdürlüğü bünyesinde kurulan izleme birimince 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanuna göre yayın yapıp yapmadıkları izlenerek bölücü, yıkıcı ve bölgeci yayınlar takip edilecek ve tespit edilenler hakkında gerekli yasal iŖlemler yapılacaktır.

8- Siyasi Partilerin Propaganda Amacıyla Yapacakları Miting ve Gösteri YryŖlerinde Alınacak Tedbirler;

Seçim yasaklarının ve serbest propagandanın baŖladıđı 12 Temmuz 2007 - 21 Temmuz 2007 tarihine kadar yapılacak olan her türlü miting ve gösteri yryŖlerinin 2911 sayılı Kanun çerçevesinde ilçe seçim kurullarınca belirlenecek gzerghlarda yapılması sağlanacak, bu yerlerin haricinde herhangi bir yerde toplantı ve gösteri yryŖine müsaade edilmeyecek, aksi halde 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri YryŖleri Kanunu'na muhalefetten iŖlem yapılarak Cumhuriyet BaŖsavcılıđına suç duyurusunda bulunulacaktır.

Seçimlere katılan siyasi partiler veya bağımsız adaylar adına kapalı yer toplantısı yapılabilir. Seçim propagandasının baŖladıđı 12 Temmuz 2007 tarihinden itibaren kapalı yer toplantısı yapmak isteyenlerin 3 kiŖilik bir heyet kurarak en yakın zabıta amir veya memuruna, köylerde ise muhtara veya vekiline haber vermesi yeterlidir.

Kapalı yer toplantılarına, toplantıyı idare eden heyetin isteği veya yetkili seçim kurullarının kararı dıŖında, zabıta amir ve memurları, muhtar veya ihtiyar meclisleri hiçbir suretle müdahale edemezler. (298/51)

9- Propaganda Amacıyla Bayrak, Flama ve Benzeri Malzemelerin Cadde, Sokak ve Mahallelere Asılması İle İlgili Tedbirler;

Siyasi partilerin afiş, pankart, flama vb. malzemelerinin cadde ve sokaklara asılmasında YSK'nun 246 sayılı kararı ve 298 sayılı Kanuna uygun olarak yapılmaları denetlenecek, propaganda için afiş ve duvar ilanları ile her boyda parti flamaları, propaganda bayrakları ve benzerleri sadece ilçe seçim kurullarınca gösterilecek yerlerde, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgeye uygun malzemeler asılacağından, özellikle serbest propaganda döneminde yer tecavüzü veya karşı iki grubun aynı anda özellikle ana caddelere hâkim olmak amacıyla, yapılan seçim çalışmaları sırasında birbirleriyle karşılaşması sonucu çıkan tartışma ve laf atmaların önüne geçmek için özellikle son 20 gün daha sıkı tedbirler alınacak ve ekiplerimiz buralarda daha dikkatli olacaklardır.

Bütün bu uygulama ve yasakların, genel mevzuat çerçevesinde seçimin başlangıç tarihi olan 04.05.2007 tarihinden 02.07.2007 tarihine kadar mülki idare amirlerinin yetki, gözetim ve denetimi altında; 02.07.2007 tarihi ile 21.07.2007 tarihleri arasında ise ilçe seçim kurullarının denetimi ve gözetimi altında yürütülmesi (YSK-246 S.K)

b. Önleyici Tedbirler;

Seçimlerin güvenlik içinde yapılması maksadıyla ilçe seçim kurullarınca seçim sandığı yer ve miktarları belirlendiğinde detaylı planlama ve personel görevlendirilmesi yapılarak önleyici tedbirler alınacaktır. Emniyet ve Jandarma Komutanlıklarınca muhtarlar ile gerekli koordine kurularak, seçim güvenliği konusunda toplantı yapılacak, seçim sırasında görevleri bir kez daha hatırlatılıp gerekli planlamalar tamamlanacaktır.

Seçimlerde kullanılacak oy pusulalarının seçim kurullarına intikali sırasında gerekli güvenlik önlemleri alınacaktır.

c. Personelin Bilgilendirilmesi;

İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığında görevli tüm personel, seçim konusunda üzerine düşen görevler ve hareket tarzları hususunda eğitilecek, bilgilendirme toplantıları yapılacaktır.

B- SEÇİM GÜNÜ ALINACAK GÜVENLİK TEDBİRLERİ:

Valiliğimiz bünyesinde seçim tedbirleri ile ilgili faaliyetleri koordine etmek üzere ilgili Vali Yardımcısı başkanlığında **Seçim Harekât Merkezi** oluşturulacaktır.

Ayrıca, İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde “**Seçim Güvenliği Masası**” oluşturulacaktır. Her ilçede **günün 24** saatinde hizmet verecek şekilde yeteri kadar personel ile “**Seçim Harekât Merkezi**” oluşturulacak, bu merkeze tahsis edilen telefon ve faks numaraları İl Seçim Harekât Merkezine yazılı olarak bildirilecektir. 04 Mayıs 2007 tarihinden seçim sonuna kadar seçimle ilgili meydana gelen olaylara ait bilgi formatı doldurularak İl Seçim Harekât Merkezine faksla bildirilecektir.

a. Polis ve Jandarma Bölgelerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri;

1- İlimiz merkezinde polis ve jandarma sorumluluk bölgelerinde yapılacak Milletvekili Genel Seçiminde İlimiz merkezi bölgelere ayrılarak, her bölgeden sorumlu olmak üzere rütbeli personel görevlendirilecektir.

- 2- Seçim günü meydana gelebilecek olaylar bizzat bölgelerinden sorumlu rütbeli personel tarafından takip edilerek seçimle ilgisinin olup olmadığının, ilgili ise olayın yeri, nevi, saati, sandık bölgesi ve sandık ile mağdurların açık kimlikleri gibi hususlar tespit edilerek İçişleri Bakanlığına sunulmak üzere, Valilikte oluşturulan Seçim Harekât Merkezine bilgi verilecektir.
- 3- Güvenlik güçlerince dikkatin ve kuvvetin seçim nedeniyle tek bir hedefe yönelmesinden istifade ile devlete ait kritik tesislere baskın, sabotaj türü eylemlere yönelme ihtimaline karşı kullanılmak üzere, İl Emniyet ve Jandarma Komutanlığınca yedek kuvvet planlaması yapılacaktır.
- 4- Güvenlik güçleri, belirlenecek kontrol noktalarında araç ve şahıs araması yaparak genel emniyet ve asayişi sağlayacak, şüpheli şahısların girmesine izin vermeyecektir.
- 5- Oy verme günü bütün umumi eğlence yerleri oy verme süresince kapalı tutulacaktır. Ancak, eğlence yeri niteliğine haiz lokantalarda yalnız yemek verilebilecektir.
- 6- Oy verme günü her ne surette olursa olsun hiçbir şekilde alkollü içki satılması, verilmesi ve içilmesi yasak olduğundan, bu hususlara dikkat edilecek, emniyet ve asayişi korumakla görevli olanlardan başka hiç kimseye silah taşıtılmayacak, tespiti halinde gerekli adli işlem yapılacaktır.

b- Oy Kullanma Sırasında Alınacak Tedbirler;

- 1- Oy verme işleminin yapıldığı mekânlara yeteri kadar personel görevlendirilecek, her ihtimale karşı Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığında hazır kuvvet bulundurulacaktır.

- 2- Sandık alanlarında görevlendirilen personel, sandık kurulu başkanları ile önceden irtibat kurarak kendilerini tanıtacak ve ihtiyaç duyulduğunda kendilerine nasıl ulaşılacağını bildireceklerdir. Sandık kurullarında görevli personel, vatandaşların oylarını etkileyici faaliyetlerde bulunulması halinde sandık kurulu başkanının daveti üzerine gerekli müdahalede bulunacaklardır. Sandık alanı ve çevresinde (100m) meydana gelecek olaylara anında müdahale edebilecek şekilde tertiplenilecek ve sandık başkanının talebi üzerine meydana gelen olaylara el konacaktır.
- 3- Oy verme saatinden önce sandık alanı ve kapalı oy verme yerleri patlayıcı madde bulunabileceği ihtimali göz önünde tutularak titizlikle aranacaktır.
- 4- Üst düzey yetkililerinin oy kullanmaları esnasında muhtemel saldırılara uğrayabilecekleri göz önünde bulundurularak oy kullanacakları yerlerde gerekli tedbirler alınacaktır.
- 5- Trafik ekipleri sandık bölgesinde ve yol güzergâhlarında her türlü trafik düzenini sağlayacaklardır. Seçim torbalarının seçim kurullarından alınışlarında ve oy verme işlemi bitiminde oy torbalarını seçim kurullarına intikalleri sırasında doğacak trafik karışıklığını düzene koymak üzere, seçim günü ilçe seçim kurullarının hizmet verdiği binalarda ekip görevlendirilecektir.
- 6- Yüksek Seçim Kurulunun 247 no'lu Kararının ekinde yer alan "22 Temmuz 2007 Pazar Günü Yapılacak 23. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Genelge"nin 27. maddesinde; güvenlik görevlilerinin seçmen bilgi kartları bulunmak şartıyla görevli oldukları sandıkta oy kullanabilecekleri belirtilmiş olup, sandık ve bölge güvenliğini sağlamada zafiyete düşülmemesi açısından, personelin görevli olduğu

bölgedeki sandıkta oy kullanmaları hususunda gerekli bilgilendirme yapılacaktır.

c- Oy Sayımı İle İlgili Tedbirler;

- 1- Oy verme işlemi sona erip, oy tasnifleri yapıldıktan sonra sandık bölgesinde görevli personel sandıktan sorumlu, sandık kurul başkanı ve seçim torbaları ile birlikte seçim kurulu başkanlığına intikal edeceğinden her hangi bir karışıklığın ve yoğunluğun yaşanmaması için ilçe seçim kurullarının bulunduğu yerlerin çevresinde gerekli oto-park temizliği yapılacaktır.
- 2- Seçim sandıklarının yerlerine ulaştırılması ve seçim bitimindeki sayıma müteakip İl ve İlçe seçim kurullarına götürülmesi esnasında gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 3- Seçmenlerin oylarını özgür iradeleri ile serbestçe kullanmaları konusunda kolluk kuvveti olarak kendilerine devletin gücü hissettirilecek, vatandaşı etkisi altına almaya çalışan veya oy kullanımını engelleyen kişiler hakkında gerekli yasal işlemler yapılacaktır.

d- Oy Sayımının Sona Ermesinden Sonra Alınacak Tedbirler;

- 1- Seçim günü ilçe ve köylerden gelecek seçim torbalarının güvenliğini sağlamak amacı ile trafik ekipleri takviyeli olarak görev alacaklar, emniyet ve Jandarma görevlerini koordineli olarak yürüteceklerdir.
- 2- Seçim sonuçlarının intikal ettirileceği ilçe seçim kurullarının bulunduğu binalarda seçim irtibat bürosu kurulacak, bu büroda görev alacak personel ilimiz merkez ve köylerinden gelecek seçim torbalarını hassasiyetle takip edecekler, intikal etmeyen sandık numaraları

hakkında sorumlu şube müdürlerine ve Seçim Harekât Merkezine bilgi verilecektir.

- 3- Seçim Harekât Merkezi, seçimlerle ilgili gelişmeleri ayrıntıları ile birlikte Bakanlığa bildirecektir.
- 4- Sandık bölgelerinde görevli bulunan personel seçim sonuçlarını seçim kuruluna teslim ettikten sonra, ilçe seçim kurulu binasından servis otoları ile Emniyet Müdürlüğüne intikal ettirilecek, seçim sonuçlarının durumuna göre Emniyet Müdürü ve Jandarma Komutanı tarafından lüzumu halinde ilgili yerlere personel görevlendirilecektir.
- 5- Tasnif sonucu seçim kuruluna intikal edecek seçim torbalarının muhtemel kaçırılma ihtimaline binaen güvenlik içerisinde intikali konusunda önceden planlar yapılarak personel görevlendirilecektir.
- 6- Bütün neticelerin il merkezinde toplanıp kesin sonuçların belirlenmesine ve sandıkların seçim kurulunun tespit edeceği yerde muhafaza altına alınmasına kadar güvenlik önlemleri devam edecektir. Kırsal alandaki seçim sonuçlarının seçim kurulu başkanlığına ulaşması bakımından güzergâhta jandarma birliklerine ilaveten gerektiğinde bölge trafik ve asayiş ekiplerine görev verilecektir.
- 7- Oy verme işlemi tamamlandıktan sonra oyların sayım işlemi esnasında emniyet tedbirleri arttırılarak seçime şaibe karışmasına müsaade edilmeyecektir.
- 8- Oyların sayım işlemi bittikten sonra seçim malzemeleri ve sayım tutanakları emniyetli bir şekilde il ve ilçe seçim kurullarına ulaştırılacaktır.

- 9- İl Emniyet ve Jandarma Komutanlıklarınca seçim güvenliği için sandık bölgesinde görevlendirilen personel ile ilçe seçim kuruluna ulaşan seçim sandıkları Seçim Harekât Merkezine bildirilecektir.
- 10- Seçim sandıklarının ilçe seçim kurullarına intikallerinde trafik araçlarından azami istifade edilecektir.

C- SEÇİM SONRASI ALINACAK GÜVENLİK TEDBİRLERİ:

Sandıkların açılıp oylama sonuçlarının kısmen veya tamamen belli olmasından sonra, umduklarını bulamayan kişilerin oylama sonuçlarına gölge düşürüp, oylamaları kötülemek amacı ile kasıtlı olarak olay çıkartmaları, iyi sonuç alan parti ve kişilerin bir takım gösteriler yaparak aşırı davranışta bulunmaları ihtimal dâhilinde olduğundan, çıkması muhtemel olaylara karşı hazır kuvvet personeli sevk edilmek üzere uygun yerlerde bekletilecek, önceden hazırlanan plan dâhilinde olay yerine sevk edilecektir.

Kırsal alandaki seçim sonuçlarının oy tasnif işlemi tamamlandıktan sonra, oy pusularının bulunduğu torba, sandık ve seçim tutanakları sandık alanında görevli personel kontrolünde sandık kurulu başkanı ile birlikte gerek bölge ekiplerinden faydalanarak, gerekse diğer imkânlar ile ilçe seçim kurulu başkanlıklarına ulaşması bakımından güzergâhta jandarma teşkilatınca alınacak tedbirlere ilaveten, emniyet teşkilatınca da trafik görevlilerinin tedbir almaları temin edilecektir.

a. Polis ve Jandarma Bölgelerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri;

- 1- Seçim günü gecenin geç saatlerinde veya ertesi günü seçim sonu neticeler alındıktan sonra kazanan siyasi partilerce ve sempatizanlarınca

konvoy oluşturularak ilimiz merkez ve yakın ilçelerde taşkınlık yapabilecekleri göz önünde bulundurularak gerek konvoy gezisi, gerekse diğer parti binalarında trafik ve asayiş tedbirleri en etkili biçimde alınacaktır.

- 2- Seçim günü meydana gelen olaylarla ilgili Bakanlığa gerekli bilgi akışı Seçim Harekât Merkezince sağlanacaktır. Ayrıca, Bakanlık Kriz Merkezinde oluşturulan Seçim Harekât Merkezi'nin xxxxx numaralı telefonları ile xxxxx numaralı fakslarına bildirilecektir.
- 3- Yukarıdaki durum göz önüne alınarak siyasi parti binaları ile yönetici ve adaylara karşı yapılabilecek saldırılar dikkate alınarak gerekli tedbirler planlanıp uygulanacaktır.
- 4- Seçim sonuçlarının açıklanmasından sonra yerleşim merkezlerinde meydana gelebilecek gösteri, sataşma, tahrik etme vb. hareketlere izin verilmeyecektir.

Alınan tedbirler emirle sona erecektir.

Uygulamada karşılaşılan problemlerin çözümünde ve tereddütlerin giderilmesinde Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca yayımlanmış olan ve halen yürürlükte bulunan ilke kararlarından yararlanılmak amacıyla il ve ilçe seçim kurulları ile irtibat halinde olunacaktır.

DİĞER HUSUSLAR

- 1- Seçim propagandasının başlangıcından bitimine kadar kullanılacak otoların tamirleri öncelikle yapılarak araçlar göreve hazır ve çalışır vaziyette bulundurulacaklardır.
- 2- Seçim günü görev çıkartılacak tüm araçların yakıt ikmalleri tam olacaktır.

- 3- Seçim günü, oy verme başlangıç saatinden 1,5 saat önce görev alınacaktır.
- 4- Seçimde görevli personele dağıtılmak üzere Polis Evi Müdürlüğünce önceden hazırlanacak kumanyalar saat 11.00'den itibaren bölge sorumlu müdürlerince Polis Evinden aldırarak, bölgesindeki personele dağıtımını yaptıracaktır.
- 5- Milletvekili Genel Seçimlerinde vatandaşlarımızın hür iradeleri ile huzur ve güven içinde oylarını kullanmalarını ve çıkması muhtemel toplumsal olaylara müdahale etmede etkinliği sağlamak üzere, Valilik tarafından ihtiyaç olduğunda yeteri kadar kuvvet 11. Piyade Tugay ve Garnizon Komutanlığı'ndan talep edilecektir.
- 6- Muhtemel olaylar göz önüne alınarak seçim propagandasının başlangıcından oy vermenin bitimine kadar geçecek süre içerisinde Devlet Hastanesi, Servergazi Devlet Hastanesi ve PAÜ Araştırma Hastanesi ve diğer sağlık kuruluşları gerekli hazırlıkları yapacaklardır.
- 7- Sandık konulacak yerleşim yerlerinde haberleşme hizmetleri aksatılmayacak, telefon bağlantısı yoksa buralara telefon bağlanması sağlanacak, bu imkânsız ise, seri haberleşmek için telsiz, cep telefonu gibi cihazlar bulundurmak için Türk Telekom A.Ş. Denizli İl Müdürlüğünce gerekli tedbirler alınacaktır.
- 8- Seçim günü çıkması muhtemel olaylar ile yangın vakalarına karşı gerekli önlemler alınmak üzere itfaiye araçlarının personeli ile hazır bulunması hususunda Belediye Başkanlıkları gerekli tedbirleri alacaklardır.
- 9- Oyların sayımı ve dökümü gecenin geç vakitlerine kadar süreceği göz önünde bulundurularak, sandıkların konulacağı yerlere çevrelerinin iyi aydınlatılması konusunda ilçe seçim kurulu ile iş birliği yapılarak, elektrik kesintisi ihtimaline karşı gerekli tedbirler önceden alınacak,

özellikle oy verme gününde sürekli bakım ve tamiri için ekiplerin hazır bulundurulması amacıyla Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş. Denizli İl Müdürlüğü gerekli tedbirleri alacaktır.

- 10-** Bu genelge ile seçime ilişkin kanunların ve Yüksek Seçim Kurulu kararlarının ilgili hükümleri, seçimlerde görev alacak tüm personele duyurulacak ve bilgi sahibi olmaları sağlanacaktır.
- 11-** İlçe Kaymakamlıkları seçim kuruluna intikal eden seçim sandık numarası ve partilere göre oy dağılım sonuçları, Seçim Harekât Merkezinin xxxxx nolu telefonu ile xxxxx nolu faksına bildirilecektir.
- 12-** Genelge doğrultusunda İlçe Kaymakamları İlçelerinde gerekli planlamaları yapacak ve tedbirleri alacaklardır.

2. RİZE VALİLİĞİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLER

A- Seçimle İlgili Alınacak Genel Emniyet Tedbirleri

a. Seçim Döneminde Alınacak Genel Tedbirler:

- 1-** Seçime katılacak siyasi partilerin il, ilçe ve belde teşkilatları ile seçim nedeniyle açılan irtibat bürolarına karşı yapılacak müessif olaylara karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 2-** Seçim öncesi, seçim günü ve sonrasında kamu görevlileri ve özellikle güvenlik güçlerinin demokratik ilkelere aykırı, devletin tarafsızlığını zedeleyici tutum ve davranışlardan kaçınmaları, halkla ilişkilerin önemine uygun bir şekilde ılımlı, ikna edici ancak kararlı hareket etmeleri sağlanacak, siyasi partilerin ve adayların herhangi bir baskıya ve kısıtlamaya maruz kalmadan yasalar çerçevesinde, propaganda ve benzeri çalışmaları yapmaları, halkın özgürce oy kullanması için gerekli tedbirler alınacaktır. Tüm siyasi partilere karşı eşit ve tarafsız davranılması hususunda bütün personel bilgilendirilecek, bilinçsiz de olsa güvenlik kuvvetlerinin tarafsızlığına gölge düşürücü olası ferdi hareketler önlenecektir.
- 3-** Seçimi izlemek üzere ilimize gelebilecek yabancı ülke temsilcilerine gerekli misafirperverlik gösterilerek ülkemiz aleyhine oluşabilecek kanaatlere neden olabilecek davranışlardan kaçınılacaktır.
- 4-** Seçim döneminin siyasi özelliği nedeniyle halkımızı suç işlemeye tahrik ve teşviki amaçlayan ayrılıkçı ve huzur ortamını bozucu unsurların, sosyal, kültürel etnik ve politik özellikleri istismar ederek özellikle hassas bölgelerimizde yapılacak olan açık-kapalı yer ve toplantılarında, siyasi partilerin binalarında, miting meydanlarında toplum psikolojisini kullanmak suretiyle halkın kışkırtılacağı ve kanunsuz gösterilere sürüklenebileceği dikkate alınarak istihbarı çalışmalara ağırlık

verilecek, bu toplantıların video kayıtları yapılacak, provokatör ve militan kadrolar tespit edilerek gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

- 5- Terör örgütlerinin halkımızın toplu olarak bulunduğu çarşı, pazar, durak v.b. yerlerde bombalama eylemlerine girişebilecekleri dikkate alınacak, siyasi partilerce tertiplenecek her türlü toplantı veya gösterilerde istihbarat birimlerince çalışmalar arttırılacak, bu tip faaliyetlerin yapılabileceği yerlerde patlayıcı madde araması dahil tüm tedbirler alınacaktır. Bomba imha uzmanları her an göreve hazır bulundurulacak, şüpheli durumlarda ve talep halinde ivedilikle olay yerine intikal ettirilecektir.
- 6- Seçim ortamının gerginliğinden yararlanmak suretiyle haberleşme ve ulaşım tesislerine, parti binalarına, hayati öneme haiz enerji ve su tesisleriyle diğer hassas noktalara yapılması muhtemel sabotajlara karşı alınan önlemler gözden geçirilecek, istihbarat elemanları vasıtasıyla haber alma önem verilerek alınan tedbirler arttırılacaktır.
- 7- Her türlü görsel ve yazılı basın ve bunların yayılmasında kullanılan verici, aktarıcı, yansıtıcı, bunların basım yeri ve dağıtım araçlarının tahribi, işgal edilmesi gibi eylemlere teşebbüs edilebileceği göz önüne alınarak korunmasına özel önem gösterilerek, güvenlikleri sağlanacaktır.
- 8- Seçim dönemi içerisinde il ve ilçelerde bulunan hassas yerler ile özellikle itfaiye ve hastanelerle irtibat halinde olunacaktır.
- 9- Seçim dönemi içerisinde çeşitli unsurlarca seçimlere gölge düşürücü faaliyetleri amaçlayan propaganda, baskı yoluyla halkın kararını kendi lehine değiştirme, seçimleri boykot etmeye zorlama, oy kullanılmasını engelleme, seçim sandıklarını kaçırmaya ya da yakma, psikolojik baskı amacıyla kitlesel eylemlere başvurma gibi yasadışı faaliyetlere karşı

haber alma yöntemleriyle elde edilecek bilgiler ışığında gerekli tedbirler ivedilikle alınacaktır.

- 10-** Propaganda amacıyla kullanılan malzemelerin çevre kirliliğine sebep olmaması için siyasi partiler ve bağımsız adaylarla işbirliği yapılarak gerekli tedbirler alınacaktır.
- 11-** İl Merkezi ve ilçelerde alınacak güvenlik tedbirlerinde emniyet ve jandarma teşkilatının koordineli bir şekilde hareket etmesi esas alınacak, ilgili diğer kuruluşlarla da işbirliği sağlanacaktır. Muhtemel olaylara karşı hazır kuvvet bulundurulacak, mevcut güvenlik kuvvetlerinin yetersiz kalması halinde, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu kapsamında askeri birliklerden yapılacak kuvvet talebi önceden planlanarak ilgili komutanlıklara ulaştırılacaktır. (48. Motorlu Tugay Komutanlığı / Trabzon)
- 12-** Seçim döneminde siyasi atmosferin gerginleşmesi nedeni ile halkı suç işlemeye tahrik ve teşvik eden kişiler, siyasi partilerin düzenleyecekleri açık ve kapalı yer toplantıları takip edilecektir.
- 13-** İl merkezi ve ilçelerimizde seçimlerle ilgili meydana gelen olaylar görevliler, seçim harekât merkezleri tarafından İl Seçim Komuta ve Kontrol, İl Seçim Harekât Merkezine ivedilikle bildirilecek, yapılacak işlemler ve toplanan bilgiler bakanlığa arz edilecektir.
- 14-** İl merkezi ve ilçelerde genel güvenlik ve önleyici tedbirler artırılacak, denetim faaliyetlerine önem verilecektir.
- 15-** Sandık seçmen listeleri bulunduğu yerlerde korunacak, askıdan indirilinceye kadar çalınmaması ve tahrip edilmemesi için gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

- 16- Önseçim yapılacak yerlerde ilçe seçim kurulu başkanları ile koordine edilerek gerekli emniyet tedbirleri alınacaktır.
- 17- 2820 sayılı Kanununun 36., 37. ve 43. maddelerine istinaden siyasi partilerin milletvekili adaylarını belirlemek için seçim takviminde belirtilen günde yapacakları önseçimde ve seçim propagandaları takip edilerek gerekli güvenlik önlemleri alınacaktır.
- 18- Siyasi partilerin genel başkanları, yöneticileri ile başbakan, bakanların katılacakları toplantılar ve gezileri sırasında güvenliklerinin sağlanması için alınacak tedbirler en üst düzeyde uygulanacak, bindikleri araçlar, resmi ve sivil görevlilerce korumaya alınacaktır.
- 19- Siyasi partilerin ve bağımsız adayların araç konvoyu oluştururken trafiği aksatmamaları ve tehlikeye sebebiyet vermemeleri ve ayrıca konvoy faaliyetinin geçtiği mahallin sosyal-siyasal durumu göz önüne alınarak tahrik unsuru olabilecek hareketlerin önlenmesi için gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 20- Seçimlerde kullanılacak oy pusulalarının basım yerlerinde, seçim kurullarına intikallerinde ve muhafaza altına alınacakları yerlerde gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

b. Seçim Yasakları ve Propaganda Serbestliği Döneminde Alınacak Genel Tedbirler:

- 1- Seçim döneminin siyasi özelliği nedeniyle halkı suç işlemeye tahrik ve teşvik etmeyi, huzur ortamını bozmayı amaçlayan ayrılıkçı unsurların açık ve kapalı yer toplantılarında, miting meydanlarında topluluk psikolojisini kullanmak suretiyle halkı kışkırtabilecekleri ayrıca terör örgütlerinin, siyasi partilerce tertiplenecek olan her türlü miting ve gösterilerde bombalama ve sabotaj eylemlerine girişebilecekleri dikkate alınarak istihbarı çalışmalara ağırlık verilecek, seçim faaliyetlerinin

görüntü ve ses kayıtları yapılmak suretiyle provokatör ve militan kadrolar tespit edilerek gerekli güvenlik önlemleri süratle alınacaktır.

- 2- Genel hayat bakımından önem arz eden elektrik, su tesisleri ile haberleşme, ulaşım tesisleri ve halkın yoğun olarak bulunduğu alış-veriş merkezlerine ayrıca tüm hassas noktalara yapılması muhtemel saldırı ve sabotajlara karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 3- Seçim yasakları ve propaganda serbestliği döneminde İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğünde ve İl J.K.lığında oluşturulan Seçim Harekât Merkezi ile İlçe Seçim Harekat Merkezleri arasında bilgi akışının ve koordinasyonun sağlanması amacıyla meydana gelen olaylar ve siyasi partiler tarafından düzenlenen tüm seçim faaliyetleri ile ilgili bilgiler geciktirilmeden aktarılacak ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi için İlçe Emniyet Müdürlük ve Amirlikleri / İlçe J.K.lıkları tarafından gerekli güvenlik önlemleri alınacaktır.
- 4- Başbakan, bakanlar burulu üyeleri, milletvekilleri ve siyasi parti genel başkanlarının yapacakları seçim çalışmaları süresince, katılacakları toplantı ve gezilerde oluşabilecek araç konvoylarında ve diğer faaliyetlerinde gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 5- İl ve İlçe Seçim Kurulu Başkanlıklarında gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 6- Seçmen kütüğündeki yanlışların düzeltilmesi amacıyla hazırlanan muhtarlık ve sandık bölgesi askı listelerinin askıda kalacağı süre içerisinde polis / jandarma sorumluluk bölgelerinde gerekli güvenlik önlemleri alınacaktır.
- 7- Siyasi partilerin ve bağımsız adayların yapacakları araç konvoyu faaliyetlerinde trafiği aksatmamaları, tehlikeye sebebiyet vermemeleri

ve ayrıca mahallelerin hassasiyet durumları göz önünde bulundurularak il genelinde gerekli önlemler alınacaktır.

- 8- Siyasi partilerin ve bağımsız adayların seçim yasakları ve propaganda serbestliği dönemlerinde yaptıkları tüm faaliyetler (afiş, bayrak, flama asma-yapıştırma faaliyetleri ile açık ve kapalı yer toplantıları, konvoy vb) titizlikle takip edilecek, kanunlara aykırı hareket eden şahıs ve şahıslarla ilgili gerekli yasal işlemler yapılacaktır.
- 9- Seçim dönemi içerisinde muhtemel terör olaylarına karşı birlikte hareket etmeyi sağlamak amacıyla sanayi ve ticaret odaları, dernek, meslek grupları, sendika, kooperatif vb. sivil toplum örgütü temsilcileri ve halkın sevgi ve saygısını kazanmış kişilerle toplantılar yapılarak mevcut diyalogun artırılması cihetine gidilecektir.
- 10- 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 3.bölümün 2.kesiminde yer alan **“Seçim Propagandası”** başlığı altındaki 49., 50., 51., 52., 55., 56., 57., 58., 60., 61., 62., 64., 65. ve 66. maddelerinde belirtilen hususlardaki propaganda faaliyetleri titizlikle takip edilmeleri için gerekli tedbirler alınacak, aykırı davranışların tespiti durumunda gerekli yasal işlemler yapılacaktır.

c. Seçim Günü (Oy Verme) Alınacak Genel Tedbirler:

- 1- 298 sayılı kanunun 4. bölümün 2. kesiminde yer alan **“Yasaklar ve Sandık Başı Düzeni”** başlığı altındaki 79., 80., 81., 82., 83., 84. ve 85. Maddelerinde belirtilen faaliyetler ve yasaklamalar konuları üzerinde önemle durularak gerekli güvenlik tedbirleri titizlikle uygulanacaktır.
- 2- Görevlerin yerine getirilmesinde ve alınan güvenlik tedbirlerinin uygulanmasında vatandaşların seçme ve seçilme hakkını

zedelebilecek ve idarenin tarafsızlığına gölge düşürebilecek hareketlerden kaçınılacaktır.

- 3- 298 sayılı kanununun 79. maddesi gereğince oy verme günü, oy kullanma süresince, her ne suretle olursa olsun, ispirotolu içki satılması, verilmesi, içilmesi ile emniyet ve asayişini korumakla görevli olanlardan başka ruhsatlı dahi olsa silah taşınması yasak olduğundan bu hususlar titizlikle takip edilecek, aksine hareket edenler hakkında gerekli yasal işlemler yapılacaktır. Ayrıca oy verme günü bütün umumi eğlence yerleri oy verme süresince kapalı tutulacak, eğlence yeri niteliğine haiz lokantalarda sadece yemek verilmesine müsaade edilecektir.
- 4- Geçmiş dönemlerde özellikle oy verme gününde, inanç ve siyasi düşünce ayrılıklarının, eski husumetlerin vatandaşlar arasında toplu kavgalara ve çatışmalara yol açtığı bilinmektedir. Bu sebeple bazı kişiler oy sandığını kaçırmaya, seçim işlemlerini engellemeye, sandık alanında olay çıkarmaya çalıştıkları görülmüştür. Belirtilen nedenlerle sandıkların konulacağı yerlerde telefon bağlantısı yoksa, oy verme günü telsiz ve cep telefonu bağlantısı sağlanacaktır.
- 5- Oy verme saatinden önce sandık alanı ve kapalı oy verme yerlerinde patlayıcı madde bulunabileceği ihtimali göz önünde tutularak bu yerler titizlikle aranacak, sandık alanları dışında alınacak güvenlik tedbirleri hassas bölgelerde arttırılacak, sandık alanlarında olması muhtemel olaylara anında müdahalede bulunabilecek uzaklıkta ve oy sandığının bulunduğu yer (sandık alanı) dışında görevli bulundurulacaktır.
- 6- 298 sayılı kanuna göre sandık alanına güvenlik kuvvetlerinin sandık başkanının izni olmadıkça girmesinin yasak olduğu bilinmektedir. Ancak çıkabilecek olayların anında önlenmesi güvenlik görevlileri ile sandık kurulu başkanlarının irtibat halinde olması gerekmektedir. Bunun sağlanması için de sandık alanında görevlendirilen güvenlik güçleri oy verme işlemi başlamadan önce kendilerini sandık kurulu

başkanlarına tanıtacak, alınacak önlemler hakkında bilgilendirme ve sandık kurulu başkanının önerilerini dinleyerek meydana gelebilecek muhtemel olaylara süratle müdahale edilebilmesi amacıyla bulunacakları yeri ve haberleşme cihazlarının numaralarını sandık kurulu üyelerine bildirecekler, seçim hürriyetini engelleyebilecek her türlü davranışın anında önlenip etkisiz hale getirilecek şekilde tedbirler alınacaktır.

- 7-** Oy verme günü sandık alanlarına gidiş ve geliş yollarında sandık başlarında seçim kurulları ve siyasi parti binalarında olması muhtemel olaylara karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınacak, oy verme hürriyetini engelleyebilecek her çeşit kanunsuz hareketler anında önlenip etkisiz hale getirilerek gerekli yasal işlemler yapılacaktır.
- 8-** 298 sayılı kanun 81., 83., 84. ve 85. maddelerinde belirtilen hususlar doğrultusunda sandık alanında ve sandık alanı dışında meydana gelmesi muhtemel olaylara müdahalede belirtilen hususlara titizlikle riayet edilecektir.
- 9-** Oy verme süresi sonunda sandık başkanlarının talepleri doğrultusunda oy sayım ve tasnif işlemi sırasında havanın kararması da dikkate alınarak gerekli tedbirler alınacak, sandık kaçırılması ihtimaline karşı duyarlı bulunulacak, oy sayımını izleyen şahıslarla gereksiz sürtüşmeye girilmeyecek, seçimle ilgili işlemlerin tamamlanmasından sonra görevlilerimiz görev yerlerinden ayrılmayacak, verilecek talimatlar doğrultusunda hareket edecektir.
- 10-** Sandık alanlarında tasnifi yapılan oy sandık ve oy torbaları seçim kurullarına, toplanma yerlerine görevli motorize ekiplerimiz refakatinde intikal ettirilecek, görevlilerimiz haricinde sandıkların seçim kurullarına gönderilmesine izin verilmeyecektir.

- 11- Oy sayımına ilişkin evrak ve belgelerin birleştirme yerleri ile ilçe seçim kurulundan il seçim kuruluna intikali ve teslimat işlemleri sırasında, gidiş-geliş güzergâhlarında il ve ilçe seçim kurullarında olması muhtemel olaylara karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- 12- Oy verme günü alınacak güvenlik tedbirlerinin ve görevlendirilecek personelin yetersiz kalabileceği göz önüne alınarak İl Emniyet Müdürlüğü / İl Jandarma Komutanlığı ile gerekli koordinasyon sağlanarak hazır kuvvet talebinde bulunulacaktır.

d. Seçim Sonunda Alınacak Genel Tedbirler:

- 1- Oy sayım ve dökümlerinin geç saatlere kadar sürebileceği göz önünde bulundurularak sandık yerlerinin ve çevresinin aydınlatılması konusunda TEDAŞ yetkilileri uyarılacak, elektrik kesintisi ihtimaline karşı gerekli tedbirleri almaları bildirilecektir.
- 2- Oyların sayımı ve dökümü tamamlandıktan sonra düzenlenen tutanaklar ile sandık veya oy torbalarının ilgililer tarafından ilçe seçim kurullarına nakli sırasında gerekli emniyet tedbirleri alınacaktır.
- 3- Jandarma mıntıkasında bulunan mahalle ve köylerden gelen seçim sonuçlarının ilçe seçim kurulu başkanlıklarına nakilleri esnasında, Jandarma teşkilatınca alınacak tedbirlere ilave olarak polis sorumluluk bölgesinde ek tedbirler alınacaktır.
- 4- Yasadışı unsurların girişebileceği eylemlere karşı, önceden planlanıp hazır halde tutulan ihtiyat personel tarafından anında müdahale edilecektir. Sandık bölgesinde ve diğer kritik yerlerde alınan tedbirlerde aksamaya sebebiyet verilmeyecektir.
- 5- Seçim sonuçlarının kısmen veya tamamen belli olmasından sonra seçimlerde bekledikleri sonucu alamayan siyasi parti veya kişilerin

seçim sonuçlarına gölge düşürmek ve seçimleri kötülemek amacıyla kasıtlı olarak olay çıkarmaları, iyi sonuç alan siyasi partilerinde bir takım gösteriler yaparak aşırı davranışlarda bulunmaları ihtimali dikkate alınarak istenmeyen olayların meydana gelmemesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

- 6- İlimizin işlek cadde veya meydanlarında seçim sonuçlarının belli olmasından itibaren seçimi kazanma durumu belirginleşen parti veya bağımsız adayların sevinç gösterisinde bulunabilecekleri, araç konvoyları oluşturabilecekleri ve trafiğin aksayabileceği göz önüne alınmak suretiyle gerekli güvenlik ve trafik tedbirleri alınacaktır.
- 7- Seçim sonuçlarının belirginleşmeye başlamasından itibaren tüm hassas bölgelerde, seçim kurullarında, siyasi parti teşkilatları binalarında alınmış olan tedbirler mevcut durum değerlendirilerek artırılacak ve herhangi bir müessif olayın meydana gelmesine müsaade edilmeyecektir.
- 8- Bu hususların dışında çıkabilecek yeni durumlara göre tedbirler derhal planlanacak ve uygulamaya konulacaktır.
- 9- Sandık bölgelerinde görev alan güvenlik görevlilerimiz oy sayımı sonunda, sandık ve oy torbalarının toplanma merkezi veya ilçe seçim kuruluna intikal etmeden ve sorumlu amirlerinin izni olmadan görev yerlerinden ayrılmayacaktır.

B. Seçim Dönemine İlişkin Yasaklar ve Seçim Düzeni:

a. Seçim Süresince Yapılamayacak İşler:

Seçimin başlangıç tarihi olan 04.05.2007 tarihinden itibaren bitinceye kadar geçen süre içerisinde aşağıdaki kanun maddelerinde belirtilen hususların yapılması yasaklanmıştır.

- Devlet katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve bunların kurdukları müesseseler ve ortaklıklar ile diğer kamu tüzel kişiliklerinde memur ve hizmetli olarak çalışanlar, umumi menfaatlere hadim cemiyetler ve bunlarda görev almış bulunan memur ve hizmetliler seçimlerde de tarafsızlıklarını muhafaza etmek zorundadırlar. Yazılı olanların, 5830 sayılı kanunda yazılı yasak hükümleri saklı kalmak üzere seçim süresince:
 - a) Siyasi partilere veya adaylara her ne nam ile olursa olsun bağış ve yardımlarda bulunmaları,
 - b) Memur ve hizmetlileriyle her türlü araç ve gereç ve imkânlarını siyasi bir partinin veya adayın emrinde veya her hangi bir siyasi faaliyette çalıştırmaları, kullanmaları veya kullandırmaları yasaktır.

Birinci fıkrada yazılı olanlarla, Bankalar Kanunu'na tabi teşekküllerin, siyasi bir partinin lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyuna tesir etmek maksadıyla her türlü yayınlarda bulunmaları yasaktır.

Daha önce basılmış ve yayınlanmış ve yukarıdaki fıkradaki mahiyeti taşıyan her türlü kitap, broşür, afiş ve bunlara benzer yayınlar da aynı hükme tabidir.” denilmektedir **(298 SK 62., 63. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımı: **(298 SK 154. Madde)**

- Propaganda için kullanılan el ilanları ve diğer her türlü matbualar üzerinde, Türk Bayrağı, dini ibareler, bulundurulması yasaktır. Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarıyla, diğer seçim propagandalarında, Türkçeden başka dil ve yazı kullanılması yasaktır. **(298 SK 58 Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımı: **(298 SK 151. Madde)**

- Türk Bayrağı, hiçbir siyasi parti, teşekkül, dernek, vakıf ve tüzükte belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan kurum ve kuruluşun amblem, flama, sembol ve benzerlerinin ön veya arka yüzünde esas veya fon teşkil edecek şekilde kullanılamaz. **(2893 SK 7. Madde)**

NOT: PROPAGANDA AMACIYLA BAYRAK, FLAMA VE BENZERİ MALZEMELERİN CADDE, SOKAK VE MAHALLELERE ASILMA YASAĞI: Hiçbir siyasi parti ve bağımsız adayca oy verme gününden önceki 20. günün akşamına kadar duvar ilanı, flama, bayrak vb. propaganda malzemesi asılamaz. (Billboard panolarına yapıştırılacaklar hariç) Asılması durumunda (04.05.2007- 01.07.2007 tarihleri arası) 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 42. maddesinde belirtilen hükümler doğrultusunda hareket edilecektir.

11 Temmuz 2007 Çarşamba akşamına kadar hoparlör ile propaganda serbesttir. **(YSK'nun 246 sayılı kararı)**

b. Propaganda Yayınlarına İlişkin Yasaklar:

NOT: Siyasi partilerin seçimin başlangıç tarihi olan 04 Mayıs 2007'den serbest propaganda döneminin başlangıcı olan 12 Haziran 2007 tarihine kadar olan süre içerisinde yapacakları parti iç işleyişleri dışında kalan her türlü kapalı ve açık hava toplantıları ile diğer etkinlikleri, kitapçığın ilgili mevzuatlar kısmında belirtilen 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu hükümlerine göre yapılacaktır.

Propaganda Yayınlarına İlişkin Yasaklar:

- Siyasi parti ve bağımsız adayların seçim süresince propaganda için kullanacakları el ilanları ve diğer her türlü matbualar üzerinde, Türk Bayrağı, dini ibareler, bulundurulması yasaktır. Radyo ve televizyonda

yapılacak propaganda yayınlarıyla, diğer seçim propagandalarında, Türkten başka dil ve yazı kullanılması yasaktır. **(298 SK 58. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımını : **(298 SK 151. Madde)**

Duvar İlanı ve Afişle Propaganda Yapmak Yasağı:

Propaganda için afiş ve duvar ilanları ile her boyda parti flmaları, propaganda bayrakları ve benzerleri şehir, kasaba ve beldelerde İlçe Seçim Kurullarınca gösterilecek yerlere asılır.

Parti genel merkezlerinde, il, ilçe, belde merkez binaları ile kapalı yerlerde ve parti taşıtlarında, adayların özel taşıtlarında, konvoylarda, mitinglerde, miting alanlarında, kapalı salon toplantılarında, miting ve toplantı günü kullanılan afiş, bayrak, flama ve benzerleri bu hükmün dışındadır.

O sahadaki yerlerin sırası şehir ve kasabalarda İlçe Seçim Kurulunca, o çevrede seçime katılan siyasi partilere, birleşik oy pusulasındaki sıralamaya göre, bağımsız adaylarda ise ad çekme sonucuna göre tespit edilir.

Bağımsız adaylar için yapılacak ad çekme, başvuran adayların veya temsilcilerinin önünde, oy verme gününden önceki yirminci gün akşamına kadar yapılır.

Hiçbir siyasi parti veya bağımsız adayca dördüncü fıkrada belirtilen tarihten önce duvar ilanı, flama veya bayrak asılamaz. **(298 SK 60. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımını : **(298 SK 151. Madde)**

Başka Yerlere Asma, Kamuoyu Yoklamaları ve Hediye Dağıtma, Anket Yapma Yasağı:

298 SK'nun 60. maddesi gereğince gösterilen yerlerden başka herhangi bir yerde parti bayrağı, afiş ve propaganda flamaları ile ilan asılması, yapıştırılması veya teşhiri yasaktır.

Bu suretle asılan, yapıştırılan veya teşhir edilen bayrak, afiş ve flamalarla ilanlar, ilçe seçim kurulu kararı ile kaldırılır, kaldırma için yapılan masraflar, bu bayrak ve flamalarla ilanların ait olduğu partiler veya bağımsız adaylarca ödenir.

Milletvekili genel seçimlerinde, seçimin başlangıç tarihinden itibaren yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı, partilerin ve adayların kendilerini tanıtıcı nitelikte broşür ve el ilanları dışında herhangi bir hediye ve eşantiyon dağıtmaları, dağıttırmaları veya bunların üçüncü şahıslar ya da kurum ve kuruluşlar aracılığı ile dağıtılması yasaktır. Başka kanunların bu fıkraya aykırı hükümleri uygulanmaz. **(298 SK 61. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımını : **(298 SK 151. Madde Bkz.)**

Matbua Dağıtımı:

El ilanı mahiyetindeki matbuaları dağıtacak kimselerin seçme yeterliğini haiz olmaları şarttır. Devlet, katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler, iktisadi devlet teşekkülleri ve bunların kurdukları müesseseler ve ortaklıkları ile diğer

kamu tüzel kişiliklerinde memur ve hizmetli olarak çalışanlar, ilan dağıtamazlar. **(298 SK 62. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımı : (298 SK 154. Madde Bkz.)

Törenlere Ait Yasaklar:

Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde, 62.maddede sayılı bütün daire, teşekkül ve müesseselerle Bankalar Kanununa tabi teşekküllere ait kaynaklardan yapılan iş ve hizmetler dolayısıyla, (açılış ve temel atma dahil) törenler tertiplemek, nutuklar söylemek, demeçler vermek ve bunlar hakkında her türlü vasıtayla yayınlarda bulunmak yasaktır. **(298 SK 64. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımı : **(298 SK 155. Madde)**

Başbakan ve Bakanlara İlişkin Yasaklar:

Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde Başbakan ve bakanlarla, milletvekilleri, yurt içinde yapacakları seçim propagandası ile ilgili gezileri makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapamazlar. Bu maksatla yapacakları gezilerde, protokol icabı olan karşılama ve uğurlamalarla törenler yapılamaz ve resmi ziyafet verilemez. Başbakan ve bakanlar seçimle ilgili faaliyetlerinde ve konuşmalarında bu kanun hükümleriyle bağlıdırlar. **(298 SK 65. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımı : **(298 SK 155. Madde)**

Memurların Gezilere Katılma Yasağı:

Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar geçen süre içinde başbakan, bakanlar, milletvekilleri ve adayların seçim propagandası ile ilgili olarak yapacakları gezilere hiç bir memur katılamaz. **(298 SK 66. Madde)**

Yukarıda belirtilen kanun maddesinin yaptırımını : **(298 SK 155. Madde)**

NOT: Siyasi Parti ve Bağımsız Adayların Büro Açmaları: Seçim zamanında, genel yollar üzerinde mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde hür türlü seçim çalışması yapılmasının ve parti bürosu kurulmasının yasak olduğu, açılacak bürolar ile ilgili bildirimde bulunacaklardır. (YSK Karar No: 246)

c. Propaganda Serbestliği Dönemi: (Son 10 Gün Saat:18.00)

Seçimlerde propaganda, bu kanun hükümleri dairesinde serbesttir. Propaganda, oy verme gününden önceki onuncu günün sabahında başlar ve oy verme gününden önceki günün saat: 18.00'nde sona erer. **(298 SK 49. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 151. Madde)**

Açık Yerlerde Propaganda:

Seçim zamanında, genel yollar üzerinde, mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde ve ilçe seçim kurullarınca gösterileceklerden başka meydanlarda toplu olarak sözlü propaganda yapılması yasaktır. İlçe seçim kurulları, gidiş-gelişi bozmayacak ve pazarların kurulmasına engel olmayacak surette toplantıların genel olarak yapıldığı ve varsa elektrik tesisatı olan yerleri seçmek suretiyle hangi meydanlarda toplu olarak sözlü propaganda yapılabileceğini tespit ederler.

Siyasi partilerin toplu olarak sözlü propaganda yapmak için müracaatları üzerine, toplantı, meydan, gün, sıra ve saatlerini ilçe seçim kurulu ad çekme ile belirtir ve ilgililere tebliğ eder. Bağımsız adaylar için de aynı suretle haftada bir gün ayrılır.

Açık yerlerde, güneş battıktan doğuncaya kadar toplu olarak, sözlü propaganda yapılamaz. **(298 SK 50. Madde)**

Kapalı Yerlerde Propaganda:

Seçimlere katılan siyasi partiler veya bağımsız adaylar adına kapalı yer toplantısı yapılabilir. Kapalı yer toplantısı yapmak isteyenler, üç kişilik bir heyet kurar ve en yakın zabıta amir veya memuruna haber verirler. Köylerde, muhtara veya vekiline haber vermek kâfidir.

Heyetin görevleri, toplantının düzenini sağlamak, kanunlara karşı hareketleri, edep törelerine aykırı veya suç işlemeye kışkırtıcı mahiyet taşıyan söz veya fiilleri, önlemektir. Heyet aykırı bir durum baş gösterdiğinde, bunu önlemeye çalışır, gerekirse zabıtayı çağırır. Heyet, toplantıda hazır bulunanlardan söz alacak olanları tayin ve tahdit edebilir. Bu toplantılarda yapılacak konuşmalar, 56. madde hükmü saklı kalmak üzere, hoparlörle yayınlanabilir.

Kapalı yer toplantılarına, toplantıyı idare eden heyetin isteği veya yetkili seçim kurullarının kararı dışında, zabıta amir ve memurları, muhtar veya ihtiyar meclisleri, hiçbir suretle müdahale edemezler. Mabetlerde, okullarda, kışla, karargâh, ordugah gibi askeri bina ve tesislerle askeri mahfillerde ve kamu hizmeti görülen diğer yerlerde, kapalı yer toplantısı yapılamaz. **(298 SK 51. Madde)**

Engellemeye karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 149. ve 150. Madde)**

El ilanları:

Seçimlere katılan siyasi partiler, bağımsız adaylar, el ilanı ve her türlü matbuva dağıtmakta serbesttir. Ancak, oy verme gününden önceki günün saat: 18.00'den sonra ilan, beyanname, genelge, açık mektup ve her çeşit propaganda mahiyeti taşıyan matbuaların dağıtılması, yapıştırılması, asılması ve satılması yasaktır. Oy pusulası her zaman dağıtılabılır. **(298 SK 57. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 151. Madde)**

Hoparlörle propaganda:

Hoparlörle propaganda, halkın huzur ve rahatını bozmamak ve 50. maddenin son fıkrası hükümlerine uymak şartıyla gündüzleri serbesttir.

Şu kadar ki, başka bir parti veya bağımsız aday adına açık veya kapalı yer toplantısı yapılan saatlerde, bu toplantıların yapıldığı yer veya binalardan işitilecek ve bu toplantıları rahatsız edecek biçimde hoparlörle propaganda yapılamaz.

İlçe seçim kurulları kendiliğinden veya siyasi partilerin istekleri üzerine mahallin özelliklerini göz önünde tutarak hoparlörle yayının yerini, zamanını, süresini ve diğer şartlarını tespitte yetkilidir.

Siyasi partiler isterlerse ilçe seçim kurulunun düzenleyeceği programa göre varsa belediye hoparlörlerinden bedeli karşılığında eşit surette faydalanabilirler. **(298 SK 56. Madde)**

Radyo ve Televizyonla Propaganda:

Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, seçime katılan siyasi partiler, oy verme gününden önceki 7. günden itibaren oy verme gününden

önceki gün saat: 18.00'e kadar radyo ve televizyonda propaganda yapabilirler.

Siyasi partiler radyo ve televizyonla ilk konuşmalarında seçim beyannamelerini izah ederler. Radyo ve televizyonda, yayınlanacak propaganda konuşmalarının her gün hangi saatte, hangi parti adına yapılacağı, TRT tarafından haber yayınları sırasında, önceden duyurulur. Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarının, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

Televizyonda seçime katılan siyasi partiler adına yayınlanacak propaganda konuşmalarında Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan bu kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında hiçbir görüntüye yer verilmez. **(298 SK 52. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 152/2 Madde)**

Seçimlerde Siyasi Partilerin Yayınları:

Seçim dönemlerindeki yayınlar, kanunla Yüksek Seçim Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir. Üst Kurul, seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda denetler. **(3984 SK 27. Madde)**

Seçim Dönemlerinde Yayınlar:

Seçim dönemlerindeki yayınlara ilişkin usul ve esaslar kanunla Yüksek Seçim Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir. Üst Kurul, radyo ve televizyon yayın kuruluşlarının seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda izler, denetler ve değerlendirir.

Seçimlerde oy verme gününden önceki yedinci günden itibaren 24 saat içinde her türlü haber, röportaj gibi programlar veya reklamlar yoluyla kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla siyasî bir partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek yayınlarda bulunulmasına izin verilemez. **(3984 SK 32. Madde)**

Radyo ve Televizyon Konuşmalarının Tespiti:

Siyasi partiler adına radyo ve televizyon ile yapılacak konuşmalar, Yüksek Seçim Kurulunun görevlendireceği bir kurul yesi huzurunda adına konuşma yapılacak siyasi partinin isteğine uygun olarak yayından önce veya yayın sırasında ses ve görüntü alma cihazı ile tespit edilir. Konuşmanın hangi parti adına ve kimin tarafından yapıldığına dair görevli kurul üyesiyle radyo ve televizyon idaresinde görevli en az iki kişi tarafından tutanak düzenlenir. Konuşmaları tespit eden bant ve sair tespit araçları Yüksek Seçim Kurulu tarafından saklanır.

Konuşmalar bir dava konusu yapıldığı ve istenildiği takdirde merciine verilir. Suç teşkil eden konuşmaları yapanlar hakkında kanunen belli olan cezalar bir mislinden iki misline kadar artırılarak hükmolunur. **(298 SK 55. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 149-A. Madde)**

Özel Radyo ve Televizyonlarla Yayın:

Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları, yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 5, 20, 22 ve 23 nc maddeleri ile 31 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tbidir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre özel radyo ve televizyonların yayın ilkelerinin belirlenmesinde, Yüksek Seçim Kurulu görevli ve yetkilidir.

Yapılacak yayınların yukarıdaki esaslara uygunluğunun gözetim, denetim ve değerlendirilmesinde, ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için Yüksek Seçim Kurulu; bunun dışında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulları görevli ve yetkilidir.

İlçe seçim kurullarının verdiği kararlara karşı, 24 saat içinde il seçim kurullarına itiraz edilebilir. İl seçim kurulu kararları kesindir. **(298 SK 55/A Madde)**

Özel radyo ve televizyonlarda siyasi partilerin propaganda konuşmaları TRT'de uygulanan usul ve esaslara göre yapılır. Bu yayınlar ulusal nitelikte olanlarda Yüksek Seçim Kurulunca, yerel nitelikte olanlarda İl Seçim Kurullarınca tanzim ve denetlenir. Bu hüküm dışında propagandaya ilişkin yayın yapılamaz. **(298 SK Madde 52/ Son Kısım)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 149. ve 152. Madde)**

Seçim Döneminde Radyo Ve Televizyon Kuruluşlarının Yayın İlkeleri İle İlgili Yüksek Seçim Kurulu Kararı: Karar No:224

Seçim Kanunları ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun değişik 32. maddesi “Seçim dönemlerindeki yayınlara ilişkin usul ve esaslar Kanunla Yüksek Seçim Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir” hükmü de esas alınarak;

Her seçimde olduğu gibi seçimlerin özgür ve adil bir ortamda yapılmasında, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olan siyasi

partilerimizin kendilerini halka anlatmalarında önemli bir payı olan basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkeleri ile basın ve yayın kuruluşlarımızın yaptıkları hizmet bir nevi kamu hizmeti olması açısından bilgi toplamada ve halkı bilgilendirmede kamu kurum ve kuruluşlarımızca kanuni imkânlardan yararlandırılması kapsamında 22 Temmuz 2007 Pazar günü yapılacak olan Milletvekili Genel Seçiminin 04 Mayıs 2007 olan başlangıç tarihinden bitimine kadar olan dönem için basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkeleri incelenerek aşağıda belirtilen hususlar doğrultusunda karara bağlanmasına;

- 1- Radyo ve Televizyon Kuruluşları, oy verme gününden önceki 24 saat dışındaki seçim döneminde 2954 ve 3984 sayılı Yasalarla belirlenen ilkelere titizlikle uymak suretiyle yayınlarını sürdüreceklerdir.
- 2- Radyo ve Televizyon Kuruluşları, tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapamazlar. Bu kuruluşlar yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde, kamunun siyasal beklentilerine cevap verecek şekilde siyasi partiler arasında fırsat eşitliğini sağlamak zorundadırlar.
- 3- Yayınlarında adalet ve tarafsızlığa, yasalara uygun davranmakla yükümlü olan kuruluşlar, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları esas alarak yayın yapamazlar.
- 4- Sözü edilen kuruluşlar, 298 sayılı Yasanın 52. maddesi hükmü çerçevesinde siyasi parti propaganda konuşmaları dışında, propagandaya ilişkin yayın yapamazlar.
- 5- Radyo ve Televizyon Kuruluşları, seçim döneminde siyasi parti ve adayların reklamlarını yayımlayamazlar.
- 6- Siyasi parti propagandalarına yönelik radyo ve televizyon yayınları Türkçe dışında başka bir dilde yapılamaz.

Radyo ve televizyon yayınları yönünden oy verme gününden önceki 24 saat içinde ise;

3984 sayılı Yasanın 32. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Seçimlerde oy verme gününden önceki 24 saat içinde her türlü haber, röportaj gibi programlar veya reklâmlar yoluyla kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla siyasî bir partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek yayınlarda bulunulmasına izin verilemez. Bu yasaklara uymayanlar yayın ilkelerini ihlâl etmiş sayılırlar.” kuralı uygulanacağı ve bu kararın başkanlık duyurusu olarak yayımlanmasına oy birliği ile karar verildi.

Seçim Ve Seçim Propagandası Dönemlerinde, Propaganda Yasakları İle İlgili Yüksek Seçim Kurulu Kararı: Karar No: 246

22 Temmuz 2007 Pazar günü yapılacak Milletvekili Genel Seçimi, seçim takvimine göre seçimlerin başlangıç tarihi 04 Mayıs 2007 Cuma, seçim propagandasının başlangıç tarihi 12 Temmuz 2007 Perşembe günü olarak belirlenmiştir. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 49., 66. maddeleri arasında, seçim propagandası ve yasaklar belirtilmiş, ilgili kanun hükümleri çerçevesinde seçimin ve seçim propagandasının başlangıç tarihlerinden itibaren kanunen yasak olan konular incelenerek aşağıda belirtilen hususlar doğrultusunda karara bağlanmasına;

Seçimin Başlangıç Tarihinden İtibaren;

- 1- Seçim zamanında, genel yollar üzerinde, mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde her türlü seçim çalışması yapılmasının ve parti bürosu kurulmasının yasak olduğuna,

- 2- Hoparlörle propagandanın 12 Temmuz 2007 Perşembe gününe kadar halkın huzur ve rahatını bozmamak ve 298 sayılı Kanununun 50. maddesinde belirlenen koşullara uymak suretiyle serbest olduğuna,
- 3- 12 Temmuz 2007 Perşembe gününde başlayan serbest propaganda süresi içinde ilçe seçim kurullarınca gösterileceklerden başka açık ve kapalı yerlerde toplu olarak propaganda yapılmasının yasak olduğuna,
- 4- Partilerin ve adayların kendilerini tanıtıcı nitelikte broşür ve el ilanları dışında herhangi bir hediye ve eşantiyon dağıtmaları, dağıttirmaları veya bunların üçüncü şahıslar yada kurum ve kuruluşlar aracılığı ile dağıtılmasının yasak olduğuna,
- 5- El ilanı mahiyetindeki matbuaları dağıtacak kimselerin seçme yeterliğini haiz olmaları gerektiğine, genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler, iktisadi devlet teşekkülleri ve bunların kurdukları müesseseler ve ortaklıkları ile diğer kamu tüzel kişiliklerinde memur ve hizmetli olarak çalışanların ilan dağıtamayacaklarına,
- 6- 298 sayılı Kanununun 62. maddesinde sayılanlarla, kamuya yararlı dernekler ve bunlarda görev almış bulunan memur ve hizmetlilerin seçimlerde de tarafsızlıklarını korumak zorunda olduklarına, bu kapsamda olanların siyasi partilere veya adaylara her ne nam ve ad ile olursa olsun bağış ve yardımlarda bulunmalarının yasak olduğuna,
- 7- Memur ve hizmetlilerin siyasi bir partinin veya adayın emrinde veya herhangi bir siyasi faaliyette çalışmalarının, her türlü araç ve gereç ile imkânlarını kullanmalarının veya kullandırılmalarının yasak olduğuna,
- 8- Propaganda için kullanılan el ilanları ve diğer her türlü matbualar üzerinde, Türk Bayrağı, dini ibareler bulundurulması yasak olup, seçim

propagandalarında, Türkçeden başka dil ve yazı kullanılmasının yasak olduğuna,

- 9-** Bankalar Kanunu'na tabi teşekküllerin, siyasi bir partinin lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyuna tesir etmek maksadıyla her türlü yayınlarda bulunmalarının yasak olduğuna, daha önce basılmış ve yayınlanmış ve yukarıdaki fıkrada mahiyeti belirlenen her türlü kitap, broşür, afiş ve bunlara benzer yayınların da aynı hükme tabi olduğuna,
- 10-** Hiçbir siyasi parti veya bağımsız aday tarafından, 298 sayılı kanunun 60/2. maddesinde sayılanlar hariç 02 Temmuz 2007 Pazartesi akşamına kadar duvar ilanı, flama ve bayrak asılamayacağına,
- 11-** 02 Temmuz 2007 Pazartesi akşamına kadar, sabit reklam yerlerinden (Billboard, pano vs.) ilçe seçim kurullarının gözetim ve denetiminde seçime katılacak siyasi partiler ve bağımsız adayların başvuruda bulunmaları halinde eşit sayı ve ücret karşılığında yararlanmalarının mümkün olduğuna,
- 12-** Cep telefonları ile belli bir merkezden yönlendirilmek suretiyle seçim propagandası yapılamayacağına, yapıldığı takdirde hukuki ve cezai açıdan ilgili imtiyaz şirketlerinin sorumlu olacaklarına,
- 13-** Bütün bu uygulama ve yasakların, genel mevzuat çerçevesinde seçimin başlangıç tarihi olan 04/05/2007 tarihinden 02/07/2007 tarihine kadar mülki idare amirlerinin yetki, gözetim ve denetimi altında; 02/07/2007 tarihi ile 21/07/2007 tarihleri arasında ise ilçe seçim kurullarının denetimi ve gözetimi altında yürütülmesine, ancak duvar ilanı ve afişle propaganda konusunda da son yirmi günlük süre içinde ilçe seçim kurullarının yetkili olduğuna

- 14- Seçim döneminde (seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününe kadarki süreçte) şehir içi toplu ulaşımı sağlayan araçlara, siyasi propaganda içeren afiş, flama ve posterlerin asılamayacağına,
- 15- Belediyelerin gözetim ve denetiminde kullanılmakta olan raylı araçlara ve bu araçların bulunduğu yer altı ve üstü merkezlerine veya raylı araçların içerisinde bulunan her türlü reklam araçlarının seçim dönemi içerisinde propaganda yasakları kapsamında olduğuna,
- 16- Siyasi partiler ve bağımsız adayların; postaya açıktan, ambalajsız olarak verecekleri el ilanı, broşür gibi basılmış kağıtların belli bir adresi içermesi şartı ile, sadece PTT kanalıyla oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar (yani son 24 saat dışında) dağıtımında kanunen bir sakıncanın olmadığına, ancak son 24 saat içinde bu tür gönderilerin dağıtımının yasak olduğuna,

Seçim Propagandasının Başlangıcı Olan 12 Temmuz 2007 Tarihinden İtibaren Oy Verme Gününü Takip Eden Güne Kadar Olan Süre İçinde;

- 1- 298 sayılı kanunun 62. maddesinde sayılı bütün daire, teşekkül ve müesseselerle Bankalar Kanunu'na tabi teşekküllere ait kaynaklardan yapılan iş ve hizmetler dolayısıyla, (açılış ve temel atma dâhil) törenler tertiplemek, nutuklar söylemek, demeçler vermek ve bunlar hakkında her türlü vasıta ile yayınlarda bulunulmasının yasak olduğuna,
- 2- Başbakan ve bakanlarla, milletvekillerinin yurt içinde yapacakları seçim propagandası ile ilgili gezilerini makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapamayacaklarına, bu maksatla yapacakları gezilerde, protokol icabı olan karşılama ve uğurlamalar ile törenlerin yapılamayacağına ve resmi ziyafet verilemeyeceğine, Başbakan ve bakanların seçimle ilgili çalışmalarında ve konuşmalarında bu kanun hükümleriyle bağlı olduklarına, Başbakan, bakanlar, milletvekilleri ve

adayların seçim propagandası ile ilgili olarak yapacakları gezilere hiçbir memurun katılamayacağına ve kararın başkanlık duyurusu olarak yayımlanmasına oybirliği ile karar verildi.

d. Seçim Günü İşlemleri, Yasaklar Ve Sandık Düzeni:

İçki ve Silah Taşıma Yasağı:

Oy verme günü, her ne suretle olursa olsun, ispirotolu içki satılması, içkili yerlerle umumi mahallerde her çeşit ispirotolu içki satılması, verilmesi, içilmesi yasaktır. Oy verme günü, bütün umumi eğlence yerleri oy verme süresince kapalı kalır. Eğlence yeri niteliğini haiz lokantalarda yalnız yemek verilir.

Oy verme günü, emniyet ve asayişi korumakla görevli olanlardan başka hiçbir kimse, köy, kasaba ve şehirlerde silah taşıyamaz. **(298 SK 79. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 170. ve 171. Madde)**

Sandık Alanı, Sandık Yeri ve Düzenin Sağlanması:

Sandık Alanı; sandığın, kapalı oy verme yerinin ve sandık kurulunun yerleştiği mahallin yüz metre mesafesi içinde kalan çevredir.

Sandık alanında düzenin sağlanması sandık kurulu başkanına aittir. **(298 SK 81. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 158.-159. Madde)**

Başkana Ait Yetkiler:

Sandık alanında, seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanlara veya oy verme işinin yolunda gitmesini aksatanlarla, sandık başı işlemlerinin düzenini bozmaya yeltenenleri başkan uyarır. Bu uyarıyı dinlemeyenleri sandık alanından dışarı çıkartabilir. Bu kimse sandık kurulu üyesi ise, ancak kurul kararı ile çıkartılabilir. Bu işlerde zabıta kuvvetleri, başkanın emrine göre hareket etmek zorundadırlar. **(298 SK 82.Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 158.-159. Madde)**

Sandık Alanında Suç İşlenmesi:

Sandık alanında bir suç işlenmesi halinde, sandık kurulu, durumu tutanağa geçirir ve sanığı zabıtaya teslim etmekle yükümlüdür. **(298 SK 83. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 158.-159. Madde)**

Sandık Alanında İnzibat Tedbirleri:

Sandık alanında, kurul üyeleriyle bu kanunla kendilerine yetki verilmiş olanlardan ve seçmenlerden başka kimse bulunamaz. Sandık alanında ancak, sandık kurulu başkanının gerektiğinde çağıracağı zabıta kuvvetleri bulunur. Alınacak inzibati tedbirler, seçmenlerin seçim işlerini takip etmelerini engelleyecek mahiyette olamaz. Yukarıdaki fıkrada yazılı zabıta kuvvetleri dışında kalan zabıta amir ve memurlarıyla resmi üniforma giymiş kimseler ve silah taşıyanlar sandık alanına giremezler. **(298 SK 84. Madde)**

Sandık Alanı Dışındaki İnzibat Tedbirleri:

Sandık alanı dışında, zabıtaya emir verme yetkisine sahip makamlarla, zabıta amir ve memurları tarafından alınacak tedbirler, seçmenin sandık

alanına serbestçe girmesini engelleyici veya güçleştirici mahiyette olamaz. Sandık kurulu başkanı, seçmenin sandık alanına serbestçe girmesini engelleyen veya güçleştiren her türlü hareketleri önler. **(298 SK 85. Madde)**

Yayın Yasağı:

Seçim günü saat: 18.00'e kadar radyolar ve her türlü yayın organları tarafından seçim ve seçim sonuçları ile ilgili haber, tahmin ve yorum yapılması yasaktır. Saat: 18.00 ile 21.00 arasında ancak radyolarda Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim ile ilgili olarak verilecek haber ve tebliğler yayınlanabilir. Saat 21.00 den sonra bütün yayınlar serbesttir. **(298 SK 80. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 151. Madde)**

e. Oy Verme Ve Oyların Dökümü:

Oy Verme Yetkisi:

Sandık seçmen listesinde kayıtlı her seçmen oy verme yetkisine haizdir. Bir seçmen, birden fazla oy kullanamaz. Sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilmez.

Oy verme gününe kadar, haklarında seçme yeterliliğini kaybettiğine dair yetkili mercilerden, resmi belge gelmiş bulunanlara, seçmen kütüğünde kayıtlı olsalar bile oy verdirilmez. **(298 SK 86.Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 152.-153.-160. Madde)**

Oy Verme Düzeni:

Hiçbir seçmene sandık başında müdahale, telkin veya tavsiyede bulunulamaz ve hiçbir seçmen oyunu kullandıktan sonra sandık başında kalamaz. **(298 SK 88. Madde)**

Aykırı hareketlere karşı cezai yaptırımlar: **(298 SK 153. Madde)**

Oy Verme Süresi:

Oy verme günü, saat sekizden on yediye kadar geçecek zaman, oy verme süresidir. Ancak, saat on yediye geldiği halde, sandık başında oylarını vermek üzere bekleyen seçmenler, başkan tarafından sayıldıktan sonra sıra ile oylarını kullanırlar. Oy verme süresinin başlayış ve bitiş saatleri, sürenin korunması kaydıyla, mevsim ve bölge özellikleriyle ulaşım durumlarına göre, bütün yurttan veya gerekli görülen seçim çevrelerinde, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla, Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilebilir. **(298 SK 89. Madde)**

Oy Vermede Sıra:

Oy verme günü sandık başına gelecek seçmenler, sandık kurulu önüne başkan tarafından sıra ile birer birer alınırlar. Gebeler, hastalar ve sakatlar bekletilemezler. Yaşlılar önce alınabilirler. **(298 SK 90. Madde)**

Milletvekilleri ile Milletvekili Adaylarının Oy Vermesi:

Milletvekilleri ile milletvekili adayları seçmen kartını göstermek suretiyle kayıtlı oldukları seçim çevresi dışında da oylarını kullanabilirler. **(298 SK 94. Madde)**

Sayım Tedbirleri:

Sayım ve döküm açık olarak yapılır. Oy verme yerinde hazır bulunanlar sayım ve dökümü takip ederler. Kurul, faaliyetinin selamet ve düzeni bakımından, sayım ve döküm masası etrafında boş kalması gereken kısmı bir karar ile belirtir ve bu kısım etrafında (İp girmek gibi) hazır bulunanların bu işlemleri takip etmelerine engel olmayacak tedbirleri alabilir. **(298 SK 95. Madde)**

NOT:Bu kapsamda sandık kurumlu tarafından kolluk kuvvetlerinden yardım talep edilmesi durumunda talep ve istekler derhal yerine getirilmek zorundadır.

ÖNEMLİ NOT: Güvenlik görevlileri seçmen bilgi kartları bulunmak şartıyla görevli oldukları sandıkta oy kullanabilirler. **(YSK Karar No:247-Md. 27/4)**

f. Seçim Döneminde İşlenebilecek Diğer Suçlar:

Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma:

Bir kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

a) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan,

- b) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,
- c) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,
- d) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, yoksun bırakma; Birinci fıkrada sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümden belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir.
- e) Belli bir meslek veya sanatın yada trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet halinde, üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere, bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına yada sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir. Yasaklama ve geri alma hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve süre, cezanın tümüyle infazından itibaren işlemeye başlar.

(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 53. Madde)

Siyasi Hakların Kullanılmasının Engellenmesi:

Bir kimseye karşı, siyasi partiye üye olmaya veya olmamaya, siyasi partinin faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, siyasi partiden veya siyasi parti yönetimindeki görevinden ayrılmaya, Seçim yoluyla geline bir

kamu görevine aday olmamaya veya seçildiği görevden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir siyasi partinin faaliyetlerinin engellenmesi halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 114. Madde)**

Gürültüye Neden Olma:

Kanunlarla belirlenen yükümlülöklere aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olan kişi, iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 183. Madde)**

Resmi Belgeyi Bozmak veya Gizlemek:

Gerçek bir resmi belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 205. Madde)**

Suç İşlemeye Tahrik:

Suç işlemek için alenen tahrikte bulunan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Halkın bir kısmını diğere bir kısmına karşı silahlandırarak, birbirini öldürmeye tahrik eden kişi, 15 yıldan 24 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 214. Madde)**

Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik veya Aşağılama:

Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğere bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve

yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 216. Madde)**

Görevi Yaptırmamak İçin Direnme:

Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Suçun, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. Suçun, silahla ya da var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 265. Madde)**

Türklüğü, Cumhuriyeti, Devletin Kurum ve Organlarını Aşağılama:

Türklüğü, Cumhuriyeti veya Türkiye Büyük Millet Meclisini alenen aşağılayan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini, Devletin yargı organlarını, askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Eleştiri amacıyla yapılan düşünce

açıklamaları suç oluşturmaz. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 301. Madde)**

Devletin Egemenlik Alametlerini Aşağılama:

Türk Bayrağını yırtarak, yakarak veya sair surette ve alenen aşağılayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu hüküm, Anayasada belirlenen beyaz ay yıldızlı al bayrak özelliklerini taşıyan ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin egemenlik alameti olarak kullanılan her türlü işaret hakkında uygulanır.

İstiklal Marşını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **(5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 300. Madde)**

Türk Bayrağı:

Türk Bayrağı, yırtık, sökük, yamalı, delik, kirli, soluk, buruşuk veya layık olduğu manevi değeri zedeleyecek herhangi bir şekilde kullanılamaz. Resmî yemin törenleri dışında her ne maksatla olursa olsun, masalara, kürsülere, örtü olarak serilemez. Oturulan veya ayakla basılan yerlere konulamaz. Bu yerlere ve benzeri eşyaya Bayrağın şekli yapılamaz. Elbise veya üniforma şeklinde giyilemez.

Hiçbir siyasî parti, teşekkül, dernek, vakıf ve tüzükte belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan kurum ve kuruluşun amblem, flama, sembol ve benzerlerinin ön veya arka yüzünde esas veya fon teşkil edecek şekilde kullanılamaz.

Türk Bayrağına sözle, yazı veya hareketle veya herhangi bir şekilde hakaret edilemez, saygısızlıkta bulunulamaz. Bayrak yırtılamaz, yakılamaz, yere atılamaz, gerekli özen gösterilmeden kullanılamaz.

Bu kanuna aykırı fiiller yetkililerce derhal önlenir ve gerekli soruşturma yapılır. **(2893 sayılı Türk Bayrağı Kanunu 7. Madde)**

Afiş ve İlan Asma:

Meydanlara veya parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara, rızası olmaksızın özel kişilere ait alanlara bez, kâğıt ve benzeri afiş ve ilân asan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Aynı içerikteki afiş ve ilânlar, tek fiil sayılır.

Birinci fıkra hükmü, yetkili makamlardan alınan açık ve yazılı izne dayalı olarak asılan afiş ve ilânlar açısından uygulanmaz. Bu izinde, afiş ve ilânın asılacağı zaman dilimi açık bir şekilde gösterilir. Bu afiş ve ilânlar izin verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından bu sürenin dolmasını müteakip derhal toplatılır. Toplatma yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi halinde birinci fıkra hükmüne göre idarî para cezası verilir.

Bu afiş ve ilânların kaldırılmasına ilişkin masraflar da ilgili kişilerden ayrıca tahsil edilir.

Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına, kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.

Özel kanunlardaki hükümler saklıdır **(5326 sayılı Kabahatler Kanunu 42. Madde)**

NOT:Yukarıdaki maddenin 04.05.2007-02.07.2007 tarihleri arasında ihlal edilmesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu 42. Maddesi, bu tarihten sonra serbest propagandanın bitimine kadar geçen zaman sürecinde ihlal edilmesi durumunda ise 298 sayılı kanun hükümleri ile YSK, İl ve İlçe Seçim Kurulu kararları uygulanacaktır.)

3. DİYARBAKIR VALİLİĞİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLER

Diyarbakır ili nüfusu 2010 yılı TÜİK verilerine göre 1.515.011 kişidir. İl merkezi nüfusu 886.371 kişidir. 2010 Seçmen Kütüğü verilerine göre Diyarbakır İl genelindeki seçmen sayımız 851.241'dir. Bunun 513.379'i il merkezi seçmenidir. 2010 Halkoylamasında İlimiz genelinde sandık sayısı 2.675 olup, İl merkezi sandık sayısı 1.376'dır. İl ve ilçe merkezleri sandık sayısı 1.652, Bucak ve köylerdeki sandık sayısı 1.123'dür. 12 Eylül 2010 Halkoylamasında: İl geneli polis Sorumluluk bölgesinde 1.578 sandıkta oy kullanılmıştır. Bu sandıkların 1.157 adeti İl Merkezinde, 421 adeti ilçelerimizde yer almıştır. İl merkezinde 110 sandık alanında, 1022'si sandık başında olmak üzere toplam 2422 personel görevlendirilmiştir.

A. Seçim Öncesi Alınan Tedbirler

12 Eylül 2010 tarihinde yapılan Anayasa Değişikliğinin Halkoyuna sunulması öncesinde Diyarbakır ilinin hassasiyetleri göz önünde bulundurularak seçimlerin güvenli bir şekilde yapılabilmesi için;

1. Sandık seçmen listeleri askıdan indirilinceye kadar çalınmaması, tahrip edilmemesi için gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır.
2. Siyasi Partiler veya bağımsız adaylar tarafından kurulacak olan seçim irtibat bürolarında, dışarıdan gelebilecek müdahaleleri önlemek ve buralarda oluşabilecek kanunsuz olaylara müdahale edebilmek amacı ile gerekli güvenlik tedbiri alınmış. Herhangi bir seçim irtibat bürosu açılmamıştır.
3. İlimizde propaganda döneminden önce veya propaganda döneminde yapılan açık yer toplantılarında gerekli emniyet tedbirleri alınmıştır.

4. 298 Sayılı Seçimler ve Seçimlerin Temel Hükümleri Hk. K.'nun 60. md. belirtildiği üzere 31.05.2010 ile 23.08.2010 tarihleri arasında propaganda amaçlı afiş bez ve bayrakların cadde ve sokaklara asılması yasak olup 23.08.2010 ile 11.09.2010 günü saat:18:00 'e kadar ise yalnızca İl Seçim Kurulunun göstereceği yerlere asılması serbesttir. Bu hüküm dışında hareket edenler hakkında 298 sayılı kanuna muhalefetten işlem yapılmıştır.
5. Siyasi Partilerin Genel Başkanları ve yöneticileri ile Başbakan ve Bakanların katıldıkları toplantı ve gezilerde güvenliklerinin sağlanması için alınan tedbirler dikkatli ve titizlikle uygulanmış ve koruma tedbirleri artırılmıştır.
6. Seçim ortamının gerginliğinden yararlanmak suretiyle haberleşme ve ulaşım tesislerine, petrol boru hatlarına, parti binalarına, hayati önemi haiz enerji ve su tesisleriyle diğer hassas noktalara yapılması olası sabotajlara karşı alınan önlemler yeniden gözden geçirilmiş ve tedbirler artırılmıştır.
7. Her türlü TV- Radyo verici, aktarıcı ve yansıtıcı ünitelerin tahribi ve işgal edilmesi gibi eylemlere teşebbüs edilebileceği göz önüne alınarak gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır.
8. Seçim dönemi içerisinde il ve ilçelerde bulunan hassas yerlerde ve özellikle itfaiye ve hastanelerde çalışan nöbetçi personel sayısı artırılarak, bu kuruluşların güvenlik kuvvetleri ile devamlı irtibat halinde olması sağlanmıştır.
9. Basılmış olan oy pusulaları ve sandık kurullarınca kullanılacak matbu evrakların ilimize intikali ve diğer illere intikallerinde gerekli güzergâh emniyetleri alınmış herhangi müessif bir olay gerçekleşmemiştir.

10. İlimiz Adliye Binasında faaliyette bulunan İl ve İlçe Seçim Kurullarının güvenliği için 12/24 personel görevlendirilmiştir.

B. Seçim Günü Alınan Tedbirler

Bağlar İlçesi 1 Nolu Seçim Kurulu polis bölgesinde 9 mahallede 16 binada kurulan 189 seçim sandığında 76.002 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. İlçe Seçim Kurulu bölgesinde 153 Personel sandık alanlarında, Gündüz 14, Gece 9 ekip toplam 128 personel ve diğer görevliler ile birlikte 450 personel görevlendirilmiştir.

Bağlar İlçesi 2 Nolu Seçim Kurulu polis bölgesinde 4 mahallede 15 binada kurulan 271 seçim sandığında 109.981 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. İlçe Seçim Kurulu bölgesinde 213 personel sandık alanlarında, Gündüz 10, Gece 6 ekip toplam 60 personel ve diğer görevliler ile birlikte 500 personel görevlendirilmiştir.

Kayapınar İlçesi Seçim Kurulu polis bölgesinde 5 mahallede 25 binada kurulan 302 seçim sandığında 121.783 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. İlçe Seçim Kurulu bölgesinde 241 personel sandık alanlarında, Gündüz 14, Gece 9 ekip toplam 66 personel ve diğer görevliler ile birlikte 550 personel görevlendirilmiştir.

Sur İlçesi Seçim Kurulu polis bölgesinde 19 mahallede 15 binada kurulan 118 seçim sandığında 45.679 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. İlçe Seçim Kurulu bölgesinde 97 Personel sandık alanlarında, Gündüz 10, Gece 5 ekip toplam 60 personel ve diğer görevliler ile birlikte 250 personel görevlendirilmiştir.

Yenişehir ilçesi seçim kurulu polis bölgesinde 15 mahallede 39 binada kurulan 277 seçim sandığında 106.950 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. İlçe Seçim Kurulu bölgesinde 230 personel sandık alanlarında, Gündüz 18,

Gece 14 ekip toplam 124 personel ve diğer görevliler ile birlikte 500 personel görevlendirilmiştir.

Adliye binasında 115'i çevik kuvvet personeli olmak üzere 210 personel görevlendirilmiştir.

C. Seçim Günü Meydana Gelen Olaylar

Seçim günü il merkezinde ve ilçelerde polis sorumluluk alanında oy kullanmayı engellemeye çalışan 15 kişi hakkında adli işlem yapılmıştır. Seçim günü üzerinde silah bulunduran 4 şahıs hakkında adli işlem yapılmış, evrakta tahribat yaparak başkasının yerine oy kullanmaya çalışan 2 şahıs hakkında adli işlem yapılmıştır. Seçim günü alkollü içki satışı yapılan büfesini açan 1 şahıs hakkında adli işlem yapılmış, Sur ilçesindeki 4 okula el yapımı bomba atan faali meçhul şahısların yakalanması çalışmaları devam etmekte olup, Kayapınar ilçesinde içerisinde molotof kokteylleri bulunan bir poşet temin edilmiş konuyla ilgili bir şahıs hakkında adli işlem yapılmıştır.

D. Seçim Sonuçları

12 Eylül 2010 günü yapılan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına dair hazırlanan kanun teklifinin halk oyuna sunulmasında. Diyarbakır ilimizde 2675 sandık kurulmuş 851.241 kayıtlı seçmenden 296.245'i oy kullanmaya gitmiş referanduma katılım % 34.8 olarak gerçekleşmiştir. Kullanılan ve geçerli sayılan oyların 262.031'i EVET, 16.977'i HAYIR oyu çıkmıştır, Evet oylarının oranı % 93.9 olarak gerçekleşmiştir.

4. SEÇİM SÜRECİNDEKİ ÖNEMLİ BAZI TOPLUMSAL OLAYLARIN VE MUHTEMEL ANMA GÜNLERİNİN TAKVİMİ (MİLLİ BAYRAMLAR TÖRENLER FESTİVALLER GİBİ ÖNEMLİ GÜNLER)

ŞUBAT AYI

15 Şubat: Bölücü örgüt başı Abdullah Öcalan'ın yakalanışı. Örgüt sempatzianları pek çok büyük şehrimizde ve Güney Doğu Anadolu bölgemizin şehirlerinde olaylar çıkarmaktadır.

MART AYI

08 Mart: Dünya Kadınlar Günü. (Örgüt sempatzianı STK'larca düzenlenmektedir.)

12-15 Mart: İstanbul Gazi Mahallesi olaylarının yıldönümü (Basın açıklaması)

16 Mart: Halepçe Katliamı yıldönümü. (Basın açıklaması, panel v.b)

21 Mart: Nevruz Günü (Bahar Bayramı) - Dersim İsyanı - Diyarbakır Cezaevinde nevrüz etkinliği bahanesiyle çıkan isyanda PKK terör örgütü mensuplarının ölmesi – Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK)'nın kuruluşu. (18-22 Mart günleri arası basın açıklaması ve sokak eylemleri)

27-28-29 Mart: Diyarbakır ilinde 2006 yılında meydana gelen olayların yıldönümü

NİSAN AYI

04 Nisan: PKK/KONGRA-GEL Terör Örgütü Elebaşısı Abdullah ÖCALAN'ın doğum günü. Şanlıurfa İli Halfeti İlçesi Ömerli Köyüne hareket ve il merkezinde kutlama etkinlikleri.

14 Nisan: KCK/TM adına faaliyet gösteren şahısların 14.04.2009 tarihinde yapılan operasyonlarla gözaltına alınmalarının/tutuklanmalarının yıldönümü basın açıklaması devamında sokak eylemleri.

23 Nisan: Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

MAYIS AYI

01 Mayıs: İşçi Bayramı – Taksim olayları yıldönümü,

15 Mayıs: Kürt Dil Bayramı

18 Mayıs: İbrahim KAYPAKKAYA'nın Diyarbakır Cezaevinde ölümü

19 Mayıs: Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı

01-31 Mayıs: PKK Terör örgütüne yönelik bahar aylarında başlayan askeri operasyonları protesto etmek için basın açıklamaları ve operasyon bölgelerine giderek canlı kalkan eylemleri.

HAZİRAN AYI

01 – 10 Haziran: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Festivali.

AĞUSTOS AYI

30 Ağustos: Zafer Bayramı

EKİM AYI

29 Ekim: Cumhuriyet Bayramı

DİĞER HUSUSLAR

Yukarıda belirtmiş olduğumuz günlerin dışında Yasadışı terör örgütünün faaliyetlerine ara vermiş olduğu kış ayları içerisinde Terör Örgütü Elebaşısı Abdullah ÖCALAN'ın talimatları doğrultusunda sokak eylemleri, oturma eylemi ve çadır kurma eylemleri ile örgüte muzahir kitle sıcak tutularak varlığı konusunda mesaj vermeye yönelik eylemlerde bulunmaktadır.

Şubat, Mart, aylarında Kutlu Doğum Haftası kapsamında Hz Peygambere saygı mitingi, Filistin'e destek mitingi düzenlenmektedir.

İlimize gelen Bölücü Terör Örgütü Mensuplarının cenazeleri yoğun protesto gösterileri arasında defin edilmekte adlarına taziye evleri açılmakta ve ölüm yıl dönümlerinde mevlit okutulmaktadır.

Seçim dönemlerinde irtibat bürosu açılışları aday tanıtımları ve mitingler düzenlenmektedir.

STK'larca çeşitli konularda Panel, konferans, tiyatro gösterisi ile değişik günlerde ülke gündemine ilişkin konularda basın açıklamaları protesto gösterileri ve etkinlikler düzenlenmektedir.

5. SEÇİMLE İLGİLİ BAZI MEVZUAT HÜKÜMLERİ

2011 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinin Haziran ayı içerisinde yapılması planlanmaktadır. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununda 5980 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler **10.04.2010 tarihli ve 27548 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

A. Açık Hava Toplantı Saatleri (298/Madde 50)

298 sayılı Kanunun 50’nci maddesinin son fıkrası değiştirilerek propaganda serbestliği olan son on günlük süreçte yapılacak propaganda amaçlı açık hava toplantılarının güneş battıktan sonrada iki saat daha devam etmesine imkân sağlanmıştır.

Bu nedenle; seçim döneminin hassasiyeti de göz önüne alınarak art niyetli ve suç işlemeye meyilli kişi veya guruplara fırsat verilmemesi açısından propaganda yapılacak açık alanların tespitinde aydınlatma sistemi olan yerlerin belirlenmesinin genel emniyet ve güvenlik açısından uygun olacağı değerlendirilmektedir.

B. Türkçe’den Başka Dil Kullanılması (298/Madde 58)

298 sayılı Kanunun 58’inci maddesinin 2’nci fıkrasında “Siyasi partiler ve adayların yapacakları propagandalarda Türkçe kullanılması esastır.” denilerek Türkçe’den başka dillerde de propaganda yapılabilmesine imkân verilmiştir. Bu nedenle; özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan illerimizde Güvenlik Şube Müdürlüklerinde yerel dilleri konuşup anlayan personellerin görevlendirilmesi uygun olacaktır.

C. Seçim Büroları Kuruluş İşlemleri ve Çalışma Esasları (298/Madde 51)

298 sayılı Kanunun 51'inci maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 51/A maddesi ile Seçim Bürolarının kuruluş işlemleri, çalışma saatleri ve buralarda propaganda yapılma şekli belirlenmiştir.

D. İnternette propagandaların denetlenmesi (298/madde 55/B)

298 sayılı kanunla (madde 55/B) siyasi parti ve adaylara internet üzerinden propaganda yapma imkânı verilmiştir. 298 sayılı Kanunu 55/A maddesinde radyo ve televizyonların gözetim, denetim ve değerlendirmenin Seçim Kurulları tarafından yapılacağı açıkça belirtilmiştir. Ancak, internet ile ilgili açık bir hüküm bulunmamaktadır.

E. Seçim Bürolarında Sesli ve Görüntülü Propaganda Yapılması (298/Madde 51/A)

298 sayılı Kanunun 51/A maddesinde “*Diğer seçim faaliyetleri saklı kalmak üzere seçim bürolarında görüntülü ve sesli propaganda yapılabilir. Ancak, seçim bürolarında yapılacak sesli yayınlar, çevresel gürültü ile ilgili mevzuata uygun olmak zorundadır.*” Hükümü yer almaktadır. Çevresel gürültü ile ilgili mevzuata atıfta bulunulmuştur, ancak uygulamada birliğin sağlanması amacıyla *ses desibeli* sınırlaması getirilmelidir.

F. İlan ve Reklam Yerlerinin Tespiti (298/Madde 60)

298 sayılı Kanunun 60'ıncı maddesi değiştirilerek; siyasi parti ve adaylar tarafından afiş ve pankartlarla yapılacak propagandaların süresi son yirmi gün yerine, son otuz gün olarak belirlenmiş, görüntülü reklam panolarına reklam izin verilmiş, afiş ve pankart asılabilecek yerler genişletilmiş, ayrıca *son otuz günde*; vatandaşların konutlarına, işyerlerine

veya taşıtlarına parti ve adayların afiş ve bayraklarını asmalarına olanak sağlanmıştır.

G. İlan ve Reklamların Kaldırılması İşlemleri (298/Madde 61)

298 sayılı Kanununun 61'inci maddesi başlığıyla birlikte değiştirilerek kanunda belirtilen yerler dışında asılan ilan ve reklamların ilgili makamların talebi üzerine kaldırma işlemlerinin Belediyeler tarafından yapılacağı belirtilmiştir.

H. Seçimde Görev Alan Kolluk Birimlerinin Oy Kullanması (298/Madde 94)

298 sayılı Kanununun 94'üncü maddesi başlığıyla birlikte değiştirilerek seçimlerde görev alan kolluk birimlerinin görev yerlerinde oy kullanmasına imkân verilmiştir.

Sandık alanında görevlendirilen güvenlik kuvvetlerimizle ilgili gerekli planlama yapılarak, ilçe seçim kurullarına bildirilmesi ve ilçe seçim kurullarınca da sandık başkanlarının bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

İ. Sandık Çevresinin Tespiti (298/Madde 81)

298 sayılı Kanununun 81.md'de sandık alanının yanında sandık çevresi şeklinde bir kavram eklenmiştir. "**Madde 81 - Sandık çevresi**, sandık kurulunun görev yaptığı yer merkez olmak üzere 15 metre yarıçaplı çevredir." Sandık çevresinde doğrudan bulunacak görevliler ve seçmenler dışında kalan güvenlik güçlerinin, sandık kurulu başkanı veya kurul üyelerinden birinin çağrısı üzerine 15 metre olarak belirlenen bölgeye girebileceği, 82. maddede düzenlenmiştir.

J. Hoparlörle Propaganda (298/Madde 56)

298 sayılı Kanununun 56. maddesinde “*Seçim takviminin başlangıcından itibaren seçim propagandasının sona erdiği ana kadar Hoparlörle propaganda, halkın huzur ve rahatını bozmamak ve 50 nci maddenin son fıkrası hükümlerine uymak şartıyla serbesttir.*”

Bu kapsamda halkın huzur ve rahatını bozulmaması için *ses desibeli* sınırlaması getirilmelidir.

K. Propaganda Amaçlı Konvoy Düzenlenmesi

Geçmiş dönemlerde yapılan seçimlerde, ana arterlerde ve karayollarında çeşitli siyasi parti ve bağımsız adaylar tarafından düzenlenen araç konvoyları sırasında istenmeyen olaylar ve illerimizin trafik düzeninde aksamalar meydana geldiği göz önüne alınarak, bu tür olaylara sebebiyet verilmemesi bakımından *konvoylarla ilgili de bir düzenleme yapılmalı*, belli zaman dilimi içerisinde güzergâhların ayarlanması konusunda mülki amirlere yetki verilmelidir.

L. Seçim Kurulu İle Kolluk Birimlerinin Koordinasyon Toplantısı Yapmaları

Güvenlik birimleri ile İl ve İlçe Seçim Kurulları seçim takviminin başlangıcından itibaren toplantı yapmak suretiyle bir önceki seçimde yaşanan sıkıntılar değerlendirilerek önümüzdeki seçim döneminde alınması gereken tedbirler ve uyulması gereken esaslar belirlenmelidir. Ayrıca tespit edilen bu hususlar ve uygulanacak esaslar İl ve İlçe Seçim Kurullarınca parti yönetimlerine ve adaylara tebliğ edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

KASIM ESEN

1959 yılında Bilecik’te doğan Kasım ESEN, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü’nde yüksek lisans yaptı.

Kasım ESEN, Afyon Kaymakam Adayı (1985), Konya-Ilgın, Rize-Kalkandere, Afyon-Çay ve Sandıklı Kaymakam Vekillikleri, Dumlupınar Kaymakamlığı (1988), kısa süreli Ardanuç Kaymakamlığı, Bakanlık Merkez Teşkilatında görev, Şırnak-İdil Kaymakamlığı (1991 – 1992), Ardahan-Göle Kaymakamlığı (1992-1993), Erzurum Vali Yardımcılığı (1993 – 1996), Yalova Termal Kaymakamlığı (1996 – 2001), Kırklareli Vali Yardımcılığı (2001 – 2004), İstanbul-Kadıköy Kaymakamlığı (2004-2006), Rize Valiliği (2006-2009), Merkez Valisi (2009-?) görevlerinde bulundu. Bunların dışında diğer idari görevleri ve projeleri de şöyledir; Kırklareli Gaziosmanpaşa Göçmen Kampı Mülki İdare Amirliği, Dereköy Karahudut, Gümrük ve Sınır Mülki İdare Amirliği, Türkiye Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Projesi, 1999 Marmara Depremi Kriz Yönetim Merkezi, TÜSEM Projesi, Terörle mücadele amaçlı oluşturulan Erzurum Koordinatör Valiliği’nde doğu illeri eşgüdüm görevi.

Ayrıca muhtelif gazete, dernek ve vakıflar tarafından Erzurum Vali Yardımcılığı sırasındaki çalışmaları, Marmara depremi ve Termal’de Atatürk’ün mirasının korunması dolayısıyla üç kez yılın idarecisi seçildi.

İdari görevlerinin yanı sıra akademik görevlerde üstlendi; Marmara Üniversitesi Sivil Toplum Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin kurulması amaçlı danışmanlık, Polis Akademisi Adile Mermerci Yüksekokulu ve Etiler Polis Yüksekokulu, İstanbul Teknik Üniversitesi, Doğu Üniversitesi ve Okan Üniversitesi öğretim üyeliği görevlerinde bulundu.

ÖZDEMİR AKBAL

25 Temmuz 1977 yılında Edirne’de doğdu. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünden 2005 yılında lisans, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ABD’den yüksek lisans derecelerini aldı. “İstihbarat ve Türkiye” adlı kitabın yazarıdır. İletişim alanında yayınlanmış makaleleri ve içerik analizi hakkında yapılmış çalışmaları mevcuttur. 1990-2001 yılları arası Türk Okçuluk Milli Takımında görev alan Akbal’ın Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında elde ettiği dereceleri bulunmaktadır. Evli olan Akbal İngilizce Bilmektedir.

BİLGESAM YAYINLARI

Kitaplar

Çin Yeni Süper Güç Olabilecek mi? Güç, Enerji ve Güvenlik Boyutları

(Ed.) Doç. Dr. Atilla SANDIKLI

Değişen Dünyada Türkiye'nin Stratejisi

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI

Türkiye'nin Bugünü ve Yarını

E. Bakan-Büyükelçi İlter TÜRKMEN

Türkiye Cumhuriyeti'nin Ortadoğu Politikası

E. Bakan-Büyükelçi İlter TÜRKMEN

Türkiye'nin Vizyonu: Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri

(Ed.) Doç. Dr. Atilla SANDIKLI

İleri Teknolojiler Çalıştayı ve Sergisi (İTÇ 2010) Bildiri Kitabı

Prof. Dr. M. Oktay ALNIAK

IV. Ulusal Hidrojen Enerjisi Kongresi ve Sergisi Bildiri Kitabı

Prof. Dr. M. Oktay ALNIAK

Selected Articles of Hydrogen Phenomena

Prof. Dr. M. Oktay ALNIAK

Raporlar

Rapor 1: Küresel Gelişmeler ve Uluslararası Sistemin Özellikleri

Prof. Dr. Ali KARAOSMANOĞLU

Rapor 2: Değişen Güvenlik Anlayışları ve Türkiye'nin Güvenlik Stratejisi

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI

Rapor 3: Avrupa Birliği ve Türkiye

E.Büyükkelçi Özdem SANBERK

Rapor 4: Yakın Dönem Türk-Amerikan İlişkileri

Prof. Dr. Ersin ONULDURAN

Rapor 5: Türk-Rus İlişkileri Sorunlar-Fırsatlar

Prof. Dr. İlter TURAN

Rapor 6: Irak'ın Kuzeyindeki Gelişmelerin Türkiye'ye Etkileri

E. Büyükkelçi Sönmez KÖKSAL

Rapor 7: Küreselleşen Dünyada Türkiye ve Demokratikleşme

Prof. Dr. Fuat KEYMAN

Rapor 8: Türkiye'de Bağımsızlık ve Milliyetçilik Anlayışı

Doç. Dr. Ayşegül AYDINGÜN

Rapor 9: Laiklik

Türkiye'deki Uygulamaları Avrupa ile Kıyaslamalar Politika Önerileri

Prof. Dr. Hakan YILMAZ

Rapor 10: Yargının İyileştirilmesi/Düzeltilmesi

Prof. Dr. Sami SELÇUK

**Rapor 11: Yeni Anayasa
Türkiye'nin Bitmeyen Senfonisi**
Prof. Dr. Zühtü ARSLAN

Rapor 12: Türkiye'nin 2013 Yılı Teknik Vizyonu
Prof. Dr. M. Oktay ALNIAK

Rapor 13: Türkiye-Ortadoğu İlişkileri
E. Büyükelçi Güner ÖZTEK

Rapor 14: Balkanlarda Siyasi İstikrar ve Geleceği
Prof. Dr. Hasret ÇOMAK-Doç. Dr. İrfan Kaya ÜLGER

Rapor 15: Uluslararası Politikalar Ekseninde Kafkasya
Yrd. Doç. Dr. Fatih ÖZBAY

Rapor 16: Afrika Vizyon Belgesi
Hasan ÖZTÜRK

Rapor 17: Terör ve Terörle Mücadele
M. Sadi BİLGİÇ

Rapor 18: Küresel Isınma ve Türkiye'ye Etkileri
Doç. Dr. İrfan Kaya ÜLGER

Rapor 19: Güneydoğu Sorununun Sosyolojik Analizi
Sadi BİLGİÇ, Dr. Salih AKYÜREK, Doç. Dr. Mazhar BAĞLI, Müstecep
DİLBER, Onur OKYAR

**Rapor 20: Kürt Sorununun Çözümü İçin Demokratikleşme, Siyasi ve
Sosyal Dayanışma Açılımı**
E. Büyükelçi Özdem SANBERK

Rapor 21: Türk Dış Politikasının Bölgeselleşmesi

E. Büyükelçi Özdem SANBERK

Rapor 22: Alevi Açılımı, Türkiye’de Demokrasinin Derinleşmesi

Doç. Dr. Bekir GÜNAY-Gökhan TÜRK

Rapor 23: Cumhuriyet, Çağcıl Demokrasi ve Türkiye’nin Dönüşümü

Prof. Dr. Sami SELÇUK

Rapor 24: Zorunlu Askerlik ve Profesyonel Ordu

Dr. Salih AKYÜREK

Rapor 25: Türkiye-Ermenistan İlişkileri

Bilge Adamlar Kurulu Raporu

Yrd. Doç. Dr. Fatih ÖZBAY

Rapor 26: Kürtler ve Zazalar Ne Düşünüyor?

Ortak Değer ve Sembollere Bakış

Dr. Salih AKYÜREK

Rapor 27: Jeopolitik ve Türkiye: Riskler ve Fırsatlar

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI

Rapor 28: Mısır’da Türkiye ve Türk Algısı

M. Sadi BİLGİÇ-Dr. Salih AKYÜREK

Rapor 29: ABD’nin Irak’tan Çekilmesi ve Türkiye’ye Etkileri

Doç Dr. Cenap ÇAKMAK-Fadime Gözde ÇOLAK

Rapor 30: Demokratik Açılım ve Toplumsal Algular

Bilge Adamlar Kurulu Raporu

Dr. Salih AKYÜREK

Rapor 31: Ortadoğu'da Devrimler ve Türkiye

Doç. Dr. Cenan ÇAKMAK

Mustafa YETİM

Fadime Gözde ÇOLAK

Rapor 32: Güvenli Seçim

Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kasım ESEN-Özdemir AKBAL

Demokratikleşme ve Sosyal Dayanışma Açılımı

Bilge Adamlar Kurulu Raporu

İleri Teknolojiler Çalıştayı ve Sergisi (İTÇ 2010) Sonuç Raporu

BİLGESAM

Dergiler

Bilge Strateji Dergisi Cilt 1, Sayı 1, Güz 2009

Bilge Strateji Dergisi Cilt 1, Sayı 2, Bahar 2010

Bilge Strateji Dergisi Cilt 1, Sayı 3, Güz 2010

Bilge Strateji Dergisi Cilt 2, Sayı 4, Bahar 2011

Söyleşiler

Bilge Söyleşi-1: Türkiye - Azerbaycan İlişkileri

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI ile Söyleşi

Elif KUTSAL

Bilge Söyleşi-2: Nabucco Projesi

Arzu Yorkan ile Söyleşi

Elif KUTSAL-Eren OKUR

Bilge Söyleşi-3: Nükleer İran

E. Bakan-Büyükelçi İlter TÜRKMEN ile Söyleşi

Elif KUTSAL

Bilge Söyleşi-4: Avrupa Birliği

Dr. Can BAYDAROL ile Söyleşi

Eren OKUR

Bilge Söyleşi-5: Anayasa Değişikliği

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI ile Söyleşi

Merve Nur SÜRMEİ

Bilge Söyleşi-6: Son Dönem Türkiye-İsrail İlişkileri

E. Büyükelçi Özdem SANBERK ile Söyleşi

Merve Nur SÜRMEİ

Bilge Söyleşi-7: BM Yaptırımları ve İran

Doç. Dr. Abbas KARAAĞAÇLI ile Söyleşi

Sina KISACIK

Bilge Söyleşi-8: Füze Savunma Sistemleri ve Türkiye

Doç. Dr. Atilla SANDIKLI ile Söyleşi

Eren OKUR

Bilge Söyleşi-9: Gelişen ve Değişen Türk Deniz Kuvvetleri'nin Bugünü ve Yarını

E. Oramiral Salim DERVİŞOĞLU ile Söyleşi

Emine AKÇADAĞ